

Futuwo la kuwo

niŋ a la aadoolu

Tembendirilaalu	<i>/Editing & Lay-out:</i>	Heli Jaakkola ('Jeenaba Boojaŋ') Jouni Jaakkola ('Kaliilu Koli') Fadil Siise
Nataaloolu	<i>/Pictures:</i>	Abudullayi Tuure James L. Sambu Petra Röhr-Rouendaal
Ñooseeyaasafeeroo ñaatonkayaa	<i>/Supervisors of the writing competition</i>	Laamini Boyi Sambu Yaayaa Siise Dembo Jaata Amadu Ba

Futuwo la kuwo niŋ a la aadoolu

Ñiŋ bukoo be looriŋ futuwo la kuwo niŋ a la aadoolu le kaŋ, Mandinka keebaa karandiŋolu niŋ karandirilaalu ye mennu safee. Safeeroolu, mennu be ñiŋ bukoo kono, be looriŋ ñooseeyaasafeeroo le kaŋ, WEC Mandinka Keebaa Karambundaa ye meŋ ke ka bo Nofemba karoo 2005 ka taa Januwari karoo 2006. Safeerilaa keme fula taŋ fula niŋ fula (222) la safeeroolu be jaŋ, mennu bota naŋ karambundaa taŋ saba niŋ kiliŋ (31) to Kambiya bankoo kaŋ taariŋ.

Marriage and its traditions

This book tells about the marriage and its traditions. The stories are written by the participants and facilitators of the Mandinka literacy classes. The stories were written for the writing competition, which WEC Mandinka Literacy Department conducted in November 2005 – January 2006. The 222 writers came from 31 Gambian literacy centers.

© **WEC INTERNATIONAL**
2006

WEC - Mandinka Literacy
P.O.Box 86 Banjul
THE GAMBIA

Kuma foloo

meɲ bota tembendirilaalu bulu

Ɔ baadiɲ Mandinka karannaalu aniɲ a safeerilaalu. Ɔniɲ bukoo, meɲ be ali bulu taɲ, a ka futuwo la kuwo niɲ a la aadoolu le yitandi. Meɲ tambita safeerilaa keme fula la, wolu le ye ì la miiroolu yitandi Ɔniɲ bukoo kono. Wolu ye ì daa bula Ɔnooseeyaa safeeroo le to, WEC Keebaa Karaɲ Bundaa ye meɲ ke ka bo Nofemba karoo 2005 ka taa Januwari karoo 2006.

TooƆnaa, futuwo mu kuu kummaa baa le ti ka yiriwaa sabatindi. Niɲ ali la futuwo sooneeyaata, kayiroo ka tara sabatiriɲ ali la koridaa kono le. Ali diɲolu si ke kayiramoolu ti, mennu be ì la bankoo niɲ yiriwandi la kayiroo kono.

Futuwo mu kuwo le ti, Alla Mansa Tallaa faɲo ye meɲ londi kewo niɲ musoo teema. Daamansoo doronɲ ne ye a lonɲ, meɲ beteyaata a la hadamadiɲolu ye. Alla ye ñ kanu le, fo a ye a la Kitaabu Senuɲo dii ñ na ka a karaɲ, fo ñ na baluwo si sooneeyaa, sako futuwo. Yeesu ye karandiroo ke ka bo Tawuraatoo^{1Musa 2:18:25} kono ko:

"Kabiriɲ foloodulaa to, meɲ ye hadamadiɲo daa, a ye a ke musoo niɲ kewo ti, aduɲ a ko, 'Wo kamma la, kewo ka a faamaa niɲ a baamaa bula jee le, a niɲ a la musoo ye kafu Ɔnoo la, ì ye ke kiliɲ ti.' Saayiɲ, ì maɲ ke moo fula ti kotenke, bari ì keta balajaata kiliɲ ne ti. Wo to Alla ye mennu kafu, moo maɲ Ɔnaɲ na wolu talandi la." Mat. 19:4-6

Saayiɲ, Alla ye hadamadiɲo daa musoo niɲ kewo le ti, fo wolu si kafu Ɔnoo la. Ì ye ke balajaati kiliɲ ti, wo le mu Ɔniɲ ti ko, niɲ musoo ye bataa kuu soto, dimoo waraɲ niikuyaa, kewo Ɔnanta a lonɲ a fee le. Wo Ɔnaa kiliɲo la musoo Ɔnanta a keemaa topatoo la, a ye ke a maakoyirilaa ti.

Foloodulaa kuwolu be ì Ɔnaama le, bari a maɲ mee, moolu ye ì fansuɲ kuwolu dundi ì la aadoolu kono. Wolu le naata duɲ diinoolu kono fanaa. Futuubaɲo mu wo kuu siifaa doo le ti, Alla faɲo ye meɲ koɲ, bari Yeesu ye moolu karandi le nuɲ ko, "Ali la sondomejaa le ye wo saabu, Musa sonta ali ye ali la musoolu bula. Bari foloodulaa to a maɲ tara wo Ɔnaama." Mat.9:10-11

Kabiriɲ foloodulaa to, Alla ye musu kiliɲ ne dii Adama la, bari waati dandaɲ Ɔnaato hani annabiyomoo doolu naata ka musu jamaa futuu. Wo naata bataakuu jamaa le samba naɲ: lburayima la musoolu maɲ beɲ koridaa kono, fo koridaa Ɔniɲ talaata. Mansa Suleyimaani la musu jamaa ye a saabu, fo a jenкета Alla la siloo la, meɲ ye a tinna Banisirayila bankoo bee talaata. Fitina kuu jamaa, meɲ be kerii duniyaa kono bii, ì sunta Ɔniɲ waaliyo le la.

Ɔ na kuma kummaa labanɲo, Ɔn be a fo la kewolu ye ko: I si i la musoo kanunteeyaa, ate le kummaayaata moolu bee ti i ye. I si a kanu, i ye a topatoo, i ye a tanka bataakuwolu bee la. 'Wo kamma la, kewo ka a faamaa niɲ a baamaa bula jee le , wo le mu Ɔniɲ ti ko, i si i faamaa niɲ i baamaa horoma^{2Musa 20:12}, bari hani wo Ɔnaa-wo-Ɔnaa, koleyaa waatoo la, i la Ɔnantoo mu ka i la musoo tanka. Niɲ i ye Ɔniɲ kumoo muta, i la futuwo be looriɲ Alla le kaɲ, aduɲ ate le be i la futuwo barakandi la fanaa.

Ɔ be ñ na kontondiroo futandi la moolu la, mennu bee ye ì daa bula Ɔniɲ safeeroo to.

Ali nimbaara!

Heli & Jouni Jaakkola ("Jeenaba Boojaɲ" & "Kaliilu Koli")

BANJUNU

Ñiŋ maarikoo: - - - , a ka a yitandi le ko, ñà kuma jaŋolu le kuntu, sako mennu maŋ tara futuwo la kuwo kono.

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. Diina te kerij, meŋ lafita a la, aduŋ moolu fanaŋ ye a ke kuu ñewundiŋ baa le ti. Jeenoo mu maaña le ti, meŋ ka kuuraŋ siifaa jamaa saabu moo ma, wolu kono saata kuuraŋ, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds, keesantoo anij futuuraŋ suufoolu la kuuraŋ siifaa koteŋolu.

Jeenoo ka futuubaŋo saabu noo le futuuñooma fuloolu teema, kaatu a kee te, a musu te, meŋ jusoo si ñiŋ taa noo niŋ a lonta ko, i futuuño mu jeenelaa le ti. Niŋ a lonta doron, kuyaa naata futuubaŋo kono, bayiri kuuraŋ si soto noo a kono, aduŋ turuñaamoo si soto noo le fanaŋ. Niŋ musoo konomaata futuubaŋo ye banta la, bituŋ kayiroo banta buŋo kono. Aduŋ niŋ kewo fanaŋ ye konomandiroo ke a la futuubaŋo ye banta la, ate kayira kiliŋo banta futuubaŋo ñiŋ kono le. Wo to m̄ baadiŋolu, m̄ bee si ke hakilituulaalu ti, bayiri ñà jeenoo la bataa kuwolu je le ko, a be safeeriŋ ñaameŋ. Allamaa, Alla ye m̄ bee kanda.

Maŋ Tamba

Alla ye futuubaŋo koŋ ne

Niŋ ñ naata lsilaamoo diinoo la foloo to, ì ko, futuwo daata aduŋ futuubaŋo fanaŋ daata le, bari Alla ye futuubaŋo koŋ ne. Wo to niŋ i ye a je, Alla ye kuu-wo-kuu koŋ, m̄ bee si a loŋ ko, bataadaa le be a la joŋolu ye a kuwo to. Saayiŋ muŋ ne mu futuubaŋo ti?

Futuubaŋo mu kameŋ janjaŋo le ti, meŋ be futuuñooma fuloo teema. Bayiri futuwo mu kameŋo le ti, meŋ alifaalu ye a siti kewo niŋ musoo teema. Futuubaŋo la jawuyaa be wara la, niŋ a ye a tara, ñiŋ futuuñooma fuloolu ye diŋo waraŋ diŋolu soto. Niŋ janjaŋo keta doron, jamaa-jamaa musoo niŋ dindiŋolu le ka taa, sako niŋ ì maŋ meŋ. Niŋ musoo niŋ dindiŋolu taata doron, bituŋ bataa datita. Bayiri kanoo meŋ, diŋolu ka suula a la ì faa la karoo la, a ka kuntu le. Kuluuroo meŋ, faa ñanta a ke la a diŋolu la, wo fanaŋ kuntuta. Jamaa-jamaa baa ñiŋ buka ke noo kuluurilaa kendoo ti, aduŋ wo mu maasiiboo baa le ti dindiŋolu ye ì la keebaayaa dulaa.

Niŋ ñ naata daaŋinoo la karoo la, a ka naa ke baa ye bataa baa le ti. Wo si musoo ñiŋ forisee jeenoo la ka a la dimbaayaa samba noo. Futuubaŋo ka baadiŋyaa juloo fanaŋ kuntu musoo la moolu anij kewo la moolu teema, bayiri futuwo faŋo mu baadiŋyaa cokoo le ti moolu teema.

Yaamaroo: Futuuñoomaalu si ke hakilituulaalu ti futuubaŋ sababoolu to.

Boori Boojaŋ

Futuwo la aadoolu

M̄ baadiŋolu, m̄ be bii tiloo meŋ kono, ñ na folooto aadoolu niŋ bii aadoolu, ì fatata baake le ko suutoo niŋ tiloo. Kaatu ñ na folooto aadoolu, bataa-wo-bataa te jee. Muŋ ne ye a tinna n ko, bataa te jee? Wo waatoolu kono, niŋ ì ko ì ye ko "Laaraŋ loo!", a te ke la wuliwuloolu ti. Wo ka ke caamu jerejefoo le ti, nonkoŋo anij kuruu fudoo, ì ka meŋ kumandi futuwo la teŋo ti. Wo ka ke ninsoo le ti. Niŋ wo te i bulu, wo to i si dalasi wuli kiliŋ bondi teŋo ti, anij doolu, kaatu a ye sila jamaa le soto.

Laamin Saane

Ɗ si kayiroo sabatindi ñaameŋ?

Ɗ baadiŋolu, m be ali kontoŋ na, ka bo niŋ Maariyo too la, meŋ mu Alla ti. Kontondiroo koolaa, n lafiita ali kacandi la kayiroo sabatindi ñaa la futuwo kono.

Futuwo, wo le mu kafuñooyaa le ti. Kewo niŋ musoo ka kafundi sila kaŋ, siloo meŋ seneyaata, a beteyaata. Ɗ si ke ñoo ye bamburulaalu ti, i ye ke ñoo ye muñalaalu ti.

Kayiroo fanaŋ keta kuu kummaayaariŋ baa le ti. I si a sababoo loŋ, bayiri a londoo be futuñoomaalu mennu bulu, wolu le si a sabatindi noo. Kayiroo mu waati le ti, waatoo meŋ hadamadiŋo niyo be tenkundiŋ. Ɗinnu le mu a sabatindiña ti:

- Futuñoomaalu ñanta ye i danku la ñoo la suuloolu la,
- Ɗ ñanta balafaa la ñoo ye,
- Ɗ ñanta a loŋ na, i kafuñooyaa ye meŋ noo aniŋ a maŋ meŋ noo.

Kayiroo maŋ soto noo ninnu kooma aduŋ ñiŋ fanaŋ maŋ soto noo futuwo niŋ kayiroo londoo kooma.

Ɗ baadiŋolu, nte ye ñiŋ niŋ a ñoŋ kotoŋolu le soto.

Jibril Baaji

Jeenoo niŋ a la mantooro

Duniyaa moolu ali haketu, ŋa n konoto kumoo fintindi, meŋ keta maaña ti, meŋ ka n jusoo ñopooti. Niŋ ŋa a maaña too moyi n tuloolu la, aniŋ nte fee, a ka hadamadiŋo la nooro niŋ a la horomoo bayi a bala. Ɗiŋ mu feŋ ne ti, duniyaa lafiita meŋ kela ŋaañaaraŋo ti. Wo le mu jeenoo ti.

Duniyaa kafoo meŋ marata duniyaa la jaatikendeyaa bundaa la (*WHO*), i la kisikisiroo ye ñiŋ ne yitandi ko, hadamadiŋolu be mantoora jawoolu le taki kaŋ jeenoo la kuwo to. Ɗ ko, kuuraŋolu be kerii mennu ka soto jeenoo kono, i ka a fo mennu ye, 'laañooyaa ñoosawundi kuuraŋolu'. Ɗiŋ kuuraŋolu le mu keesantoo, sifilisi, sankaa aniŋ Eeds. Kenoo maŋ jaŋ ka ñiŋ kuuraŋolu la mantooro be safee.

- - -

Woto ali ŋà ñ faŋolu juubee, fo ñ si tanka mantoora jawoolu la, mennu be yiiri-yaara kaŋ ñ na ñiŋ Moofinduu tundo kaŋ. "Kaatu janniŋ i ka a fo moo doo ye ko, 'ñaabuwo bo i ñaa kono', a si a tara ñabuwo maŋ tara i maarii ñaa kono." Hani Bayibuloo ye a fo wo le ñaama. Ɗà a loŋ ko, malukuu baalu le be kerii ñ na ñiŋ Moofinduu tundo kaŋ, mennu niŋ Alla la siloo maŋ taa ñoo la. Jeenoo be jee, kee niŋ kee la futuwo, aniŋ kuu jawu jamaa. Niŋ hadamadiŋolu maŋ wolu bula, a mantooroolu te bo noo la ñiŋ duniyaa kono.

Dukaree, ali ñ kana ñina Annabilayi Luuti niŋ a la moolu la.

James L. S. Sambu

Musuñinoo Mandinkakundaa

Ntolu la Mandinkakundaa, niŋ fondinkee taata fo a siita musu ñiniŋo la, a ka a la alifaalu le kumandi. Ì ye sii ka a kuwo kacaa. A ko, "Nte lafita ka musoo katandi." Ì si naa fondinkee ñiŋ ñininkaa, fo a ye musoo je dulaa le to, a lafita meŋ na. Niŋ a ko "Haa", ì si naa taa wo musoo la alifaalu yaa, ì ye kacaa. Niŋ ì kacaata fo ì pareeta, musoo la alifaalu si naa a kumandi, ka a ñininkaa, fo a lafita le baŋ. Niŋ musoo ñiŋ ko "Haa", kewo la alifaalu si naa kuruwo saŋ ka a samba musoo la alifaalu yaa. Wolu si naa a fo ì ye, futuunaafuloo mu ñiŋ ne ti. Ì si naa futuunaafuloo joo, niŋ a bota wo la, ì si naa futuu siti luŋo londi ka futuwo siti ì teema. Bari a ñanta a tara la, kewo ñiŋ buloo ye a koo beŋ. Kaatu niŋ i ye musoo futuu, i ñanta laadulaa kendoo diila a la, aniŋ i ñanta feetoo bondi la a kaŋ, aniŋ kontoŋ, siimaŋ niŋ daasaamoo.

Niŋ a ye a tara, kewo la alifaalu le be musoo ñiniŋ na a ye, ì ka taa kewo baarinkundaa le ka musoo ñiniŋ jee. Niŋ i baariŋolu ye i so musoo la, ñ naata futuusitoo la karoo la. Niŋ ì ye futuwo siti fo ì pareeta, ì ka laaraŋ loo le ke. Kewo le ka laaraŋo saŋ aniŋ a ye a samba musoo yaa. Tabiriŋolu ka tara wo kono, ko meŋ booloolu, kaleeroolu aniŋ kafu booloolu. Saayiŋ ì si naa maañoŋ dandaŋ a kewo yaa.

- - -

Nte ye ñiŋ ne soto ka a fo ali ye futuwo la kuwo to.

Mamadu Ba

Futuu juunoo la mantooroo

Ñ si ñ dimmusoolu tankandi futuu juunoo la. Ñ ñanta dimmusoo kuluu la fo a ye meŋ, kaatu ñ na jamaanoŋ sunkutoo si sanji muwaŋ niŋ saba soto, ka taa sanji muwaŋ niŋ luulu, janniŋ a be taa futuubundaa to. Wo ka a tara, a balasuufoo bee bambanta. Saayiŋ duŋ, fo wo be bataa soto la le baŋ? Hanii, wo te kuuraŋ meseŋolu soto la a baloo to, kaatu a siita futuwo la le. Bari saayiŋ moolu ko, ì te wo kuu foloo ke noo la. Wo bee mu bataa le ti.

Ñiŋ jamaanoŋ, m be meŋ kono teŋ, moolu bee ye a loŋ ne ko, sunkutoo ñanta sanji taŋ niŋ kononto soto la le, janniŋ a be futuu la waraŋ sanji muwaŋ. Wo le beteyaata, kaatu wo to le a ye hakiloo soto, aduŋ a menta le fanaa ka feŋ-wo-feŋ ke, meŋ ka baluu ñiŋ duniyaa kono.

Bari saayiŋ, ì diŋo ye sanji taŋ niŋ fula soto doron, ì ka a futundi. Wo le ye a tinna bataa warata saayiŋ aduŋ wo maŋ beteyaa fereŋ. Aduŋ moolu bee ye a loŋ ne ko, kuuraŋ siifaa siyaata saayiŋ, kaatu ì la dimmusoolu ka wuluu juuna saayiŋ.

- - -

Mansaaloo: *Musoo meŋ mulunta saajiyo aniŋ ninsoo niŋ suwoo, wo le mu futuu musoo ti.*

Niŋ wo musu siifaa futuuta koridaa-wo-koridaa to, a ka barakoo niŋ yiriwaa le saabu fo abadaa. Niŋ i maŋ mansaaloo ñiŋ loŋ, i si keebaalu ñininkaa. Wolu si a firin i ye.

Suleyimani Baasi

Jeenoo la mantooro

Ì baadijolu, jeenoo maɗ beteyaa. Ƴà jeenoo bula, Alla maɗ lafi a la. Jeenoo keta kuu le ti, niɗ ì ye a ke, ì ka junuboo le soto Alla la karoo la aniɗ ì faɗo.

Kaatu niɗ ì ye a ke, ì buka tara seneyaariɗ, aniɗ niɗ ì salita, Alla buka ì la saloo muta. Alla ko, junube be junuboolu kono, meɗ be ko jeenoo, Alla buka yamfa ì la. Alla ko a la Kitaaboo kono, meɗ mu Bayibuloo ti (Korintiyankoolu 6:19), Alla la noora senuɗo le be ñ kono. Wo le ye a tinna, niɗ ì ye jeenoo ke, ì ye Alla la nooroo le nondi.

Jeenoo ka kuuraɗo dii moolu le, a ka moo la nooroo taa le, a ka moo la harijewe siti le. A la mantooro siyaata baake le. Mantooro siifaa meɗ be ko keesantoo aniɗ Eeds, meɗ ye a loɗ ko, a maɗ jaararaɗ booroo soto. - - - Alla maɗ lafi jeenoo la aniɗ diina ñaatonkoolu maɗ lafi jeenoo la, Jeenoo keta kuuraɗo le ti hadamaɗiɗo doolu jaatoolu kono.

Ì baadijolu, ɗà jeenoo bula, ɗà daɗ ñ na futuu musoolu doron nooma.

Umaru Tuure

Futuunoomaalu la ñantoolu

Ì baadijolu, a kummaayaata le baake, futuunoomaalu ye a loɗ, futuwo mu feɗ ne ti, Alla faɗo ye meɗ kummaayandi. A ye saritoolu le soto, aduɗ musoo niɗ kewo bee le ñanta wolu loɗ na.

Foloo-foloo ite kewo, niɗ i si musoo ñini ko a ñanta ñini la ñaameɗ. I ye ì la aadoolu bee ke, ko a ñanta kela ñaameɗ, fo musoo la moolu ye a sika, ì ye a biti. A naata futuwo la, meɗ ñanta i niɗ a teema, a la depansoolu, sitifanoolu, jaatikendeyaa aniɗ feɗ meseɗ toomaalu. Niɗ ite kewo, i ye ninnu bee ke, wo to ite ye i la ñantoolu ke le.

A tuta musoo le la ka a la ñantoolu ke futuubuɗo kono. Aduɗ musoo ñanta kewo la alifaalu muta le ko a la alifaalu, ka bo kewo baamaa, baarimmusoolu aniɗ baadiɗ toomaalu bee, musoo ñanta wolu bee muta la le ko a la alifaalu. Musoo siɗo maɗ ñaɗ na siyaa la banta. A kafu-ñoolu fanaɗ maɗ ñaɗ na siyaa la. A kafuñoo ñanta ke la a kee le ti, waraɗ kewo baadijolu.

Kuu kummaa baa doo mu meɗ ti, wo le mu, musoo ye daɗ a keemaa to. Kewo fanaɗ ye daɗ a la musoo to. Bari niɗ kewo be jaɗ, a be jana, waraɗ musoo be jaɗ, a be jana. Wo ka mantoora baa le samba naɗ futuwo kono, kaatu ñooku-ñookoo be siyaariɗ ne ñ na ñiɗ jamaanoo kono, ì ka a fo meɗ ye ko Eeds, keesantoo, sifiliisoo aniɗ kuuraɗ toomaalu.

Mustafa Maroɗ

KAANIFIQ – FAJAARA

Futuwo la kuwo aniq a datita ñaamej

Kabiriq Alla ye Baabaa Adama daa, a ye a juubee, a ko, “Ñiq kewo, ña mej daa teq, a ñanta maakoyirilaa soto la le.” Wo koolaa a naata Adama siinondi ka Hawa bondi a bala, ka a ke a la maakoyirilaa ti. Wo ka ñiq ne yitandi ko, moo-wo-moo ñanta futuu la le niq a siita a ma.

Bari bii jamaanoo moolu maq paree ka futuu. Doolu ka ñiq ne fo ko, “Nte maq kodoo soto, n te futuu noo la, fo niq ña kodoo soto.” Fo i la fuwaareyaa, ite le be a bondi noo la baq? Hani, Alla Tallaa doronq ne be a bondi noo la. Wo to ali ña futuu. A kewo le mu baq, fo musoo le mu, futuwo la ka ñ na diinoolu beteyandi. Aduq niq ñ na diinoolu beteyaata doronq, ñ na laakira be beteyaa la wo ñaama.

Yaayaa Siise

Futuwo la kuwo aniq aadoolu

M baadiqolu, m bee ye a loq ne ko, futuwo kummaayaata baake le, aduq a ñanta ke la le, bari saritoolu le be a la. Niq m maq wolu nooma, m be bataa doronq ne soto la jee. Wo saritoolu le mu ñiq ti: I maq ña na musoo futundi la, a ye a tara, a maq siyaa a ma. Aduq fanaq, ali maq ña na ali diqolu diyaakuyaa futundi la kewolu ye, i maq lafi menu la.

Musu-wo-musu be futuwo la, i ñanta futuwo la aadoolu le nooma la, ko a ñanta ke la ñaamej. Mandinkoolu ko: “Musoo la harijewo be a keemaa le siqo koto.” Saayiq ite musoo be kee bulu, i ko, i te keemaa la yaamaroo muta la.

M baadiqolu, futunaafuloo fanaq maq ña na siyaa la wo ñaama. Niq ña a juubee saayiq ñiq jamaanoo kono, niq kodoo te i bulu puru i ye musoo soto, a buka sooneeyaa. Alifaalu faqolu le ye wo saabu.

M baadiqolu, m be daaniroo ke la ñ na alifaalu bulu. I ña ñoo maakoyi, Alla ye m maakoyi. A la barakoo, Allamaa a sooneeyaa la m bee ye.

Bakari Caamu

Futuwo la kuwo loo muño ti

M baadiqolu, a kummaayaata baake le ka a juubeeri ke futuwo la kuwo la, sako siyolu, menu maq kiliq. Ntolu ye a kalamuta ko, siyolu be le ko yirijuwoolu be ñaamej, kaatu yirijuwo, yiribuloo, yirijambo, yirifiroo aniq a diqo, wo le mu taamanseeroo ñiq ti. Siyolu siifaa siyaata ñaa-wo-ñaa, bari bulu fula le mu, siq fula, ñaa fula, kuq kiliq, daa kiliq, kono kiliq, wo le be moo-wo-moo la. Wo to ñ ñanta koroosiroo ke la le, moo fula menu ye ñoo kanu, wolu le ñanta taa la. A kummaayaata wo le ñaama.

Baloo la kulooro aniq kaqolu, wolu le fatata, bari yeloo aniq kuloolu, wolu nene maq fata. Siidulaalu fanaq fatata le, bari wo ñaa-wo-ñaa, hadamadiqolu bee mu kiliq ne ti, kabiriq Moofinduu, Tubaabuduu, Eesiya aniq Amerika ka taa fo Awusitoreliya, wolu bee mu kiliq ne ti. Bari koleyaa kuu jamaa le be Moofinduu futuwo la karoo la, siifatanfansoo ye meq saabu. N si siifatanfansoolu landi kara la, ña hadamadiqyaa la ñantoolu bambandi, ña i buuñaa.

- - -

Omaru Kamara

Futuñoomaalu la ñantoolu

Futuñoomaalu la ñantoolu, wo mu kuu kummaa baa le ti. Kewo niŋ musoo, ì bee ñanta ke la katalaalu le ti. Kewo ñanta ke la katalaa baa le ti ka a la ñantoo ke. Muŋ ne mu wo ñantoolu ti? Ite kewo, i la musoo la duŋ feŋolu, domori feŋolu aniŋ a la laadulaa, i ñanta wo feŋolu bee le ke la. Ñiŋ mu kuu kummaa baa le ti. Musoo la ñantoolu, wo le mu ka kewo la feŋolu topatoo a ñaama. A kummaayaata musoo fanaa ma, ka koridaa topatoo, ka a maakoyi kuu doo la, aniŋ fanaa ka a sutura. Niŋ i ye a je, Mandinkoolu ko: "Fitiyo koleyaata le." Wo le mu futuwo ti, a mu kuma baa le ti.

Samba Mbaaloo

KOMBO

BIRIKAAMA DAASILAAMI

Futuusitoo

M baadiŋolu, m be diyaamu la meŋ na, wo le mu futuusitoo, laaraŋ loo aniŋ doolu.

Foloo-foloo, kuruwo le ka saŋ aniŋ koo. Alifaalu ye beŋ misiroo to ka futuwo siti jee. Futuusitoo koolaa, baa la domoroo niŋ faa la domoroo ka bondi le ka dii ì la. Saayiŋ baalu si luŋo juubee ka beŋ ka ñiŋ kodoo talaa ñoo teema. Faalu fanaŋ si beŋ ka ì la ñiŋ kodoo talaa ñoo teema. Wo koolaa ì si naa dundindiroo ke. Niŋ ì ye wo ke, niŋ wo maarii foroyaata, baalu si naa doŋo ke, sunkutoolu ye tabiroo ke.

Fulanjaŋo mu meŋ ti, wo le mu laaraŋ loo ti. Keekundankoolu le ka laaraŋo saŋ, ì ye luŋo muta ka taa laaraŋ loo la. Wo fanaŋ, tabiroo le ka ke aniŋ tulunŋolu, ko meŋ doŋo.

Sabanjaŋo mu sunkutu feŋ dandaŋo le ti, ì be woliisoo le saŋ na ka bayoolu ke a kono aniŋ feŋ siifaa koteŋolu, ko meŋ doroosoolu, karabaaniŋyolu, ceenoolu aniŋ bulukaŋolu. M baadiŋolu, ali m be loo la jaŋ ne.

Tiida Baaji

Musoo ka ñini ñaadii le?

Foloo-foloo, niŋ i lafita musoo ñini la, i be a juubee la le, i lafita musoo meŋ na. Ite niŋ wo maarii ñanta sii la ñoo kaŋ ne ka kacaa foloo, janniŋ i be finti la a la alifaalu kaŋ. Niŋ a ye a tara musoo ñiŋ sonta, saayiŋ siloo yeleta ite kewo ye le ka ñiŋ musoo ñini.

Fulanjaŋo, ite kewo be moo le ñini la ka tara ite niŋ musoo la alifaalu teema, i ka a fo meŋ ye ko silaŋaatonkoo. Saayiŋ ite kewo be kuruwo le saŋ na, i ye a dii wo silaŋaatonkoo la, ka a samba musoo la moolu kaŋ. Wo kuruwo le mu kuruwo foloo ti.

Saayiŋ ite kewo be sii la ka i lamoyi musoo la moolu la jaabiroo la. Niŋ kuwo ñiŋ buuŋaata ì ma, i si silaŋaatonkoo kumandi ka a yitandi a la ko, kuwo ñiŋ buuŋaata ñ na le. Saayiŋ musoo la moolu si siloo yitandi kee ñiŋ na ko, a ñanta futa la alifaalu la le ka ì kontonŋ. Niŋ wo bota jee, musoo la alifaalu si naa a la futuunaafuloo fo, kewo ñanta meŋ joo la. Niŋ wo joota, musoo la moolu si naa luŋo muta, futuwo ñanta siti la luŋo meŋ na.

M be duwaa la ali ye, fo Alla si ñ soo sii jaŋo la aniŋ ñaatotaa.

Mariyaama Keyita

BIRIKAAMA DARUHAYIRU

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoo mu meɗ ti, wo le mu nonkoɗ laa ti, futuu naafuloo, kuruwo aniɗ dalasi naani niɗ taransoo. I ye naa faadondikoo ke aniɗ baa la sankee. Niɗ i ye ñinnu bee ke, wo le to ì ka naa futuusitoo ke.

Laaraɗ loo fanaa mu aadoo le ti. I ye laaraɗo loo, i ye naa daraboo laa a kaɗ aniɗ kodoo. I si naa woliisoo fanaa ke aniɗ radiyo-montoroo. Ñinnu le mu laaraɗ loo fanaa la kuwo ti.

Wo to m baadiɗolu, ali ɗà ù na aada kendoolu taa.

Hawa Sambu

Futuwo parendoo

Niɗ musoo futuuta, a la moolu ka a parendi le. Ì ye a la jooɗoɗo saɗ, ì ye ì dii a la. Wolu ye taa a keemaa yaa, ì ye saajiyo faa ka musoo buuñaa. Niɗ a lafiita tabiroo ke la, a si kewo ñininkaa.

Nene Jallo

Musu kendoo maɗ siyaa

M baadiɗolu, m bee ye a loɗ ne ko, musoolu siyaata baake, bari musu kendoo maɗ siyaa duniyaa kono. Aduɗ a daata le ko, kee-wo-kee ñanta le ka musoo futuu. Ñ na diinoolu niɗ aadoolu ye saritoolu le laa, mennu ñanta nooma la. Foloo-foloo kewo ñanta musoo ñini la, meɗ ye a kanu aduɗ ate fanaa ye meɗ kanu. A be sila ñaatonkoo le kii la musoo la alifaalu kaɗ. Niɗ musoo sonta, alifaalu fanaa sonta, ì be siloo dii la kewo la. Ì bee be kafu la, ì baadiɗolu bee be kontoɗo tabi la. A buka ke noo bulu feɗo kooma. Wo le ye a tinna musu ñinoo maɗ feeyaa. Niɗ ñinnu bee keta, ì ye futuwo siti. Wo luɗo la alifaalu niɗ musoo la kabiiloo moolu si beɗ.

Allamaa, a diyaa la ì bee ma.

Ñimmandiɗ Siise

Futuubaɗo la kuwo

Foloo-foloo futuuñoomaalu mennu futuuta ñoo ye wolu buka futuubaɗo duwaa i teema. Bari niɗ futuwo banta ñiɗ moo fuloolu teema, wo maɗ ñaɗ na a tinna la ye ke ñoo jawoo ti. Kaatu a futuubaɗo doolu balafaa ka wara baake le, i ka a je le ko, niɗ futuwo doolu be baɗ na, wolu kalabaɗ mansakundaa diyaamoo le la. Wo duɗ maɗ ñiinaa sako niɗ dimbaayaa baa be ali teema. M be Alla daani a ye ù tanka futuubaɗo la aniɗ maasiiboolu.

Faatu Ndawu

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoo mu meɗ ti, wo le mu, niɗ i taata ka musoo ñini, i ye meɗ kanu, i niɗ a ye futuwo fo. I si i la alifaalu kii musoo la alifaalu kaɗ, ò niɗ ò si diyaamu. Niɗ ò diyaamuta, ò si naa futuunaafuloo keeña fo i ye, meɗ mu aadoo ti. Aniɗ futuusiti waatoo, i si kurundiɗ kemoo samba, ò ye meɗ fo, aniɗ dalasi naani niɗ taransoo, aniɗ faa dondikoo niɗ baa bamburaɗo. Niɗ i ye wolu samba, ò si naa futuwo ñiɗ siti.

Kadi Saañan

Futuwo la kuwo

M baadiɗolu, m be ali konton na. Kontondiroo koolaa, m be ñiɗ fo la ali ye ko, nunto futuusitoo aniɗ saayiɗ futuusitoo maɗ kiliɗ. Kaatu wo tumoo, niɗ kewo ye musoo ñiniɗ fo a ye a soto, a ye futuunaafuloo bee joo, a ka siti wo le to. Laaraɗ loo buka ke, futuusiti tuluɗo buka ke. Ì ka alifaa dantaɗ ne laa musoo kaɗ, ò ye a dandaɗ, a ye taa futuwo la.

Ñimma Sonko

Jeenoo maɗ beteyaa

Jeenoo maɗ beteyaa, kaatu a mantooroo warata baake le. Niɗ m maɗ jeenoo bula, a be m batandi la.

Yamundawu Maane

Buuña niɗ ñoo horomoo

Futuñooolu la ñantoo mu ka ñoo buuña aniɗ ka ñoo horoma. I si a je, ali la buɗo kono si diyaa. Futuwo niɗ horoma niɗ buuña te jee, a futuwo buka diyaa. A ka tara koleyaariɗ ne doronɗ. Wo le mu futuñooolu la ñantoo ti.

Ñimma Kamara

BIRIKAAMA JIIDA

Futuubaɗo la kuwo

N na kuma foloo mu niɗ ne ti: Futuwo kummaayaata baake le, kaatu kabiriɗ waatoo meɗ na i bota i baa niɗ i faa yaa, i si a lon ko, i ka Alla la yaamaroo le muta. Muɗ ne ye futuwo koleyandi saayiɗ? Kabiriɗ waatoo meɗ na musoolu ye ò ñaa loo duniyaa feɗolu kaɗ, wo le ye futuubaɗo siyandi baake. Niɗ i keemaa maɗ feɗ soto ñaa-wo-ña, i si a la yaamaroo muta, aduɗ Alla si barakoo dii ò diɗolu la. Futuwo koleyaata, a maɗ koleyaa, niɗ i ye a taaraɗ buloo lon, i te bataa la. I keemaa maɗ lafi meɗ na, kana lafi a la. A si i tankandi maasiiboo ma. Aduɗ duniyaa jaɗ mu sotoo niɗ foo le ti, saayaa niɗ baluwo, a be teɗ ne.

Saayiɗ n na kuma labanɗo mu ñiɗ ne ti: Ñ na ñiɗ keebaa karanɗo jaɗ, ña a muta bulu fula la, kaatu ña karanɗo londoo le soto aniɗ safeeroo fananɗ.

Faatu Maane

Futuubaŋo la kuwo

Futuulaalu, m be ali kontoŋ na. Kontondiroo koolaa, m be ali hakiloolu bulandi la ko, futuubaŋolu siyaata baake le bii tiloo la, kaatu futuwolu ñanta ke la ñaameŋ, i buka ke wo le ñaama. Niŋ keme-wo-keme mu, meŋ siyaata siidulaa taŋ seyi niŋ luulu ti, wolu bee mu futuubaŋo le ti. Futuwo mu duniyaa aniŋ laakira kuwo le ti, bari bii futuulaa jamaa maŋ wo loŋ. Futuwo kummaayaata baake ñ na baluwo kono. Futuubaŋo, Alla faŋo le maŋ lafi a la. Wo to ñ si a kata siloolu bee la, fo futuubaŋo si talaa noo ñaameŋ. Fo ñ si ke muñalaalu ti, aniŋ sabarilaalu ti futuwo kono.

Aja Deem

Futuuñoolu la ñantoolu

M baadiŋolu, m be ali kontoŋ na. Kontondiroo koolaa, n lafi ka ali kacaañooyaa futuuñoolu la ñantoolu le la. Futuwo kono kewo ye ñantoo soto le aduŋ musoo fanaa ye ñantoo soto le.

M be a foloo la kewo le la. Ite meŋ mu kee ti, kabiriŋ i ye i miira ko, i be futuu la le, i ye koroosiroo ke aniŋ i ye kisikisiroo ke, fo i ye musoo je i ye meŋ kanu, ka a futuu. Wo koolaa i ye a futuu, ite kee i si ñiŋ loŋ ko, futuwo maŋ ke joŋyaa ti, wo to i si ñiŋ musoo muta kuuke, i ye a buuñaa a niŋ i ye a topatoo.

Ite musoo, i si ñiŋ loŋ ko, ite le bota i baa niŋ i faa la buŋo kono. I naata futuwo la aduŋ futuwo mu safaaroo le ti. Niŋ i la futuu baaroolu beteyaata, i si i la kaabiiloo bee kiisandi noo laakira loo luŋo la. Kaatu futuwo mu duniyaa niŋ laakira kuwo le ti. Ite musoo, i si a kata baake, i ye i keemaa muta kuuke. I si a buuñaa, i ye a horoma, wo bee koolaa i kana soŋ, a ye konko waraŋ a ye noo. I ye i keemaa ke i teerimaa ti, i kacaañoo aniŋ i taañoo ti.

Niŋ ñiŋ bee sotota futuwo meŋ kono, wo to wo futuwo be ke la sampuloo le ti. Ali ña a kata baake, ña ñ na futuu ñantoolu ke a ñaama.

Seyinabu Deem

Jeenoo la mantooroo

Foloo-foloo, ñ bee le ye a loŋ, meŋ mu jeenoo ti, a ye mantoora jamaa le saabu. Wo le ye a tinna Alla ko, ñ kana sutiyaa a la.

A la mantooroo foloo mu, i si kuuraŋ kesoo soto noo le, meŋ ka sawuŋ musoo la aniŋ kewo, niŋ i ye jeenoo ke. - - - Wo le ye a tinna Alla ye kumakaŋ taŋ ne fo kiristiyaanoolu la Kitaabu baa kono. Wo kumakaŋ taŋo kono, a ye jeenoo la kuwo fo. A ye a la mantooroo le loŋ. Niŋ ñ naata musulimoolu la Kitaabu baa kono, Alla ko jee fanaŋ, i kana sutiyaa jeenoo la sako i si a ke. A ye a loŋ ne, mantooroo meŋ be jee. Wo kamma la ñiŋ diina Kitaabu fuloolu ye jeenoo bayi le. Wo to wo diina fuloolu la ñaatonkoolu bee ñanta ka tara palansoori baa kiliiŋ ne koto, i ye luwaa dadaa jeenelaalu kamma. Kaatu ñ na saama alifaalu bee be mantoora kaŋ ne.

Mantooro doolu, mennu ka munta ko konoboo, wo ka a saabu le, i si mantoora baa soto, meŋ mu saayaa tariŋo ti waraŋ mantooro doolu, mennu be nukundiŋ balajaatoo kono. Aniŋ fanaŋ konoboolaa la wuluuñango si mantooroo soto. Wo si a tinna, i la diŋo sotoo be koleyaa la baake le. Wo niŋ doolu fanaŋ, mennu be ko diŋ fayoo, sunkutundiŋo la konomaa juunoo, aniŋ kambaanindiŋo, meŋ ye konomandiroo ke juuna. Niŋ mantooroo bee ka saabu jeenoo le la.

Wo to ntolu bee ñanta ka fata jeenoo la. I si a je, ñ si tanka noo a la mantooroo la. Ali a baraka. Allamaa ñ maabee la jaari saŋ kutoo la.

Wuye Jiiba

BIRIKAAMA SANTO SU

Futuwo la aadoolu

Futuwo la aadoolu, ko meɗ futuusitoo waraɗ laaraɗ loo, a la aadoolu siyaata baake le. Ntolu la aadoolu to, niɗ kewo ye musoo ñini fo a la moolu sonta, a si naa kuruwo samba musoo la wuluulaalu yaa. Saayiɗ musoo la moolu si a fo silatiyoo ye ko, "Ñ so tili dantaɗ na."

Ì ye naa futunaafuloo fo ì ye, ko meɗ faa dondikoo, baa bamburaɗo (wo le mu daarifaanoo ti), musoo la kompileeti naani, saajii yeree aniy baalu la domoroo. Saayiɗ i ye naa futuusitoo luɗo muta. Ka naa futuwo siti misiroo to, waraɗ jaameɗo to.

Ayisatu Kujaabi

Futuubaɗo la kuwo

Futuubaɗo sunta kewo la karoo la waraɗ musoo. Niɗ diyaamoo siyaata baake waati-wo-waati kewo niɗ musoo teema, wo si futuwo baɗ noo i teema le. Kewo si naa leetaroo safee, a ye talaa ke leetaroo kono, a ye a dii musoo la moolu la. Futuubaɗo la aadoo ye a yitandi ko, ñiy kewo niɗ musoo ñanta sii la kari saba. Niɗ ì hakiloo maɗ muru ñoo kaɗ, futuwo si naa baɗ.

Doobali Jamme

Musoo ñanta ñini ñaadii le

Niɗ kewo lafitaa musoo la, a be kuruwo le kii la musoo la alifaalu ye ka a yitandi ko, a lafitaa ì dimmusoo le la. Saayiɗ musoo la alifaalu si naa kuruwo muta, ì ye a fo kiilaa ye ko, "M be ñ diɗo ñininkaa la le. Niɗ a sonta, salaamu. Ì si naa, ɗa futuunaafuloo fo i ye."

Jole Caamu

Futuwo la aadoolu

Ñ na Moofinduu jaɗ, futuusitoo la aadoolu siyaata baake le, kaatu sii-wo-sii niɗ ì la aadoolu le mu. Saritoolu le be jee, niɗ ì ye wolu ke, alifaalu si naa beɗ jaameɗo to, ì ye futuwo siti. Kaatu ñiy futuusitoo mu faridoo le ti kewo niɗ musoo teema.

Laaraɗ loo mu aadoo le ti. Niɗ kewo ye musoo futuu, a si naa laaraɗ loo ke musoo baa ye, kaatu a la konoña foloo, a ñanta a ke la a baa niɗ a faa la koridaa le to. Bari a maɗ ke forisee ti, futuwo kono aadoo dammaa le mu.

Ayisatu Jamme

Futuunaafuloo

Niɗ musoo sonta, i si naa a fo kewo ye ko, a ñanta feɗolu meɗ ke la musoo la alifaalu ye. Wolu le mu ñiy ti ko, baa domoroo, faa domoroo, baa dondikoo, faa dondikoo, radiyo, saajii musoo aniy futunaafuloo.

Sali Jara

Fankantoo la kuwo

M be jamaanoo le kono, meɗ i ye a loɗ ko, ñ ñanta fankanta le ke la. Ko meɗ niɗ ñ be bisineesoo, niɗ i ye taɗ soto, i ye luulu domo, i ye luulu maabo. Ko meɗ i faɗo la jaatikendeyaa le mu baɗ, waraɗ i faɗo haajoo, waraɗ dimbaayaa la topatooro saama kamma. Fankanta maɗ jawuyaa, bari dimbaayaa marañaa beteyaata baake le.

Hawa Saane

Muɗ ne ka futuubaɗo saabu?

Meɗ ka futuubaɗo saabu, wo mu musoo le ti, ñ ye meɗ dii kewo la, a maɗ a kanu. Aniɗ musoo meɗ ka futuunaafuloo nooma, wo fanaɗ ka futuubaɗo le ke. Aniɗ kanoo fanaɗ, niɗ a banta, a ka futuubaɗo ke le. Kewo meɗ buka a la dimbaayaa topatoo, baa le ka a topatoo luɗ-wo-luɗ. A ka a la musoo lipa ko faloo, a buka futuwo la fariloo dii a la. Wo fanaɗ ka futuubaɗo ke le.

Yaama Jamme

Ñ si kayiroo sabatindi ñaameɗ

Niɗ ñ be futuwo kono, ñ si sabari, ɗà alifaalu la yaamaroo muta. I si sabari, i ye i keemaa la kumoo moyi. Meɗ-wo-meɗ a ye meɗ fo i ye, a ke, i ka kayiroo sabatindi le. I si diɗolu yaamari kuu betoo la waati-wo-waati. A ka kayiroo sabatindi le.

Jeneba Tamba

Futuunoolu la ñantoolu

Futuunoo fuloolu la ñantoo mu ka ñoo muta. Kewo ñanta a la musoo la futuwo dii la a la le, aniɗ domoroo. A lafiti meɗ-wo-meɗ na, kewo ñanta a ke la le, niɗ a ye a tara, kewo ye a soto. Musoo fanaɗ ñanta a keemaa la yaamaroo muta la le. Ka kewo la futuwo dii a la, a lafiti meɗ-wo-meɗ na, a ye a ke a ye. Ka a seneyandi, ka tabiri betoo ke a ye. A ñanta kontoɗ na luɗ-wo-luɗ.

Sali Maane

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musoo ñanta ñini la a faamaa le yaa, aniɗ a si a tara, ñ ye ñoo kanu le fanaa. Kewo si kiilaa kii musoo la wuluulaalu yaa. Bituɗ wolu si naa a fo a ye, ñ be a nii la ñaameɗ, aniɗ horomoo kono.

Mama Saañay

BUSUMBAALA

Ɗ si kayiroo sabatindi ƚaameŋ?

Futuunoomaa fuloolu ƚanta kayiroo sabatindi la ƚoo teema le. Ɔ ƚanta a loŋ na le ko, fiiŋoo buka bayi futuwo kono. Futuunoomaa fuloolu ƚanta ƚoo la lanjuuroo muta la le. Ɔ ƚanta kayiroo ƚaniya la ƚoo ye le, aduŋ Ɔ ƚanta moolu la yaamari kendoolu moyi la le.

Ndeyi Kamara

Jeenoo la mantoaroo

Jeenoo ka sondome jaa saabu, wo le mu maloo maŋ tara meŋ sondomoo kono. A ka fuwaareyaa jawo le saabu, kuuraŋ jawoolu aniŋ siikuntoo. Wo moo la daajikoo ka jawuyaa, a ka a ƚaa tilindi maasiboo la. A ka yankankati jawoo saabu duniyaa kono, meŋ be ko busa daaƚaa keme waraŋ laakira taa dimbaa kono.

- - -

Ami Jamme

Futuunoolu la ƚantoolu

Futuunoolu ƚanta balafaa soto la ƚoo ye le.

Kewo, i si i la musoo buuƚaa aniŋ ka a horoma, i ye a karandi a la diinoo la. I ka a kuluu daajika kendoo la. Niŋ i be i la musoo busa la, i maŋ ƚaŋ na a lannatambi la. I ye haako soto le, ka i la miiroolu yitandi aniŋ ka a kaaaƚooyaa kuwo la, ite lafita meŋ na. I si i la musoo feetoofata, ka a domorindi. Wo mu ƚantoo le ti i kaŋ.

Musoo, niŋ i be funti la, I si sara i kee la. I si balaŋ tiƚaaroo la kuwo la. I maŋ ƚaŋ na ka kuma jawo fo i keemaa ye, aduŋ i maŋ ƚaŋ na i daa kuntu la a la, bari i si a la kaŋo batu. I si i kee diŋo kuluu daajika betoo la, aduŋ i si i kee la bunkono feŋolu tankandi, i ye i mara. Niŋ i kee maŋ lafi kuu meŋ na, wo tu jee. I si i kee jusoo sumuyandi, i ye a la kulloo mara aduŋ i si a baadiŋolu buuƚaa.

Mooses Mendi

Jeenoo la mantoaroo

Musilimoolu niŋ kiristiyaanoolu bee kambenta le ko, jeenoo mu kuu jawu baa le ti kabiriŋ duniyaa jaŋ fo laakira. Wo to m̄ baadiŋolu, ali ƚa jeenoo tu jee, kaatu mantoaroo meŋ be a kunto, a siyaata baake-baake. Jeenoo ka moo darajoo jindi le, a ye a la alihaaloo bee tiiƚaa. Jeenoo ka moo halaki le. Jeenelaa baa buka tanka Eeds la.

- - -

Wo to m̄ baadiŋ Mandinkoolu aniŋ a kaŋ moyilaalu, ali ƚa jeenoo tu jee.

Habibu Ba

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo mu kuu le ti, meŋ ye a loŋ ko, a maŋ ñiiña fereŋ futuuñooma fuloolu teema. Hani Alla Mansa Tallaa faŋo ye a fo le ko, "Nte le ye futuwo daa, aniŋ futuubaŋo, bari ŋa meŋ faŋo daa, ŋa a koŋ. Wo le mu, i ye musoo futuu fo ka paree, i ye a bula." Wo to ali ñ kana futuubaŋo faŋo miira.

Musoolu, ali ŋà futuwo muta ñ bulu taŋ niŋ fuloo la, meŋ si a tinna, ñ na futuwo kana baŋ. Niŋ futuwo banta i niŋ i kee teema, jamaa-jamaa a ka ke i ye nimisoo le ti. A ka i diŋolu le niyo kuyandi, ì diŋolu buka topatooro soto a ñaama. Wo le mu ñiŋ ti ko, kee buka dindiŋo parendi noo waraŋ ka a topatoo a ñaama, waraŋ niŋ a ye musu doo ñini, wo buka i diŋolu niŋ a diŋolu kaanandi. Jamaa-jamaa musu doolu buka wandi diŋo muta noo ko i diŋo.

Wo to musoolu, ali ŋà safari, ŋà ñ na futuwo muta ñ bulu taŋ niŋ fuloo la.

Mandinkoolu ko: "*Niŋ i maŋ basoo tu, i si fenkeŋo tu.*"

Hadi Koli

Musoo ka ñini ñaadii le?

Ñ baadiŋolu, ñ bee ye a loŋ ne ko, futuwo kummaayaata le baake. Kaatu futuwo mu duniyaa niŋ laakira kuwo le ti. Futuwo ye saratoolu le soto meŋ be ko, daaño, feetoofatoo aniŋ futuunaafuloo. Niŋ i be ñiŋ timmandi noo la, i si naa musoo ñini, i lafita meŋ na, aniŋ meŋ lafita i la. I si a kumandi, i niŋ a ye kacaa. Niŋ a sonta futuwo la kuwo la, i si naa taa i la alifaalu yaa. I ye a yitandi ì la ko, "Ŋa musoo le je, n lafita meŋ na." I la alifaalu si musoo ñiŋ daajikoo kisikisi. Niŋ alifaalu wasata musoo la daajikoo la, i si naa moo tomboŋ, meŋ be ke la silañoatonkoo ti.

Ñiŋ silañoatonkoo, wo le ka kumoo sindi musoo la alifaalu la. Wolu si musoo ñininkaa. Niŋ a lafita, ì si naa a baalu ñininkaa. Niŋ wolu fanaa sonta, ì si luŋo muta, futuwo be siti la meŋ na. I si naa kuruwo saŋ, i ye futuwo siti.

Niŋ futuwo sitita, kee la moolu si taa musoo yaa ka a kontoŋ. Ì si laaraŋo saŋ, woliisoo, fetooofatoo aniŋ radiyo. Ì si jaloo kumandi, ì ye taa musoo yaa, ì ye tuluŋo ke jee. Bituŋ niŋ wolu bee bota jee. Musoo la moolu si a dii a kee la, a ye taa a la koridaa kono.

Wo to a kummaayaata baake le ka futuwo la kuwo muta.

Faatu Nyaayi

Fankantoo la kuwo

Musoo ñanta a faŋ buuña la le, kaatu hani Alla Mansa Baa ye talaaroo ke siidulaa naani le la, bari siidulaa saboo bee, a ye a dii musoo le la. Musoo, Alla ye a buuña le, aduŋ musoo fanaa ñanta a la buuña muta la le. Musoo ñanta ka a faŋ kanta, puru ñiŋ kuuraŋ jamaa meŋ be kerij. Musoo, niŋ i kee ye i sawuŋ Eeds la, wo le fisiyaata diina ite ye i kee sawuŋ. Musoo la Eeds sotoo mu malu baa le ti, niŋ a ye a tara, a ye a soto jeeno le kono.

Ñ baadiŋ musoolu, ali ŋà ñ faŋ tanka, kaatu ñiŋ duniyaa mu tili saba doron ne ti, a maŋ feŋ sii. Wo to duniyaa la diyaa, ñ kana wo nooma.

Jeyinaba Baaji

Musoo ka ñini ñaadii le?

Foloo-foloo, kee be a fo la a la alifaalu ye le ko, a ye musoo le je, a lafita meɗ na. Kee la moolu si a ñininkaa musoo too la, anij a be daameɗ.

Kee la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu yaa. Niɗ kiilaa taata, a be i dantee la musoo la alifaalu ye le ko, "Jaatakundankoolu le ye n kii. Ì ko, ì ye musoo le je ali bulu, ì ye ali daani a la sunna niɗ farilaa. Ali ye a dii ì diɗo la, meɗ too mu Laamini Jaata ti."

Niɗ kiilaa pareeta, musoo la moolu si a fo kiilaa ye ko, "I la kumoo kummaayaata le. Ali taa foloo, m̀ be kacaa la a kuwo la le. Kiilaa si taa a fo Jaatakundankoolu ye ko, "Ali ye n kii meɗ na, n taata le, bari ì ko, ɗà ì so foloo, ì ye kacaa a kuwo la."

Musoo la moolu si kacaa. Niɗ ì pareeta, ì si naa musoo kumandi. Ì ye a ñininkaa, fo a lafita Laamini Jaata la le baɗ. Niɗ musoo ko, a lafita le, a la alifaalu si kiilaa kii kee la moolu ye.

Kee la moolu fanaa si kuruwo saɗ, ì ye taa musoo la alifaalu yaa. Ì ka a fo wo le ye ko bunkono kuruwo. Niɗ wo talaata, ì si naa futuusiti luɗo muta. Kee la moolu be kuruwo saɗ na, a niɗ futuunaafuloo, futuu feɗo, faa dondikoo anij baa dondikoo.

Olimatu Jaata

Musu ñinoo la kuwo

Musoo ñanta ka ñini buuñaa niɗ horomoo le kono, kaatu kuwo, niɗ horomoo niɗ buuñaa te jee dorɗ, a buka taa ñaato. Foloo-foloo niɗ i be musoo ñini la, i lafita meɗ na, i ka taa a fo i la moolu le foloo ye janniɗ i be duɗ na. I la alifaalu si musoo la kuwolu bee koroosi, fo a kuluuta le baɗ. Ì ka a daajikoo juubee, fo a beteyaata le, fo a maɗ beteyaa. Niɗ wolu bee beteyaata, ì si naa soɗ a la kuwo la, ì ye moolu kii jee.

Ì la alifaalu ka alifaa fula fo saba le kii musoo la moolu yaa. Niɗ wolu be taa la, ì niɗ kuruwo le ka taa, Mandinkoolu ka a fo meɗ ye ko 'kuru foloo'. Niɗ ì futata musoo yaa, ì ka kuwo bee saata musoo la moolu ye le. Niɗ ì ye a bee saata aduɗ musoo la moolu sonta, ì ka kuruwo ñiɗ muta le, fo ka paree. Ì si a fo ì ye ko, ì ye ì so, ì niɗ musoo ye kacaa anij musoo baalu. Niɗ ì niɗ wolu bee kacaata, niɗ ì sonta, sila ñaatonkoolu si seyi.

Ì ye taa kumoo saata kee la moolu ye.

Wo koolaa musoo la moolu si musoo ñininkaa, fo a sonta le. Niɗ a ko 'haa', ì si a baalu ñininkaa. Niɗ wolu fanaa sonta, ì si kiilaa kii silañaaonkoo ye ka a fo a ye ko ì sonta le. Bituɗ moolu si futuusiti luɗo muta.

Mari Jaata

Muñoo niɗ ñoomoyoo ka kayiroo sabatindi

Ñ si kayiroo sabatindi ñameɗ futuwo kono, wo le mu muñoo anij ñoomoyoo le ti. Muñoo anij ñoomoyoo, musoo le ñanta wo bee muta la. Kaatu kewo le ye musoo futuu, a ye i naati a la suwo kono ka i bondi i baa niɗ i faa yaa. I ñanta i muña la le, i ye a la kumoo fanaa moyi, niɗ a maɗ lafi meɗ na, kana a ke. Niɗ a lafita meɗ na, i ye wo ke. Kaatu ite musoo, i te arijanoo soto noo la futuwo kono, niɗ i maɗ muñoo niɗ sabaroo muta.

Kee fanaa, i ñanta balafaa la i la musoo ye, kaatu musoo maɗ semboo soto futuwo kono, aduɗ musoo hakiloo maɗ timma. Kewo, meɗ mu i la ñantoo ti, i ye wo ke, aduɗ i be a je la ko, kayiroo be sabati la futuwo kono.

Kee doolu be jee, kayiroo si tara futuwo kono ñaa-wo-ñaa, niɗ i pareeta maañoo ñinoo la dorɗ, i ka fitinoo dorɗ ne saabu musoo la. Musoo ye kuu-wo-kuu ke, a si a sonkandi. Hani a

ye kayiroo ke, kee si a je ko, a maŋ a buuñaa. Kewolu, ali ñà ñ hakiloo tu musukeebaa to. Hani ñà maañoo soto, kaatu musu foloo le mu koridaatiyo ti.

Musoolu, maañoo kana ñ kijoo fara, fo niŋ kewo ye meŋ ke, a ka ñ dimi. Ali muñoo niŋ sabaroo muta, hani Mansa Baa ko, ate niŋ muñalaa le mu doronŋ.

Seyinabu Jaata

Futuwo la aadoolu

Futuusitoo mu ñ na aadoo le ti. Ì ka a siti naani niŋ taransoo le la. Niŋ ì ye a siti, futunaafuloo fanaa ka joo le, aduŋ a buka tamba wuli kiliŋo la.

Niŋ ì ye musoo futuusiti fo ka paree, ì ka wolisoo le saŋ. Niŋ ì ye a saŋ, ì ka ñinnu le ke a kono: Bayi karariŋolu, karabaanijiyo, duumakurutoo, serebetoo, kuteesoo, fanfelendaŋo, tuloo, kantotaa, samatoo aniŋ rujoo.

Niŋ ì ye wo samba, ì ye a dii a la, a si a teerimaalu bee kumandi. A ye ñiŋ feŋolu yitandi ì la. Wo koolaa musoo la moolu si naa musoo ñiŋ dii kewo la. Niŋ a ye a tara, sunkutoo le mu, ì ka kodoo le ke a la kullaaraŋo koto, ì semboo ye meŋ noo. Niŋ fanoo keta, a baalu ka taa jee juubee le. Niŋ sunkutoo le mu, i si tuluŋ baa loo suwo kono, i niŋ doŋo, fo saatee bee ye a kalamuta.

Niŋ wo bota a la, kee si laaraŋo saŋ, a ye a loo musoo baamaa la buŋo kono. Niŋ a be a loo la, laaraŋ siŋ-wo-laaraŋ siŋ, a ka kodoo le ke a koto, fo siŋ naanoo bee ye baŋ. Wo koolaa musoo baalu si naa a biti, ì ye a samba a kee yaa, aniŋ a la tabiri feŋolu bee. Niŋ a futata jee, a saamoo kee ka a buuñaa niŋ ninsoo le la. Wo ninsoo, janniŋ ì be a faa la, kewolu ka ninsoo muta le. Ì ye a siti, ì ye a landi, maañoo si naa ka ñinsoo moosi. Niŋ a be a moosi kaŋ, a ka a fo le ko, "M be m keemaa kumandi la niŋ ñiŋ too le la, m baariŋ waraŋ m kotoo." Wo koolaa ì si naa ñinsoo faa, moolu bee ye a domo. Wuraaroo ì si maañoo la feŋolu yitandi moolu la. Moo doolu be jee, ì niyo be maañoo la feŋolu to le. Wolu fanaa si a taa, ì niyo mu meŋ ti. Moolu si naa janjaŋ, ì bee ye seyi ì yaa.

Mariyaama Faal

Ñoo moyibaliyaa ka futuubaŋo le saabu

Ì baadiŋolu, meŋ ka a tinna futuwo ka baŋ, wo le mu ñiŋ ti ko: Jamaa-jamaa musoo niŋ kewo buka ñoo moyi. Wo si a tinna noo, kuyaa ye siyaa ì teema ka futuubaŋo saabu. Wo to ñ ñanta a kata la baake le, ñà ñoo moyi, fo ñ na buŋo kono si diyaa, kayiroolu si sabati noo.

Futuubaŋo si ke noo, niŋ a ye a tara, ali moo fula waraŋ saba be kee kiliŋ. Ali keemaa maŋ tiliŋ ali teema, wo fanaŋ si futuwo baŋ noo le. Meŋ be futuwo la karoo la, niŋ ite le la siŋo be jee bii, a taata i laa musu doo yaa, waraŋ niŋ a ye feŋ soto, a buka a talaa tiliŋo kono, wolu te beŋ na noo.

Naabaa Seedikan

Jeenoo la mantooroo

Ì baadijolu, ò bee ye a loj ne ko, jeenoo mañ beteyaa. Jamaa-jamaa a ka kuuraño le saabu. Kuuraño, meñ be ko Eeds, mu kuuraño le ti, meñ jawuyaata baake-baake.

- - -

Jeenoo si ò na junuboolu siyandi noo le. Ò na ñiñ moofinduu, ò ka a moyi alifaalu la le ko, jeenoo mañ beteyaa. Alla mañ lafi a la, kiilaa mañ lafi a la. Aduñ n na miiroo to, diina te kerij, meñ lafita a la. Alla mañ lafi meñ na, moo mañ ñaño na wo ke la. Bari niñ meñ mañ laa wo la, i si a kotobo. Niñ i ye a kotobo, i si kuuraño doo soto noo le, meñ mañ ke Eeds ti, kaatu futuu kuuraño siyaata baake le. Kuuraño doo be jee, ò ka a fo a ye le ko, keesantoo. Doolu ka saasaa fañ, ò buka ò sumunaa noo.

Faatu Baroo

Futuwo la parendiroo

Futuwo mu kuu le ti, meñ i ye a loj ko, a ñanta parendi la le. Kewo, janniñ i be musoo ñini la, i ka feñ ne soto, meñ i ye a loj ko, i si musoo ñiniñ, i te bataa la. A mañ ñan na ke la musoo kunto ko, futuusitiraño, futuunaafuloo aniñ maaño bitoo. Kewo la karoo la, niñ i be musoo futuu la, i ñanta a loj na le ko, ñinnu le ñanta i ma baake.

Musoo fanaa la karoo la, a ñanta a loj na le ko, niñ i futuuta fo i ye taa i kee yaa, wo to i maarii ñanta ka feñolu sañ puru i be dookuwo ke la mennu la, bayoolu, kaleeroolu aniñ tabirilañ jorañ doolu. Wo to ò baadijolu, janniñ m be futuu la, ò ñanta a parendi la le.

Kadimama Jaata

Futuwo la aadoolu

Òtolu la aadoo, niñ i be futuwo siti la, i ka kuruu foloo le kii, wo le mu kewo la kuruwu. Fulanjaño, wo le ka a yitandi baalu la ko, ò diño ye kee soto le. Wo koolaa ò si naa futuwo siti, futuusitiraño fanaa mu naani niñ taransoo le ti.

Aadoo meñ ò ka a ke, ò ka dondikoo baa sañ, samatoo, naafoo aniñ basoo, ò ye a bee dii a faamaa la. Wo koolaa ò si naa musoo ñiñ biti. Janniñ ò be a biti la, ò ka booolu sañ a ye, kaleeroolu aniñ feñolu, a be meñ duñ na niñ a taata a kee yaa. Niñ a ye wolu bee soto, ò si a biti. Biti luño, ò ka aadoolu meñ ke, ò ka musoo ñiñ kuu le fo a ye seneyaa. Ì ye feñolu duñ a la, wo bee ka ke feñ koyoo le ti, kabiriñ santo fo duuma. Ì ye naa konojolu ke a la. Kalamaa fanaa, ò ka a dii a la, a ka wo le muta fo janniñ a be a la maaño feñolu landi la. Niñ a pareeta, wo kalamaa, a ka a seki a la bundaa to. Niñ a keemaa ye a buutee luñ-wo-luñ, a ñanta le, a ye a teyi.

Òtolu la aadoo to, ò buka laarañ loo ke. Òja ñinnu meñ fo, wo le mu. A baraka baake.

Ayisatu Boojañ

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

Musoo ñanta ñini la horomoo niŋ buuñaa le kono. Niŋ i ye musoo je, i lafitaa meŋ na, i si a la kuu ñininkaa, fo moo kendoo le mu aniŋ moo kuluuriŋo le mu. Wo koolaa i si naa a faŋo ñininkaa, fo a lafitaa ite la le. Niŋ a lafitaa, i si naa taa i la alifaalu yaa. I ye a fo ò ye ko, i ñaa ye musoo le je, i lafitaa meŋ na. Alifaalu si i ñininkaa, a be mintoo le, jumaa le mu a la alifaalu ti, aniŋ a too. Wo koolaa ò si naa musoo daajikoo kisikisi, fo musilimoo le mu baŋ, aniŋ fo a kuluuta le. Niŋ ò ye wo bee loŋ, ò si naa wuli a la kuwo la.

Kewo la alifaalu be silañaa-tonkoo le kii la musoo yaa ka a fo a la alifaalu ye ko, “Kankaarikundankoolu le ye n kii naŋ ko, ò ye musoo le je ali bulu, ò lafitaa meŋ na. A too mu Mariyaama le ti. Niŋ silañaa-tonkoo be taa, a niŋ kuru luulu le ka taa, ò ka a fo wo le ye ko ‘kuru foloo’ waraŋ ‘buŋ kono kuruwo’. Niŋ a ye wo bee saata, musoo la alifaalu si a fo silañaa-tonkoo ye ko, a ye ò so, ò niŋ musoo niŋ musoo baa ye a kaaa foloo. Silañaa-tonkoo si seyi, a ye taa a fo kee la moolu ye, a niŋ musoo la moolu ye meŋ kaaa.

Niŋ musoo la moolu ye musoo ñininkaa aduŋ a sonta, ò si kiilaa kii kee la silañaa-tonkoo ye. Wo si a sindi kee la alifaalu la, wolu si luŋo fo kiilaa ye, ò ye meŋ muta. Niŋ wo luŋo siita, kee la moolu ka kuruwo le saŋ, ò niŋ a ye taa futuusiti dulaa to. Wo futuusiti dulaa to, ò ka futuwo siti naani niŋ taransoo le la jaamaŋo to, aniŋ kee ka futunaafuloo joo le. Ñ ka musoo ñini wo le ñaama.

Naakeebaa Seedikan

Teeriyaa si futuubaŋo saabu noo le

Futuubaŋ doolu ka suŋ kafuñoo le la, niŋ i keemaa maŋ lafi i niŋ a la teeriyaa la. I keemaa si a fo noo i ye ko, “I niŋ ñiŋ meŋ ka taa, m maŋ lafi i niŋ a la taañooyaa la.” Ì keemaa ye wo kumoo fo i ye kiliŋ, i maŋ a danku. A Murata, a ye a fo i ye kotenke, bari i maŋ a danku. A si alifaalu kii i kaŋ. I si a je, alifaa fula waraŋ saba si i kumandi ka i yaamari, i niŋ i keemaa teemoo la. Niŋ wo alifaalu ye wo yaamaroo fo i ye, i maŋ wo yaamaroo danku fereŋ, wo le ka naa futuubaŋo saabu futuunoo doolu teema.

Arabiyatu Jaata

Suturoo beteyaata futuunoomaalu teema

Futuunoomaalu si kayiroo sabatindi ñaameŋ, wo le mu ñiŋ ti ko, ka muña ñoo ye koridaa kono, kaatu futuwo mu sabaroo dammaa le ti. Ite musoo, niŋ kewo maŋ feŋ soto, i ñanta le i ye a sutura. Niŋ a be i bulu, i ye a maakoyi, i ye a sutura fo moo kana a kalamuta. Kewo fanaa, i la musoo si ke ñaa-wo-ñaa, i ñanta le, i ye a sutura. Mandinkoolu ko, niŋ i ye a je, buŋo loota, korikeetoo keta a kaŋ, i ye bundaa ke a la, i ye ridoo siti, wo bee mu suturoo le ti. Wo to ali ñà suturoo muta, kaatu suturoo beteyaata baake le futuunoomaalu teema.

Musoo fanaa, kana sii doronj suwo kono, i fanaa si dookuwo ke noo le ka i keemaa maakoyi kuu doolu la, sako dimbaayaalu la karoo la. Kewo buka kuwo bee ke noo musoo ye, wo to ite musoo, i ñanta le, i ye dookuwo ke, fo i si i keemaa sutura. Kaatu musu doolu ka fetoofoo saŋ ò faŋ ye le, aniŋ ò diŋolu. Wo bee, ò ka a ke ka ò keemaalu sutura.

Wo to ò baadiŋolu, ali ñà suturoo muta. Kaatu suturoo beteyaata le, sako futuunoomaalu teema.

Jeyinaba Sambu

DAASILAAMI

Futuubaŋo

Ɔ baadiŋolu, futuubaŋo mu kuu le ti, meŋ siyaata ñ na ñiŋ jamaanoo kono baake saayiŋ, aduŋ a maŋ ñaŋ na siyaa la. Futuwo kummaayaata baake le, wo kamma la, a maŋ ñaŋ na baŋ na juuna. Futuwo ka siti ñiŋ ne kaŋ ko: Kewo siyoo, musoo siyoo. Jamaa-jamaa a ka ke ko, niŋ ñoo fahaamoo maŋ ke noo, waraŋ niŋ doo maŋ tiliŋ, bari tilimbaliyaa le ka a saabu jamaa-jamaa. Wo kamma la niŋ ñiŋ ñoo fahaamubaliyaa be keriiŋ waraŋ tilimbaliyaa, alifaalu si a kuwo kacaa ñiŋ kamma la fo i si a baŋ. Bari jamaa-jamaa niŋ kacaa keta, alifaalu ka moo le jalayi, meŋ maŋ tiliŋ waraŋ a maŋ a futuũoo fahaamu. Alifaalu si kuwo ñiŋ baŋ, futuwo si tentenŋ, ate baŋ na, kaatu a kummaayaata baake le.

Kabiiroo Daabo

DIMBAAYAA

Musoo ka ñini ñaadii le?

Kee niŋ musoo, ali ka sii le, ali ye kacaa fo ali ye beŋ. Wo koolaa, kewo ye kuruwo saŋ, a ye moo fula kii musoo la moolu yaa. Niŋ itolu fananŋ lafiita, ì ka a fo kee la moolu ye, "Naa Aramisoo ka futuwo siti. Saayiŋ niŋ futuusitoo keta fo ka paree, ntolu Kombo Mandinkoolu, ñ na aadoolu, laaraŋ loo ka ke jaŋ ne. Kewo, i ka laaraŋo niŋ daraboo aniŋ kullaaraŋo le saŋ. Kewo si naa a fo ko, "N na musoo la laaraŋ loo be ke la bii." Baarimmusoolu le be laaraŋo loo la ka a bee feenee, ka kodoo ke kullaaraŋo koto. Wo kodoo mu musoo baa le taa ti. Bituŋ tabiroo niŋ domoroo ka ke jee le, musoo be taa luŋo meŋ na a keemaa yaa. Bari laaraŋo ka tu a baa le bulu.

Adama Koli

Musu ñinoo la kuwo

Ñiŋ mu feŋ ne ti, meŋ kummaayaata baake. Bari saayiŋ ntolu ka ñ dimmusoolu muta naafulu feŋo le ti. Wo le ye a tinna saayiŋ futuwo buka baraka muumeeke. Kaatu ñ ka naafuloo meŋ ñininkaa jee, wo ka siyaa baake le. Ñ ka lafi ñ dimmusu kiliŋ na naafuloo ye buŋ jaŋo loo ñ ye. Ñ ñanta a koroosi la baake le, kaatu a kuwo ñiŋ kaawakuuyaata baake le, aduŋ wo le ye a tinna saayiŋ ñ dimmusoolu buka futuu. Alla faŋo maŋ lafi wo la. Dindiŋo ñanta a faamaa la yaamaroo muta la, kaatu a faamaa le ñanta a nii la. Futuwo si baraka, diŋolu ye baraka.

Mamadu Laamini Saaŋaŋ

Jeenoo la mantooroo

Ñiŋ kummaayaata baake le ntolu dindiŋolu ye, mennu ka naa fondinkeeyaa kumaasi, ka ì so hakiloo la ko, feŋ ne mu, meŋ ka moolu ñaato kuntu. Wo le mu jeenoo ti. Tooŋaa-tooŋaa, ñiŋ kuwo diyaata le, bari ñ si ñ miira yaamaroo meŋ ka bo noosoolu bulu ko, kuuraŋ jamaa be keeriŋ ne. Foloo-foloo i la semboo ka jii le, aduŋ niŋ i keta naafulutiyo le ti, a si kasaara. Saayiŋ, janniŋ wo bee be kela, ñ si daŋ ñ na musoolu to doronŋ.

Basiiru Jaaju

Musuuñinoo la depansoo

M baadiŋ Kambiyankoolu, m be ali kontonŋ na. Ntolu la aadoolu to, n ka musu ñinoo ke ñaameŋ: Nte la miirandiŋo to bii jamaanoo la, kambaanoolu le ka ì la miiraroo yitandi ì la alifaalu la. Ì lafita ka duŋ aadoo kono buuñaa kamma la, puru ì ye musoo ñini ì ye. Silaŋ alifaalu ñanta laahidoo ñiŋ taa la le ka a timmandi ì diŋolu ye.

Bari ì ka ñininkaroo meŋ ke jee, wo le mu faa la dondikoo ka taa baa la faanoo. Aniŋ ì ka kodoo meŋ ñininkaa jee, wo ka siyaa baake le. Niŋ kuwo bee keta fo a banta, ì si naa a luŋo laa, maaño bitoo ñanta ke la meŋ na. Wo luŋo, depansoo meŋ ka ke jee, wo niŋsilaamu siloo maŋ taa ñoo la.

Sanundiŋ Tamba

JAMBANJELI

Futuwo la kuwo

Bankoo fondinkewolu, a kee to baŋ, a musu to baŋ, bankoo be itolu le bulu. Kaatu hani koridaa, m̄ bee ye a loŋ ne ko, futuwo le ka a loo. Niŋ futuwo ye koridaa keme loo, a bambanta. Safeerilaa ko, woloo m be jiki la ñ na bankoo baa-baake le. Kaatu fondinke keme fula loota bankoo ye daa-wo-daa, misaali fee, wo be ke la ñaadii le? Woto futuwo la kummaayaa.

Foloo-foloo mbe looriŋ wo loo le to. M̄be ñ diŋolu dii la moo ye ñ si a loŋ ko, a kooma be ñaadii le? Kaatu a kummaayaata le ka a loŋ baake. Kaatu i si doolu je ì la alifaalu si beteyaa wo si futuwo kuwo sooneeyandi noo le.

Saratoolu le be futuwo la buuñaa, aada kuwolu ì ye ì timmandi. Kaatu alifaa doolu be jee wolu hani saayiŋ ì la tarakuu kotoolu be ì bulu le.

Niŋ i be dindiŋo ñini la ì la aadoolu buka baayi faa domoroo aniŋ baa domoroo wolu buka baayi muumeeke. Aduŋ niŋ Alla la maakoyiroolaa to, ñ kaŋ wo diŋ musu kiliŋ buka bo a futuu kankaraŋo koto.

Futu juunoo la mantooroo: Aduŋ dimmusoo niŋ i be a ñini la i ñanta a loŋ ne ko, a siyoo ñanta futa la sanji taŋ niŋ seyi la le, niŋ a maŋ a la karaŋo baŋ. Aduŋ a maŋ futa sanji taŋ niŋ seyi niŋ a konomaata, konomaa waatoo wo ka tara le a koo kiloo maŋ meŋ. Aduŋ niŋ musoo kookiloo maŋ meŋ a ka a toora baake wuludulaa to le.

Aduŋ Mandinkoolu ka a fo le ko: *"Jii buka toti faa aduŋ jii ka toti faa le."*
Kaatu niŋ ì ye totoo fayi jii kandoo kono, a ka faa le de.

Woto ali ḡa ñ dimmusoolu mendi kaari, niŋ musoo menta a la bataa buka wara wuluwo la karoo la baake, kaatu wo ka a tara le a joraŋolu mennu be a baloo kono ì suulata meŋ la a ñaama, aduŋ a ye a soto a ñaama le fanaŋ.

Mansata Baayo

Fuwaaroo futuũooyaa

Niŋ i futuuta moo ye, feŋ te meŋ bulu, ali ñanta ñoo samba la ñaameŋ. Ite musoo le be ke la sabarilaa ti. Ì niŋ ì keemaa si kali kacaa, ali ye ñoo moyi. Ali si kali matimati, meŋ be ko samaa dookuwo, naakoo aniŋ fiiri mesendiŋolu. Niŋ Alla ye ali harijee diŋo la, musoo si sara a keemaa la ka duŋ fankanta, fo a la wuluwo si saba ñoo la. I si a je, musoo ye jaatikendeyaa soto aniŋ a diŋolu bee. Niŋ i be wo sabaroo la fo diŋolu menta, Alla ye wolu ke harijeemaa ti. I si a je, ì ye ì la wuluulaalu yelemandi ka taa dahaa kono.

Futuwo la donkilloo

*I ye futuwo meŋ je teŋ,
muñoo le be jee,
eee muñoo,
muñoo waayi-waayi.*

Mandinkoolu ko: *"Alla muta duwoɔ buka buwo domo."*

Faatu Daabo

Musoo meŋ maŋ diŋo soto futuubundaa to

Niŋ i ye a juubee, musoo niŋ kewo tarata futuuriŋ ñoo ye fo sanji jamaa, ì maŋ naa diŋo soto ñoo la. I si a je, musoo ñiŋ si miirali ke a kuwo la, a si taa mooroolu yaa ka juubeeri ke a la dintsotobaliyaa ñiŋ na. Mooroolu si a hakiloo siyandi, danko ka a kasaara.

I si a je, kewo fanaa hakiloo si siyaa. A baadiŋolu si naa a fo a ye ko,
"I ye a miira, i te musu doo ñini la baŋ, kaatu i la ñiŋ musu doo buka wuluu."

Musoo ñiŋ si a la katoɔ bee ke, fo labarŋo la a si naa ke tuumiroo ti musoo niŋ kewo teema. Kewo si a fo ko, a be musoo le bala, musoo ñiŋ fanaa si a fo ko, a be kewo le bala. Fo labarŋo la kanoo si talaa i bee sandomoo kono. A si naa ke ì teema futuubarŋ mantooroɔ ti.

Mariyaama Maane

Laaraŋ loo

Niŋ kewo ye musoo ñini, fo a lafita a katandi la, musoo la moolu si naa a fo ye ko, "I be laaraŋo le foloo loo la, janniŋ a be kata la." Kaatu wo mu aadoo le ti, ŋà meŋ tara, ite kewo fanaŋ si naa muruŋ i la moolu kaŋ, i niŋ ì ye kacaa fo ali ye beŋ luŋo la. I si naa kiilaa kii musoo la moolu kaŋ ka a yitandi ì la ko, "M be naa Adama la laaraŋo loo la le Sibiti naalaa." A baamaa ñoolu fanaŋ si a fo i baadiŋolu ye.

Niŋ wo luŋo siita, kewo niŋ a baarimmusoolu, aniŋ a teeroolu le ka maabee. Ì si laaraŋo loo, ì ye matilaa laa a kaŋ, ì ye daraboo feenee a kaŋ, aniŋ kullaaraŋ fula. Ì si naa karabaanijiyo junjuŋ laaraŋo kaŋ, ì ye meŋ loo.

Niŋ ì ye laaraŋo loo, fo ì pareeta, baarimmusoolu fanaŋ si ì bulu fayi ñoo kaŋ, dalasi keme luulu le mu baŋ waraŋ wuli kiliŋ. Ì ye naa a laa laaraŋo kaŋ. Kewo doomaa niŋ musoo si ñoo saba laaraŋo ñiŋ kaŋ. Niŋ kewo ye a samba, ì si a fo ko, musoo be ke la dinkee wuluulaa le ti. Bari niŋ musoo le ye a samba, a be ke la dimmusu wuluulaa le ti. Ntolu ka laaraŋo loo teŋ ne.

Maa Jamme

Musu ñinoo la kuwo

Kewo niɗ musoo ñanta kacaa la le, fo ò ye beɗ kaɗ na. Kewo si naa kuruwo saɗ, a ye futa a la alifaalu la ka a yitandi ò la ko. "Ŋa musoo le je kankaarikundaa, n lafita a la le."

Kewo la alifaalu si naa alifaa kiliɗ wulindi ka taa musoo la alifaalu kaɗ, a niɗ kuruu foloo, ka a fo ò ye ko. "Ŋà musoo le je ali yaa, ò lafita a la le sunna aniɗ farilaa."

Bituɗ musoo la alifaalu si naa musoo ñiɗ kumandi ka a ñininkaa fo siiña saba. Niɗ musoo ko ò ye ko, "N lafita le", musoo la moolu si a fo ò ye ko, ò be taa bitaɗ kontoɗo la le foloo.

Bituɗ kewo si naa kuruwo saɗ, a ye taa musoo baamaa la moolu kaɗ kiliɗ-kiliɗ kotenke. Ì ye naa futuusitoo luɗo dii kewo la silatiyo la. Niɗ wo luɗo siita, ò si naa futuwo siti ko, 'kewo siyo, musoo siyo, futuwo siyo'.

Bintu Kamara

Jeenoo la mantooroo

Jamaa moolu si ò hakiloo tu jeenoo la kuwo to, kaatu a la mantooroo siyaata baake le. Jeenoo ka a tinna le, ò maarii buka kummaayaa moolu kono. Ì maarii fanaa si kuuraɗ jamaa soto noo a kono, meɗ be ko Eeds, keesantoo aniɗ kuuraɗ jamaa doolu, mennu ka sawuɗ niɗ futuwo la siloo la.

Jeenoo ka a tinna le, diɗ jamaa ka wuluu, ò buka faa soto. A ye ò na diinoolu lanjuurundi le, kaatu ò na diinoolu maɗ lafi a la. Jeenoo ye futuwo koleyandi moolu bulu, kaatu musu kendoo buka loɗ noo. A mu feɗ ne ti, meɗ ye a loɗ ko, a ka bankoo tiña le, a ka a tinna, wuluulaa ka i bo a diɗo to.

Wo to m̀ bee si a kata, ɗà ò na dimbaayaalu yaamari. Ŋà a kata fanaɗ, ɗà ò jikoolu faliɗ. Kabiriɗ ɗà ò na aadoolu bula, ka moo doolu la aadoo taa, wo to le jeenoo siyaata ò na bankoo kaɗ. Ali ɗà jikoolu faliɗ. Niɗ wo keta, i be a je la le, jeenoo be taalaa la.

Sali Boojaɗ

Musoo ñanta ñini la ñaameɗ?

Janniɗ futuwo be siti la, ñinindiroo le ka ke foloo. Niɗ kee ye musoo je, a lafita a la, ò ka sii le, ò ye a kacaa foloo. Niɗ ò benta kaɗ na, musoo si a fo a ye ko, "I si futa naɗ n na alifaalu la." A si a tara, kewo fanaɗ niɗ a la moolu kacaata, fo ò benta kaɗ na.

Kewo niɗ a la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu kaɗ ko, "Ŋà feɗ ne je ali bulu, meɗ keta ali diɗo ti." Musoo la alifaalu si a fo kiilaa ye ko, "I si taa foloo, fo ñaato, hani ɗà ò diɗo ñininkaa." Niɗ ò ye ò diɗo ñininkaa, niɗ a lafita, ò si kewo la kuwo fanaɗ ñininkaa, fo duɗ musulimoo le mu baɗ. Niɗ kewo la kiilaa muruta naɗ, a niɗ kuruu foloo si naa. Musoo la alifaalu si a fo kiilaa ye ko, "I si a fo kewo la alifaalu ye ko, niɗ a diyaata Alla ye, ñiɗ waatoo kono m̀ be futuwo siti la ò teema le." Niɗ wo waatoo siita, kewo la alifaalu si kuruu keme saɗ, futuusiti basoo aniɗ naafuloo. Ì si a dii kiilaa la, a ye a samba musoo la moolu yaa. Keebaalu si futuwo siti ò teema.

Mariyaama Siise

Futuwo la kuwo

Ƙ baadiɗ musoolu, niɗ i ye a juubee futuwo kono, fo ntolu musoolu si ke sabarilaa ti. Kaatu niɗ ite musoo ko, kewo le be i la kuwo bee ke la i ye, kewo la sotoo maɗ a sii. Dimbaayaa be jana, baluwo fanaɗ be jee, ite musoo te soɗ na a kata la. Luɗ-wo-luɗ sonka meseɗo, i ñaa be looriɗ i ñoɗ musoola la sotoo kaɗ. Kuu-wo-kuu, i ko, kewo le be a ke la, aduɗ a la sotoo maɗ a sii, wo ka mantooro le saabu futuwo kono.

Mariyaama Jamme

Jeenoo la mantooro

Jeenoo la mantooro warata baake, kaatu a ka futuubaɗo saabu le. Musoo meɗ hadumeta, a buka daɗ a kee to waraɗ a kee la soto feɗ to, fo a si jeenoo ke.

Karambunto dindiɗolu, jeenoo ka ì la karaɗo tiña le, kaatu niɗ ì ye ì ñaa loo duniyaa feɗolu kaɗ, fo ì si duɗ jeenoo kono. Mantoora baa le mu wo ti.

A mantooro ka a tinna, diɗ kuwo ka koleyaa musoolu bulu. A mantooro le ka kuuraɗo saabu, meɗ be ko Eeds. Ate ka baloo la soojaaroolu le kele, a ye naa duɗ baloo kono. Niɗ a ye moo meɗ muta, a ka a faa le daki, kaatu a maɗ booro soto. Seketoo waraɗ keesantoo, ñiɗ kuuraɗolu ka soto futuwo le kono, a mu jeenoo la mantooro le ti.

"Keebaa dibi kono loolaa, niɗ i maɗ i faɗo je, dindiɗolu le ka i je."

Sali Maane

Futuñoolu la ñantoolu

Ali salaamu aleekum, ì baadiɗolu. Futuñoomaa fuloolu la ñantoolu mu ñiɗ ne ti ko, musoo meɗ be a la futuubaɗo to, a ñanta soɗ na a keemaa la kumoo la, aniɗ a la yaamaroo la. Kaatu niɗ i ye a juubee, hadamadiɗo maɗ timma. Wo kamma la, wolu le ñanta ñoo yaamari la aniɗ ì ka kaciaa.

Ñiɗ fanaɗ mu waajiboo le ti ka a je ko, kee-wo-kee ye musoo futuu, a ñanta a kata la le, ka musoo la suula kuwolu ke, meɗ be ko saafuna soɗo, karasiina soɗo, feetefatoolu aniɗ kuu jamaa, meɗ be dendiɗ futuwo la karoo la. Bari niɗ wo maɗ a soto, a ka futuwo lanjuuru le, waraɗ musoo si kuu ke, a maɗ ñaɗ na meɗ ke la.

Faatu Baaji

Maaño la pasiɗ donkiloo

Oo-ye, maaño ke ñ ye bendaɗo ti, karaliraɗo,
kana ke ñ ye fankesoo ti,
i si ñ ye bedaɗo ti, karaliraɗo.

Maaño, maaño, i ka laa fo 'n huu juɗ baajoo'.
Niɗ ì ye i kii tuuroo la, i ye a noo, i maɗ a noo,
i si a fo, 'n huu juɗ baajoo'.

Kinti le kalaa maa,
bari saaño muuru buka laa maaño bala.

Pasiɗ donkiloo kotoo fele:

'Maaño ke ñ bendaɗo ti', wo le mu ñiɗ ti ko, a si baadimmaaluu ke ñoo bala.

'Kana ke ñ ye fankesoo ti', wo le mu ñiɗ ti ko, a kana ì janjandi.

'Kintoo' mu moo, meɗ ye kuu lon, kaatu kintoo ka jiiraɗ ne, a ka a kuɗo jimi.

'Saaño' mu moo, meɗ buka kuu lon, kaatu saaño muuru ka tiliɗ santo le.

Boojaɗ Daabo

Fantankoo

M̄ baadiŋ Moofindunkoolu, ali ñà ñ faŋ tanka.

M̄ be ñ faŋ tanka la ñaadii le? Wo le mu ñiŋ ti ko, kewolu ye daŋ ì musoolu to, musoolu fanaŋ ye daŋ ì keemaalu to. Niŋ musu te kee meŋ bulu, waraŋ kee te musu meŋ bulu, ì si ì faŋ tanka foolewo la waraŋ kondomoo. Niŋ wo keta doronŋ, jaatikendeyaa be sabati la le.

Kuuraŋ naani be kewo niŋ musoo la, mennu bee mu sawuŋ kuuraŋo le ti. Niŋ a be kewo la, a si a sawuŋ noo musoo la le, a te meŋ na. Niŋ a be musoo fanaŋ na, a ka a sawuŋ kewo la le. Wo to n si ñ hakiloolu tu ñiŋ kuuraŋ siifaalu to, mennu mu seketoo, sopisoo, keesantoo, kulufeteŋo, doolu ka a fo meŋ ye ko caakoo. Niŋ a be i la, i maŋ a jaara doronŋ, wo le ka naa kafu ñoo ma, ì ye naa ke i bulu maasiiba kuuraŋo ti, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds.

Niŋ ñà fantankoo siloo nooma, keetaabaliyaa te soto la duniyaa kono. Musu keetaabaliyaa siyaata baake le, feŋ maŋ a tinna fo ñiŋ maasiibo kuuraŋo, ì ye musoolu jaakalindi. N na kuma labanŋo fele: Ali, ñà m̄ faŋ tanka. Fantankoo le fisiyaata faŋ jaaroo ti. Ali ñà seneyaa, niŋ seneyaa keta doronŋ, jaatikendeyaa be sabati la le. Niŋ jaatikendeyaa sabatita doronŋ, siimaayaa fanaŋ be ke la le.

Ñoomi Baayo

JAMBUR

Futuu juunoo la karoo

Nte ko, kodoo le ye konoomaa juunoo saabu. Alifaalu maŋ dindiŋolu mara noo, wo naata a tinna alifaalu maŋ naa dindiŋolu kuluu noo. Dindiŋolu maŋ naa alifaalu la kumoo moyi. Dindiŋolu lafita meŋ na, ì ka wo le ke. I si a je, dindiŋ meŋ siyoo be sanji taŋ niŋ fula, a si konoo soto. Niŋ dindiŋo funtita banta, niŋ a ye feŋ je a fulanŋolu bulu, sako kodoo, a be kuu le ke la, meŋ maŋ beteyaa. Ñiŋ ne ka dindiŋolu konomandi doronŋ.

Keebaalu buka a kalamuta. Wo le ye a tinna kuuraŋo siyaata saayiŋ. Feŋ maŋ wo saabu fo kodoo. Nunto dindiŋolu maŋ kodoo loŋ, i ye alifaalu la yaamaroolu batu. M baadiŋolu, m bee ye a loŋ ko, bii futuwo maŋ tara keebaalu bulu. Dindiŋolu faŋolu le ka futuu ì faŋ ye, kodoo ye a tinna, maroloo maŋ kee noo. Wo le ye a saabu, dindiŋ konoomaa siyaata. Wo keta keebaalu ye bataa le ti bii, a ye mantooroo doronŋ ne saabu. Alifaalu ma, m baadiŋolu, m bee ye a kata, dindiŋolu si soŋ keebaa la yaamaroolu la, fo ñ si dahaa soto noo.

Abu Maroŋ

KEMBUJEYI MADIINA

Aada kuwolu mej ka mantooroo saabu

Musoolu la aadoolu siyaata baake le ñ na futuwo la kuwo to ñ na ñiñ jamaanoo kono. Musu doolu la futuunaafuloo ka ke ninsoo le ti, mej mu sanji luulu tuuraa ti. Ñ na ñiñ jamaanoo kono kodoo semboo mañ wara. Niñ ì ko i be wo sañ na, wo be ke la i ye mantooroo le te.

Fulanjaño, ñà "wediñ" mej dundi ñ na kuwolu kono, a mañ ke ntolu la siloo ti. Kodoo, ñ ka mej duñ jee, wo ka siyaa. Wo to m baadiñolu, futuwo mu laakira ñinoo le ti. Moo-wo-moo ñanta a loñ na le ko, luñ si sii, moo te tu la duniyaa kono.

Mayibo Caamu

Maakoyiri kafoo

Eeds kuuraño mu kuuraño le ti, mej ka sawuñ futuwo waatoo la. Eeds buka jaara noo. Eeds ka saabu kuurañ kesoo le la, mej too mu hadamadiñ balajaatoo tankaraño tiiñaaraño ti. Eeds kuurañ kesoo ka mee baloo kono le, janniñ a be kuuraño taamanseeroolu yitandi la.

- - -

Moo-wo-moo soobita ko, i ye Eeds kuurañ kesoo le soto, i si jaatikendeyaa dookuulaa je. Niñ i ye i fañ fintindi, i be booroo soto la, mej si i maakoyi. Kafoo be jee, mej mu *Hands-on-Care* ti ka i maakoyi.

Mayimuna Samba

Aada kuwo, mej ka mantooroo saabu

Aada kuwo, mej ka mantooroo saabu ñ na bankoo kañ, wo le mu ñinti ko: Kewo mej ye musu saba soto, wo kewo mañ naa siimaayaa. Jamaa-jamaa niñ wo musoo ye tikoo landi, niñ kewo doomaa be jee, wo le ka musoo ñiñ futuu. Aduñ moolu buka soñ taa la ì la yeloo juubee la, janniñ ì be futuu la. Bari a beteyaata le, musu futuubaloo wara keetaa musoo ye, janniñ i be futuu la, i ye i yeloojuubee.

Musu-wo-musu, janniñ i be futuu la, i ñanta i yeloo juubee la le, sako niñ i be musu doolu tara la jee. Kaatu ñiñ musoolu kono, niñ kilij ye ñiñ futuukuuraño soto, ñiñ musoolu niñ kewolu be le be a soto la.

- - -

Ñimma Ndawu Jaaju

KITI

Jeenoo la mantooroo

Ƙ baadiɗolu, n̄ bee ye a loɗ ne ko, jeenoo la mantooroo siyaata baake le n̄iɗ duniyaa kono, sako n̄ na Moofinduu. Musoolu n̄anta ì faɗ muta la le, sako kewolu. Moo-wo-moo ye a loɗ ne ko, Eeds kuuraɗo be moolu faa kaɗ taariɗ n̄iɗ duniyaa kono, sako Moofinduu. Musilimeeyaa faɗo ye a haraamu le, kaatu Isilaamoo ye a ye yitandi le ko, a ka moo mantoora le. N̄ na n̄iɗ jamaanoo ye a yitandi le ko, ate le be moolu baɗ kaɗ duniyaa kono.

Yaayaa Jaaju

Futuwo la kummayaa

Futuwo kummaayaata hadamadiɗo la baluwo kono le, kaatu niɗ musoo futuuta, kambaani kenseɗolu buka haañi ka kuma kuntaɗo fo a ye. Bari niɗ musoo meɗ futuuta, i si daɗ i keemaa doronɗ to, fo i si i tanka Eeds kuuraɗo la. I si a je, i si diɗ kendoo wuluu. Alla Tallaa ka moolu yaamari kuma kendoolu meɗ na ko, ali jeenoo bula. Wo muta, a ye bambaɗ. Kaatu n̄iɗ Eeds kuuraɗo, futuulaalu mennu buka daɗ ì la kewolu to waraɗ ì la musoolu to, ì si a soto noo le. Ƙ baadiɗ kewolu niɗ musoolu, ali n̄a futuwo muta soobeeyaa ti. Wo le be n̄ tankandi la duniyaa kono n̄iɗ kuuraɗ siifaalu la.

Ali n̄a futuu, kaatu futuwo beteyaata le.

Laamini Daafe

Musoo n̄anta n̄ini la n̄aadii le?

Ƙ baadiɗolu, futuwo kummaayaata le, bari n̄tolu la Kambiya jaɗ, sii-wo-sii niɗ a la aadoo le mu. Ntolu Mandinkoolu ka musoo n̄ini n̄ameɗ, wo le mu n̄iɗ ti ko: Foloo-foloo, kewo niɗ musoo le ka kacaa. Niɗ ì kambenta, kewo si taa a la moolu yaa. A si a yitandi ì la ko, a ye sunkutoo le je dulaa to, a lafita ka a futuu. Kewo la moolu si kiilaa kii musoo la moolu yaa, wolu si sunkutoo n̄ininkaa. Niɗ sunkutoo sonta, kewo la moolu si kuruwo kii. Wo kuruwo le be janjaɗ na musoo la baadiɗolu bee kono ka a yitandi ì la ko, kaari le be kaari n̄iniɗ kaɗ. Wo koolaa, ì si futuusiti luɗo fo kewo la moolu ye. Bituɗ kewo la moolu si futuusiti kuruwo saɗ ka taa futuwo siti musoo la moolu yaa. Niɗ futuwo sitita, ì si futuu aadoolu fo kewo la kiilaa. Wo ye taa a sindi kewo la moolu la. Niɗ kewo ye aadoolu bee ke, ì si kewo la musoo dii a la. Musoo baamaa si naa a diɗo biti ka a samba a keemaa yaa.

Mansata Kamara

Musuniño la kuwo

Niɗ i lafita musoo n̄ini la, i niɗ musoo foloo si n̄oo je. Ali ye kacaa fo ali ye beɗ kaɗ to. Niɗ ali kacaata fo ali ka baɗ, kewo si kiilaa kii musoo la moolu yaa ka a la lafoo yitandi musoo la alifaalu la. Niɗ musoo la alifaalu sonta, kewo la moolu si kuruwo kii ka futuwo siti. Niɗ futuwo sitita, musoo si dii kewo la.

N̄iɗ musuñini siifaa, niɗ i ye musoo soto wo la, tumandoo niɗ Alla ye i maakoyi, i la musoo ka mee i bulu le fo ali siyaa. Kaatu alitolu le ye n̄oo je, aniɗ ali lafita n̄oo la janniɗ futuwo be siti la. Bari niɗ ì ye ali futundi, ali maɗ n̄oo je, tumandoo ali la futuwo buka mee.

Dade Jallo

Musoo la futuu waatoo

Musoo la futuwo kummaayaata le. Bari m̀ baadiŋolu, musoo ñanta sanji taŋ niŋ seyi soto la le waraŋ meŋ siyaata wo ti, janniŋ a be futuu la. Bari musoo fanaŋ maŋ ñaŋ na sii la, fo a ye sanji taŋ naani soto.

Musoolu, mennu ka futuu juuna, jamaa-jamaa a ka tara, ì maŋ feŋ loŋ futuwo la kuwo to. Wo ka mantoora le saabu ì la futuubundaa to. Doolu niŋ ì ye diŋo soto juuna, ì buka a topatoo noo, sako niŋ ì kiliŋ be ì kewo yaa. Musoo doolu ka saasaa, doolu ka kuuraŋ. Doolu faŋo ka futuwo baŋ ka seyi ì la moolu yaa, kaatu bataa le ka wara ì kaŋ. Mantoora doo be jee, doolu buka ì la karaŋo futandi. Feŋ buka wo saabu, fo ì la futuu juunoo.

Wo to m̀ bee si a kata, ñà ñ diŋolu Sarandi, janniŋ ì be taa la futuwo la, aniŋ ì si sanjoo soto foloo. Futuwo mu Alla la kuwo le ti, moo kiliŋ buka a kee noo fo moo fula.

Faatu Diba

Jeenoo la mantooroo

M̀ baadiŋ Mandinkoolu aniŋ a kaŋo moyilaalu, musukundaa, keekundaa. Jeenoo la mantooroo, a siyaata le. Foloo-foloo, i niŋ Alla si kuyaa. Fulanjaŋo, moolu si i too kuyaa i la kuriyaa kaŋ. Sabanjaŋo, i si Eeds kuuraŋo jankari kesoo soto i la baluwo kono, kaatu jeenelaa baa buka daŋ noo musu moo kiliŋ to. Wo le ka kuuraŋo saabu jamaanoo kaŋ.

Ñiŋ kuwo ka a tinna le, dindiŋ duumalankoolu ka a je ko, jeenoo maŋ ke kuu jawo ti, kaatu ì ka a je keebaalu le la. Ali ñà jeenoo tu jee, fo ñ si tanka kuuraŋ jamaa la.

Faabakari Dembo Boojaŋ

Futuunoolu la ñantoolu

M̀ baadiŋolu, m̀ bee ye a kalamuta ko, ntolu futuunoomaa fuloo la ñantoolu ñanta ke la ñaameŋ. Wo le mu ko, foloo-foloo kewolu ñanta domoroo dii la a la musoo la, feetoofatoo aniŋ dimbaayaa la topatooriñaa. Musoo fanaŋ ñanta a la keemaa la yaamaroo moyi la le fo ì la futuwo si diyaa. Niŋ kewo niŋ a la musoo bee loota ì loodulaa to, futuwo ñiŋ be diyaa la baake le.

Mariyaama Koli

Musoo ñiniñaa

M̀ baadiŋolu, musu ñinoo mu kuu bete baa le ti. Musoo ka ñini horomoo niŋ buuñaa le kono. Bari doo be jee, musoo niŋ kewo le ka ñoo je, ka kacaa ka futuu. Niŋ a ye a tara musoo lafitaa kewo la, kewo si taa a la alifaalu kaŋ ka a yitandi la ko, a ye musoo le je a lafitaa ka a futuu. Kewo la moolu si taa musoo la alifaalu kaŋ, ka a yitandi la ko, ì dinkee le lafitaa musoo la. Bituŋ musoo la alifaalu si ì la aadoolu fo ì ye. Niŋ kewo la moolu sonta, musoo la moolu si luŋo londi, ì si naa futuwo siti. Niŋ wo bota jee, ì si naa luŋo londi ka musoo samba a kewo la suwo kono.

Wuudee Mareena

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, jeenoo la mantooroo warata baake le, sako futuuñoomaa fuloolu teema, kaatu a ka kuuraŋo le sii moo la, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds. Eeds ka sawuŋ noo ñaadii le? A ka sawuŋ, niŋ a ye a tara, kewo ye Eeds jankari kesoo soto, a si musoo sawundi, waraŋ niŋ a be musoo bala, kewo si a soto.

Wo to, m̐ bee si a kata, ŋà daŋ ñ kewolu to aniŋ ñ na musoolu to, kaatu Eeds buka jaara noo.

Faatu Saajo

Ka sabati futuwo kono

Musoo ñanta ka sabati futuwo kono, kaatu futuwo mu Alla la kuwo le ti. Musoo niŋ kewo ñanta ñoo neenee la futuwo kono le, i si a je, kayiroo si sabati ì teema aniŋ firinjo. Wo kono musoo ñanta a kewo batu la le, i si a je, niŋ diŋolu sotota jee, ì si baraka. Niŋ kewo taamata, i si a je, a hakiloo te janjaŋ na, kaatu a be a tara la jikiriŋ a la musoo le la a kooma. Bari niŋ musoo maŋ sabati, kewo te jiki la a la, aduŋ a si musu doo ñini noo le ka a laa a kaŋ. Wo to m̐ baadiŋolu, musoo la sabatoo, wo le mu a nafaa ti futuwo kono.

Kadi Tarawali

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti. Meŋ ka futuubaŋo saabu, wo le mu ñoo moyibaliyaa ti. Niŋ wo nte, futuwo kummaayaata baake le. Niŋ i be i la futuubundaa to, i ñanta i la hakiloo tu la moo meseŋolu la kumoo to le, kaatu jamaa-jamaa itolu le ka futuubaŋo saabu.

Niŋ kewo maŋ tiliŋ a la musoolu teema, wo fanaŋ ka futuubaŋo saabu le. Musoo doolu fanaŋ, niŋ ì niŋ jikoo taata futuubundaa to, ì maŋ naa wo jikoo tara jee, ì ka wo futuwo baŋ ne, ì ye seyi.

Adama Kujaabi

Futuuñoolu la ñantoolu

M̐ baadiŋolu, futuuñoolu ñanta ñoo buuñaa la le. I si a je, ì la futuwo si diyaa noo. Kewo ñanta a la musoo horoma la le, i si a je, musoo si a buuñaa. Musoo fanaŋ ñanta kewo ñiŋ fanaŋ na hakoo dii la a la le. Niŋ ñiŋ fuloo ye ñoo horoma, i si a je, ì la futuwo si diyaa, aniŋ ì la dimbaayaa si ñoo buuñaa aniŋ ì la dimbaayaa si itolu faŋo horoma.

Kewo ñanta ka taa dimbaayaa la daaŋinoo ñini. Musoo le ñanta dimbaayaa topatoo la, niŋ kewo maŋ tara suwo kono. Futuuñoomaalu, a mu ì ye ñantoo le ti ka ñoo kalamutandi waraŋ ka kaciaa, niŋ ì be feŋ-wo-feŋ ke la. Futuuñoolu si ñoo sutura waati-wo-waati.

Faatu Jaata

Futuu musoo ñiniñaa

M̐ baadiŋolu, musoo ka ñini horomoo niŋ buuñaa le kono. Kewo niŋ musoo le ka ñoo je, niŋ ali lafita ñoo la, kewo si silatiyo kii musoo baamaa niŋ a faamaa yaa. Wolu si musoo sindi ka a ñininkaa. Niŋ a lafita, ì si ì la aadoolu fo silatiyo ye. Doolu si a fo ko, “lookumbaa keme”. Doolu si a fo ko, “baa faanoo, faa dondikoo aniŋ saajiyo”. Wo koolaa ì si naa futuwo siti horoma niŋ buuñaa kono. Niŋ wo bota jee, ì si luŋo loo ka futuwo siti musoo niŋ kewo teema.

Yaafayi Tuure

Futuu juunoo la kummaayaa

Ntolu la musilimeekundaa to, futuu juunoo ka i tankandi jeenoo la le. Kaatu jeenoo ka moo samba kuu jawo doronj ne kanj. Ka futuu juuna, a ka tinna le, i ye dijo soto juuna. Niñ ite manj siimaayaa, i dijo si siimaayaa noo le. Siimaayaa be Alla le bulu, niñ ite manj a soto, i dijo si a soto, adunj wo le mu ite la dahaa ti. Niñ daliiloo le ye a tinna, futuujuunoo kummaayaata.

Ka futuu juuna, a ka i tankandi kuu jawoo le la, niñ a ye a tara, i silata Alla la. Ali ñà futuu, kaatu m̃ bee sotota futuwo le kono.

Abu Suwaane

Futuusitoo la kuwo

Futuusitoo mu aada meerinj baa le ti duniyaa kono. Ntolu la aadoo kono, foloo-foloo i ka kuru keme niñ tanj luulu le sanj. Kemoo si taa futuu sitidulaa to. Niñ wo keta, i si duwaraño karañ, wo le mu futuusitirano ti.

Niñ wo bota jee, i si naa keekundankoolu la silatiyo yaamari ka taa faalu kanj. Niñ wo keta, i si naa musoo la moolu fanaa yaamari. Ntolu la janj, kodoo meñ ka taa futuu siti dulaa to, a ka ke dalasi muwanj ne ti. Wo dalasi muwanj, musoo taa mu dalasi tanj ne ti, luulu doo ka taa jaameñ basoo le to, luulu doo ka dii moo la, meñ ye duwaraño karañ.

Musukeebaa Suwaane

Musoo ñiniña

Musoo ñanta ñini la horomoo niñ buuñaa le kono. Foloo-foloo, kewo la alifaalu le ka kuruwo kii musoo la moolu yaa. Wo koolaa niñ kewo be wo musoo soto la, i si a loñ. Niñ musoo la moolu sonta, kewo la moolu si kuru keme kii puru futuwo siti.

Doolu be jee, musoo niñ kewo le foloo ka ñoo je, i si naa funti i la alifaalu kanj. Niñ futuwo sitita, musoo la moolu si luño loo ka i diño dii a kewo la.

Musu ñinoo tp, kewo niñ musoo la kacao, nte ye wo le kanu puru moolu si kali wo ke.

Sita Baroo

Faniyaa foo si futuwo banj noo le

M̃ baadiñolu, futuubano ka ke le niñ a jarita banj na. Bari saritoolu le be laarinj a kunnatoo la, mennu ñanta nooma la. Wolu doolu mu ñiñ ti ko, niñ ali manj taa noo, ali si taa ali la keebaalu kanj, waranj ali la diinañaatonkoolu. Niñ wo keta, tumandoo ali ka talaa kuu le.

Bari meñ ka futuu jamaa banj, wo mu faniyaa foo le ti. Kee jamaa ka kuu jamaa le fo musoo ye, i te meñ ke noo la, tumoo meñ na i be musoo ñiñ ñini kanj. Niñ musoo naata, a manj wolu tara jee, bitunj musoo si futuwo banj, a ye seyi a la moolu yaa. M̃ baadiñolu, ali ñ kana laahidoo ke, ñ te meñ kee noo la. Alla faño manj lafi wo la.

Faatu Saañan

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti bii jamaanoo kaŋ. Ŋa daliila dantaŋ ne je, mennu ka futuwolu baŋ. A buka beteyaa muumeeke ka futuwo baŋ. Futuwo ka ke moo fula le teema, musoo niŋ kewo. Niŋ futuu doolu banta, wolu buka baŋ kuu, kaatu ì ka a miira le ko, kewo niŋ musoo ñiŋ be ñoo faa la le. Ì si kele baake, janniŋ ì be futuwo baŋ na. Doolu si ñoo barama jawuke waraŋ ì si ñoo samba luwaa bundaa to. Niŋ futuwo baŋo ye a tara, diŋolu be ali teema, kewo waraŋ musoo si lafi diŋolu ye tara ate bulu. Niŋ ka dindiŋolu miiroo siyandi baake le, kaatu ì buka a loŋ, ì be taa la meŋ yaa, baa yaa waraŋ faa yaa. Wo to futuubaŋo ñanta ke la ñoomoyoo le kono, ko diinoo ye a laa ñaameŋ. Futuubaŋo daata le, bari a si ke kayiroo kono.

Kadi L. Tuure

Looli niŋ Keebaa la futuubaŋo

Ì baadiŋolu, futuubaŋo la mantooroo be musoolu le ye baake.

Keebaa niŋ Looli la futuwo banta. Keebaa ye a la kiilaalu kii ka taa a fo Looli ye, “I ye naa muruŋ naŋ.” Looli ko ì ye ko, “Ali a fo Keebaa ye ko, a ye taa musu doo ñini. Nte te taa la a yaa kotenke.” Kabiriŋ a ye wo fo, Keebaa fanaa ye musu doo ñini. Alla ye a firindi, a ye kodi jamaa soto. Kabiriŋ Looli ye wo je, a lafi muruŋ na Keebaa yaa. Keebaa fanaŋ maŋ soŋ. Looli naata sii wo ñaama, a maŋ futuu. A be siiriŋ wo ñaama. Looli labanŋo maŋ naa ñiiña, saatee moolu jututa a la. Looli naata ke tulunnaa ti saatowo kono.

Wo to futuubaŋo maŋ beteyaa, kaatu a ka moo duŋ kuu la le, i maŋ ñaŋ na meŋ ke la.

Kalifa Baaji

Futuunoolu la ñantoolu

Futuunoolu la ñanta foloo mu muño niŋ buuña le ti ì la futuu waatoo kono. Musoo ñanta a keemaa niŋ a la moolu horoma la le. Musoo le ñanta mara la kewo la kuwolu bee la, sako niŋ kewo te suwo kono.

Kewo faŋo ñanta a la musoo topatoo la le. Ate le ñanta ka taa baluwo la kuwolu bee ke, mennu be ko depansoo aniŋ musoo la sitifeŋolu. Musoo le ñanta mara la dindiŋolu la kuluuroo la suwo kono, kaatu ate le ka sabati suwo kono. Wo to ate le mu dindiŋolu la karammoo foloo ti. Niŋ ñiŋ bee keta a ñaama futuwo kono, i si a je, futuwo si baraka aniŋ ñoomooyoo si ke noo ì la futuwo kono fanaa. Wo kono le ì la wuluu diŋolu si ì buuña noo, kaatu ì la wuluulaalu ye ñoo buuña le.

Sanu Boojaŋ

Ì si kayiroo sabatindi ñaameŋ

Ì si kayiroo sabatindi ñaameŋ futuunoomaalu teema, wo le mu, foloo-foloo ka ñoo moyi i la futuubaŋo kono. Musoo ñanta a kewo la kumoolu moyi la le. Musoo fee, niŋ kewo ko ‘kiliŋ’, musoo ko ‘fula’, ali te ñoo moyi noo la. Kewo fanaŋ ñanta loo la a loo dulaa le to. Wo le mu ko, a ye mara daaŋinoo la aniŋ dindiŋolu la fetoofoo la.

Futuunoomaalu ñanta ka dookuwo ke, ka ì la dimbaayaa samba. Kewo niŋ musoo si ŋaniya betoo soto ñoo ye aniŋ ka a soto hadamadiŋolu bee ye. Bii naafikoolu siyaata baake le. Wo to kewo waraŋ musoo si ì tuloolu faa banta kumoolu la. Niŋ kewo ye kuu ke, i si a kumandi buŋo kono, i ye a fo a ye jee. I si a je, ñoomoyi si wara ali teema. Kayiroo si sabatindi ñoomoyoo le kono, i si a je, yiriwaa niŋ ñaatotaa be sabati la buŋo kono.

Sona Saaŋaŋ

Seetaanoo futuunoomaalu teema

Futuubaṅo maṅ beteyaa bii jamaanoo kono. Kuwolu, mennu ka futuubaṅo saabu, wolu siyaata baake le, bari meṅ mu a kuṅo ti, wo le mu Seetaanoo ti futuunoomaalu teema. Seetaanoo ka a tinna le, i ye kuu ke, i maṅ ñaṅ na meṅ ke la waraṅ i ye a fo.

Niṅ futuwo banta kewo niṅ a la musoo teema, musoo ka seyi a yaa le. Jamaa-jamaa musoo niṅ dindiṅolu ka taa a yaa le. Niṅ kewo kamfaata, doo be jee, a buka feṅ kii a diṅolu ye, kaatu a maṅ lafi ì la taa la ì baa yaa.

Doo be jee, niṅ futuwo banta, kewo niṅ musoo la kaabiiloolu ka sobi ñoo la le. A sembe baa faṅo, dindiṅolu fanaṅ miiroo ka tara siyaariṅ ne, kaatu ì la wuluulaalu maṅ tara ñoo kaṅ. Wo to ali ṅà ñ hakiloo tu futuubaṅo la kuwo to baake.

Juju Saañan

Maañoobitoo

Maañoobitoo mu aada bambandiṅ baa le ti ñ na Moofinduu jaṅ. Maañoobitoo, jamaa-jamaa baa le ka a diṅo biti. Baamaa le ka a dimmusoo la futuu joraṅolu bee saṅ, a niṅ musoo baadiṅolu. Ñiṅ joraṅolu, baa doolu ka tara ñinnu saṅ kaṅ ne domandiṅ-domandiṅ, fo ì ye joraṅ jamaa soto. Ñiṅ joraṅolu jamaa ka ke tabirilaṅ feṅolu le ti.

Niṅ baamaa ye ñiṅ joraṅolu soto, a si kiilaa kii musoo kewo la moolu yaa ko, a lafiita ka a diṅo biti waati kaari le la, puru kewo la moolu si ì paree wo luṅo kamma. Ñiṅ luṅo, musoo baamaa si kiilaa kii a baadiṅolu yaa aniṅ a teeroolu, puru ì si maabee a diṅo la maañoobitoo to.

Ñiṅ luṅo, musoo baamaa ka tabiri baa le ke moolu ye, ì si maañoobitoo debe, wo niṅ doṅ baa. Bituṅ fitiri koolaa maañoobitoo faalu si faani koyoo biti a kuṅo to. Wo koolaa ì si a yaamari kuu betoolu la, a ñanta mennu ke la a la futuubundaa to. Ñiṅ koolaa ì si a dandaṅ a kee yaa wo suutoo la.

Kewo niṅ a la moolu si maañoobitoo niṅ a la moolu buuñaa ninsoo la, waraṅ baa. Ñiṅ tuta kewo la semboo le bulu, ate si meṅ noo.

Musu jamaa futuwo

Musu jamaa futuwo mu hakilitu baa le ti. Niṅ n ko 'musu jamaa', wo mu ka bo fula ka taa santo. Kewo meṅ ye musu saba waraṅ naani futuu, dookuu baa le ka tara i bulu aniṅ hakilitu baa. Tooñaa, diinoo doolu sonta le, kewo si musu jamaa futuu, bari bii, kee jelu le ka tiliṅ a la musoolu teema? Jaabiroo mu ñiṅ ne ti ko, a kewo dooyaata le bii. Kunuṅ jamaanoo musoolu ka ì dookuuñoo ye le, niṅ ì be kee kiliiṅ, bari bii wo maṅ siyaa waraṅ a buka ke faṅ.

Silaṅ niṅ Laamini la musu naanoo maṅ ñoo moyi, Laamini be bataa la le. Hani niṅ a be dookuudulaa to, a hakiloo te tenkuṅ na jee, kaatu ate ye a loṅ ne, a la suwo kono be ñaameṅ. M̃ bee ye a loṅ ne ko musoo, ate kiiliyaata le, bari ite kewo, fo i be ñiṅ musoolu la ñantoolu bee ke la noo le baṅ? Bii tiloo ka musu naani futuu, niṅ ì maṅ beṅ, ì diṅolu faṅ buka beṅ aduṅ wo buka ke ite kewo ye kayiroo ti. Allamaa ñ tanka la wo la. Niṅ kewo ñiṅ faata musoolu ñaa, bituṅ fitinoo fele. A wulita koridaa kono, kaatu musu-wo-musu be lafi la a kaṅo ye taama jee, aduṅ wo te ke noo la. Wo to, ali ṅà ñ hakiloo tu janniṅ m̃ be musu jamaa futuu la.

Laamin Boyi Sambu

MADIINA PAYIPULAYINI

Alla Tallaa maŋ soŋ jeenoo la

M̄ baadiŋolu, ali ɲà balafaa ñoo ye tumoo meŋ na, futuuñoo fuloolu futuuta. Woto ali maŋ ñaŋ na ñoo niyo toorandi la, kaatu jeenoo mu futuwo kono kuu jawu baa le ti. A ka mantooroo le samba naŋ koridaa kono. Niŋ moo kiliŋ taata jeenoo la, a niŋ kuuraŋo naata, mantooroo dunta buŋo kono. Alla Tallaa maŋ soŋ jeenoo la, wo to m̄ baadiŋolu, ali ɲà m̄ faŋ tankandi jeenoo ma. I si a je, dahaa si naa ñ na buŋolu kono. Wo to, m̄ baadiŋ futuulaalu, ɲà ñ na futuu saritoolu loŋ. I si a je, musoolu niŋ kewolu bee be dahaa la.

Jaara Njaayi

Musoo ñanta ñini la ñameŋ

Futuwo mu kuu kummaa baa le ti hadamayaa kono. Niŋ i be musoo ñini la, i ñanta a ñini la horomoo niŋ buuñaa le kono. Ñ ña aadoo to, niŋ i lafita musoo la, i ka a fo i la alifaalu le ye. Ì ye moo tomboŋ ka ke silatiyo ti. Ì ye a niŋ kuruu sitoo kii musoo la alifaalu yaa. A si a ko wolu ye ko, "Ñ lafita musoo le la ali la koridaa kono."

Niŋ wo keta, musoo la moolu si a fo silatiyo ye ko, "I yoo, taa fo ñiŋ luŋ kaari, i si naa. A si a tara, ɲà ñoo je baadiŋ buŋ kono." Niŋ sila tiyo muruta naŋ, ì si ì la futuu ñantoolu kacaa ñoo kaŋ.

Sire Boojaŋ

Futuwo la kuwo

Niŋ i lafita musoo la, sunkutoo juubee, i ye meŋ kanu aduŋ a fanaŋ ye i kanu. I niŋ a ye diyaamu, fo ali ye beŋ kaŋ to. Wo koolaa ite kee ye naa a fo i baadiŋolu ye ko, "Ŋa musoo le je Booŋankundaa, n lafita le ka a ke musoo ti." I faamaa ye kuruwu saŋ, a ye moo kii musoo la moolu yaa Booŋankundaa. Wo koolaa Booŋankundankoolu si naa kuruwu janjandi baadiŋolu ye ko, "Ami ye kewo le soto." Kewo la moolu si naa kuruu fulanjaŋo kii ka futuwo siti. Wo koolaa keebaalu ye naa, musukeebaalu, sunkutoolu aniŋ kambaanoolu ye naa. Ì ye futuwo siti.

Wo koolaa ì ye naa laaraŋ loo ke. Kewo ye naa laaraŋo saŋ, eponsoo, rajoo aniŋ basoo. Ì ye setoo samba naŋ. Baadiŋolu bee ye naa jee kotenke, doŋo ye ke aniŋ kuu jamaa-jamaa. Niŋ wo keta fo a pareeta, ì ye naa musoo dandaŋ a keemaa yaa.

Kewo la moolu niŋ musoo la moolu bee le ka naa beŋ, ì ye sii dulaa kiliŋ, ì ye ñoo yaamari futuwo keeñaa la, aniŋ ì ye ñoo so hakili kendoo la aniŋ duwaa. Wo koolaa ì ye naa dundinkaŋo ke.

Niŋ i bota a la, ì ye naa janjaŋ. Musoo ye tu a keemaa yaa. Tooñaa-tooñaa futuwo maŋ diyaa, musoo ñanta a keemaa buuñaa la baake le, kewo fanaŋ ñanta a la musoo buuñaa la le, kaatu musoo ka bataa baake futuwo kono. Kaatu musoo ka tu a keemaa la feŋolu kuu la le, ka kinoo tabi, ka buŋo fita aniŋ ka jiyo bii.

Nfanli Saane

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu le ti meɗ jawuyaata, kaatu a ka mantooroo niɗ futuu lanjuuroo le saabu. Ko meɗ niɗ kiliɗ funtita, a ye jeenoo ke, a naata kuuraɗo naati, a ye a sawundi a futuuɗoo la. Niɗ wo keta, i si a je, koridaa te diyaa la kotenke. Kaatu kuuraɗo be koridaa-wo-koridaa kono, kayiroo te soto la jee sako niɗ a lonta ko, a sotota jeenoo le kono. Wo si ñoo moyibaliyaa saabu futuuɗoomaalu teema, meɗ si futuubaɗo saabu.

Wo to m̀ baadiɗolu, m̀ bee si fata jeenoo la. A ka koridaa teyoo le ke.

Mariyaama Jamme

Fankantoo futuwo kono

Fankantoo la kuwo kotoo mu ñiɗ ne ti futuuɗoomaa fuloolu teema: Ì ye sii ka miirali ke, ì ñanta diɗ jelu le soto la, aniɗ ì ñanta ì soto la waati jumaa le la. Ì ye a kuwo kacaa, aniɗ ì ka a kuwo juubee ñoo fee, kaatu dimbaayaa la waroo ñanta kaaɗaɗ na le. Ì si kacaa, dimbaayaa topatooɗaa niɗ ì baluuɗaa be tara la ñaameɗ na. Bituɗ ì si naa wuli, ì ye taa dimbaayaa la kuwo feere landoo bundaa to, waraɗ jaaraloo bundaa. Wo bundaalu ka ì maakoyi ì la suula kuwolu to, puru ì kana diɗ jamaa soto waati sutundiɗ kono.

Ramatullayi Jallo

Futuu juunoo la kuwo

Futuu juunoo la mantooroo warata baake le, kaatu ñiɗ musoo si mantooroo soto noo a wuloo waatoo ko, a si faa noo waraɗ a diɗo si faa noo. Wo to janniɗ musoo be futuwo la, a ñanta sanji taɗ niɗ seyi soto la le. Niɗ meɗ menta, wo te mantooroo soto la futuudulaa to.

Musoolu le ka bataa dimbaayaa maraɗaa to. Wo to musoolu ñanta a loɗ na le, ì ka dimbaayaa topatoo ñaameɗ. Meɗ ye keebaalu la kumoolu moyi, wo si dimbaayaa topatoo noo le. Wo to, ali nà m̀ faɗ tanka futuu juunoo la, ǹ si tanka a la mantooroo la.

Bintu Kante

Ɗ si kayiroo sabatindi ñaameŋ

Futuwo mu kuu le ti, meŋ ye a loŋ ko, Allahu Tallaa le ye a daa ñ teema, fo ñ si naa hadamayaa ke noo horomoo niŋ buuñaa kono. Wo kamma la, a kummaayaata le ka a loŋ, ñ si kayiroo sabatindi ñaameŋ ñ na futuwo kono. Futuñoomaa fuloolu ñanta ñoo kanu la le.

Tooñaa, musoo niŋ kewo ñanta kaañanŋ na koridaa kono le, bari ntolu musoolu si a loŋ ko, kewo niŋ a loodulaa le mu, musoo fanaa niŋ a loodulaa le mu. Niŋ i ye a je, 'fifitii-fifitii' ye ñ na futuwo doolu lanjuurundi le. Ɗ na aadoo maŋ kewo niŋ musoo kaañandi, hani ñ na diinoolu faŋo ye kewo le tambindi musoo la. Wo to niŋ ñ lafita kayiroo ye sabati ñ na futuwo kono, kewo si loo a loodulaa to, musoo fanaa ye loo a loodulaa to.

Mariyaama Jaaju

Futuwo la kuwo

Ɗ bee ye a loŋ ne ko, niŋ ite kewo be musoo ñini la, i ñanta taa la a la wuluulaalu le yaa. Niŋ musoo la moolu sonta, i ye a futuu, i ñanta kuruwo dii la alifaalu le la. Wolu ye a futuusiti i ye. Kayiroo te sabati noo la koridaa kono, niŋ kewo niŋ a la musoo maŋ ke kaŋ kiliŋ ti. Musoo fanaa ñanta a keemaa buuñaa la le ka a horoma. Aduŋ a si a maakoyi waatoo meŋ na, a dunta bataa kono. Suturoo si tara ñ teema. Musoo maŋ ñanŋ na a keemaa jusoo kandindi la waati-wo-waati. Wo le ka a tinna, saayiŋ kewolu ka ñ la dimbaayaa niŋ ñ la musoolu fili jee. ñ ye taa maañoò ñini, meŋ be a jusoo sumayandi la. Bituŋ ite musu keebaa niŋ i diŋolu si duŋ bataa kono, fo janniŋ Alla be ali maakoyi la.

Wo le ye a tinna, m be a sindi la musoolu bee la ko, niŋ i be i la futuubundaa to, kana kooma juubee, hani i ka kumoolu moyi banta. I ye i muña, i ye ñaato bayindi, kaatu m be ka jee le juubee. M be n na kumoo danŋ na jaŋ ne.

Meeriyā Mendi

Musuñinoo ñiŋ futuwo la kuwo

Niŋ i lafita sunkutoo la, ka a ke musoo ti, i ka moo le kii a la moolu yaa ka fo ñ ye ko, ite lafita ñ diŋo la ka a ke musoo ti. Wo koolaa ñ ye naa futuwo siti ali teema. Bituŋ i ye naa laaraŋo saŋ, basoo, rajoo niŋ eponsoo. Ali ye taa laraŋo loo musoo yaa. Niŋ ali pareeta, ñ ye naa musoo dandaŋ ite kee yaa.

Niŋ musoo futata a keemaa yaa, ñ ye naa a dundinkaŋ. Wo koolaa, ñ ye naa maañoò bitoo ke, musoo ye tu a keemaa bulu. Musoo ñanta a keemaa la yaamaroo le muta la waati-wo-waati. Tooñaa-tooñaa, futuwo bataa bee be musoo le kaŋ, kaatu musoo le ka tu dookuwo la waati-wo-waati, ko meŋ tabiroo, kuuroo, looñinoo, dindiŋ topatoo aniŋ kuu jamaa-jamaa. Bari kewolu fanaa ñanta ñ la musoolu maakoyi la dooku doolu la le, ko meŋ looñinoo. Kewo ñanta a musu muta la bulu fula le la.

Sukunda Komesi

PEÑEM

Ñ si kayiroo sabatindi ñaamenj

Futuwo kono kayiroo sabatindoo ñanta ke la futuúño fuloolu la caaboo le ti. Kaatu niñ i ye a juubee, futuwo mu kuu le ti, meñ ye a loñ ko, duniyaa niñ laakira kuwo le mu. Niñ i ye a koroosi ñ na musilimeeyaa aniñ kiriisitiyaani siloo to, futuwo horomata le aduñ a buuñaata baake. Futuúñoolu ñanta le, ì ka kacaa waati-wo-waati ka ñoo yaamari, ì si kayiroo sabatindi ñaamenj futuwo kono. Misaali fee ì la kulloo kuwolu ñanta le ka mara. Ì pareeta kuu-wo-kuu ke la musoo le mu bañ, kewo le mu bañ, a ye yaamaroo ñiniñ a futuúño bulu. Niñ Alla ye ali so dimbaayaa la, ali si yaamari kendoo dii ì la waati-wo-waati.

Tooña, sonkoo te baayila futuúñoolu teema, bari niñ a landatambita, ali mañ ñañ na ali jusoo sankaa la, kaatu futuu-wo-futuu ye silatiyo soto le. I si taa noo i la silatiyo yaa le, i ye i la kamfaa kuwolu dantee a ye. Silatiyo fanañ ñanta a la kata kuwolu bee ke la le, ka a je ko, niikuyaa meñ be ñiñ futuúño fuloolu kañ, a ye bañ.

Niñ silatiyo ye a katakuwolu ke ka a je ko, kayiroo si naa ñaamenj, bari a mañ a ke noo, wo to a ka naa i foño le. A ye taa saatewo alifaalu yaa warañ kaabiloo alifaalu. Niñ a ye a la siloo dantee wolu ye, n jikita yaamari-wo-yaamari, meñ be bo la wo alifaalu bulu. Alla la maakoyiroo kañ, wo kuwo ka bañ ne, kayiroo ye naa sabati wo futuúñoolu teema.

Kawusu Saañañ

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo de, a ka saasaa jawoo le saabu moo la. Sako saasaa, ì ka a fo meñ ye ko Eeds kuuraño. A ka dindiñ sotobaliyaa fanaa saabu noo le, lannabaliyaa aniñ ñoo soboo i niñ i teeroolu teema. I la makaamoo ka jii le, kaatu moo buka i muta moo soobee ti, sako niñ a ye a tara ì futuuta. Aduñ a ka futuwo bañ noo le. I siiñoolu buka laa i la kotenke. A fele, i ye mantooroo saabu i faño ma.

Adama Jiiba

Futuubaño la kuwo

Ì baadiñolu, ñ bee ye a loñ ne ko, futuubaño be siyaariñ ne. Wo kamma la fo ñ bee si ñ miira, ñ ñanta ñiñ kuwolu talaa la ñaamenj, kaatu ñiñ kuwolu ka lafaa le doronj, a buka talaa.

Futuubaño be siyaa kañ ne, kaatu musoolu ko, itolu te kewolu la kumoolu moyi la. Aduñ kewolu le ye ì futuu, ñiñ kuwo ye n jaakali baake le. Musoolu mañ patee ka kewolu la kumoolu nooma, aduñ fanañ jamaanoo ye a tinna, musoolu mañ soñ ka tara kewolu la maroo koto. Wo le ye a tinna futuubaño siyaata ñiñ jamaanoo kañ. Kewolu doolu fanaa sotota le, menna mañ soñ ka futuwo la ñantoolu dii i la musoolu la. Wo fanaa ye futuubaño siyandi bii jamaanoo kañ.

Ì baadiñolu, ñ bee ñà ñ miira futuubaño la, doolu buka a ke daliila kañ. Niñ i ye a koroosi, fo kewo le mu bañ warañ fo musoo le mu, ì kiliñ-wo-kiliñ meñ na futuwo banta, ì buka daliiloo fo, meñ ye a tinna wo futuwo banta.

Sana Saañañ

SAAÑAŋ

Futuusitoo

Futuusitoo mu ntolu la aadoo le ti. Alifaalu ka futuwo siti dalasi naani aniŋ taransoo le la. Ñ ka laaraŋ loo fanaa ke. Wolisi-wo-wolisi kono, ñ ka kompileeti taŋ ne ke jee, duuma kurutu paketoo aniŋ duuma faanoo. Baarimmusoolu si naa kontondiroo la musoo yaa.

Faatu Caamu

Futuubaŋo mantooroo

Futuubaŋo mantooroo, a ka laa jumaa le kaŋ? A ka laa musoo le kaŋ, kaatu diŋolu ka tu ate le bulu. Ka maakoyirilaa soto, a ka ke bataa kuu baa le ti ì ye. Wo le ye a tinna musoolu ka karaŋo seyi, kaatu niŋ ì karanta, ì si ì faŋ maakoyi kuu jamaa la noo le, mennu be ko saafunadedaa aniŋ cuuboo dedaa.

Liisa Faati

Futuwo mu sabaroo le ti

Futuunoomaalu ñanta sabari la ñoo ye le, kaatu futuwo mu sabaroo le ti. Musoo ñanta sabari la a keemaa ye le, bari kewo fanaŋ ñanta sabari la musoo ye le. I si a je, kayiroo si sabati noo ali teema. Wo kayiroo kono ali si ali la dimbaayaalu topatoo noo.

Jatu Caamu

Dalasi naani niŋ taransoo

N si n na aadoolu fo ali ye. Wo mu futuusiti kodoo, dalasi naani niŋ taransoo. Wo le ye a tinna futuunoomaalu dammaaluu ñanta ke la sabarilaalu le ti. Bari sabaroo waramaa mu musoo le ti. Musoo le ka bo a baamaa niŋ a faamaa yaa, a ka taa wandi koridaa kono.

Faatu Kante

Ŋà ñ diŋolu tanka

Ñ na ñiŋ jamaanoo, a koleyaata baake, kaatu m̀ be diboo le kono. Futuwo la kuwo to, kuuraŋo be jee, ì ka meŋ fo ko 'HIV'. Wo le ye ñ jaakalindi baake, kaatu moo jamaa maŋ soŋ ko, ñiŋ kuuraŋo sotota le. Niŋ moo keme mu, taŋ saba doronj ne sonta ko, ñiŋ kuuraŋo sotota le.

Saayiŋ ntolu wuluulaalu, ñà ñ na dimbaayaalu samba lopitaanoo to, ì ye ì yeloo taa, ì ye a juubee. Niŋ a beteyaata, i ye kayitoo taa, i ye a maabo. Niŋ a lafita kewo la waraŋ a lafita musoo la, i ye wo kayitoo bondi, i ye a dii a maarii la. I ye a fo a ye ko, "A taa. A fo a maarii ye ko, a ye taa a yeloo taa, ì ye a juubee. Niŋ a beteyaata, ali ye futuu."

Araa Jaaju

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. A la mantooroolu siyaata, ì jawuyaata. Jeenoo ka kewo niŋ musoo bee le mantoora. A ka kuuraŋo saabu ì bee le la, kuuraŋolu mennu be ko sopis, Eeds aniŋ a ñoŋ doolu.

Musoo ñanta futuu la le, kaatu musoo le ka dimbaayaa kendoo wuluu aduŋ futuwo kummaayaata baake le. Niŋ i maŋ futuu, i tuta jeenoo la, fo ì faata. I la moolu si malu, i la saayaa fanaŋ buka daraja saatee kono. Ñiŋ ne ye jeenoo mantooroo warandi. Musoolu, ali ñà futuu, wo le be ñ na saama ñiiña la.

N na kuma fulanjaŋo, wo le mu kuu saba ti, meŋ ye jeenoo siyandi: Motoo, mobayiloo aniŋ kodoo. Ñiŋ kuu saboo, wolu ye dindiŋolu la kuwo koleyandi i bulu. Feŋ teŋ fo ñiŋ “sukadadiilu”, niŋ motoo be ì bulu, ì ka tu sunkutundiŋolu le nooma. Sunkutundiŋo ñiŋ te karaŋo ke noo la, fo a la karaŋo si tiña. A te a la alifaalu danku la, fo a ye naa mantooroo soto, meŋ be a la alifaalu nimisa la.

Musoolu, ñà ñ faŋ horoma. Wo be ñ tanka la ñiŋ kuuraŋo ma.

Mayi Saañan

Futuu juunoo maŋ beteyaa

Futuuna-wo-futuuna ka bo suwo le kono, foloo to alifaalu ka dimbaayaa mara baake le. Ì ka wuluulaa le ñiñinkaa, jumaa le dinkee mu waraŋ jumaa le dimmusoo mu. Niŋ ì ye alifaa meŋ na soobeeyaa loŋ, miniŋ-miniŋ buka tara wo to, aduŋ ì buka futuunaafuloo fanaŋ warandi baake.

A dimmusoo doolu ka taa fo sanji muwaŋ, doolu ka tamba wo la. Ali ñà muruŋ kooma, ñ na jamaanoo be ñ dundi kaŋ dinkoo le kono. Sanji taŋ niŋ naani dindiŋ mereŋ niilaa, a ka muŋ ne saabu? A kookiloo maŋ meŋ, niŋ mantaa maŋ beŋ, a saatoo si tariyaa.

“Maa kuu, labaŋ kuu.” Motoolu ye a bayi, ì maŋ a soto. Kuluntiilaa ì ye a bayi, ì maŋ a soto. Ntolu simmaalu, ñ si a soto baŋ? Alla maa ñ tanka la kodoo Seetaanoo ma.

Jankee Jaata

Futuu juunoo la mantooroo

Ì baadiŋolu, ñ bee ye a kata ñà saritoolu nooma, meŋ si ñ tankandi futuu juunoo la mantooroo la, kaatu a mantooroo siifaa siyaata le. Foloo-foloo, musu jamaa ka faa ñ na Kambiya jaŋ tiŋo waatoo la. A ka saabu niŋ futuu juunoo le la. Wo kamma la ñ be alifaalu daani la, ì ye dindiŋolu bula, ì ye karaŋ. Wo le be fuwaareyaa bayi la.

Niŋ keebaa, meŋ siyo be sanji taŋ wooro, wo ye naa alifaalu yaa ka ì daani dimmusoo la, meŋ siyo be sanji taŋ niŋ saba, aduŋ a be karambuŋo le to, ì ye a bondi jee. Ì ko a ye ko, “Taa futuwo la.”

Wo le ye fuwaareyaa warandi ñ na bankoo kaŋ, aduŋ a ye jaatikendeyaa naasindi. Wo kamma la, ñ be baadiŋolu daani la baake, musu-wo-musu be ñiŋ bankoo kaŋ, ñ bee si a kata, ñà keebaa karaŋo ke. Wo to i keemaa te i neenee noo la ka i diŋo bondi karambuŋo to ka a futundi, kaatu wo be a tara la ko, a baa ye fahaamuroo ke le.

Jalika Jaban

Futuubaŋo la kuwo

Niŋ i ye a juubee, futuwo kummaayaata le baake. A la kummaayaa maŋ daŋ duniyaa kuwolu dammaa to, a taata le fo alikiyaama. Wo to ñ si ke sabarilaa ti, sako musoolu. Kaatu futuwo la bataa, a bundaa taŋ woorowula niŋ luulu, wo bee be musoolu le kaŋ.

Musoolu la bataa bundaalu siyaata baake, kaatu ì la sembetiyaa maŋ wara baake ñ na ñiŋ moo Moofinduu bankoolu kaŋ. Ì ye musoolu muta le, ko meŋ ì la juŋolu. Aduŋ horomoo te a kaŋ, buuñaa te a kaŋ, lipari jamaa a niŋ barama jamaa fanaa be laariŋ wo kaŋ. A niikuuyaa warata baake musoolu ye.

Aduŋ ì si i bula ì la niidiyaa kaŋ, daliilu buka tara la jee. Kaatu ì ka ñiŋ ne fo ko, musoolu siyaata le. Niŋ ì ye ite la futuwo baŋ, i be doo le soto la. Wo keta musoolu ye bata kuu baa le ti. A ye a tinna, faŋ futuulaa be naa dooyaa la baake le saayiŋ.

Ñ si naa ñ na alifaa fuloolu fanaa to, mennu keta ñ na bitaŋolu ti, kaatu doolu fanaa buka taa kuu. Bitammusoo waraŋ kewo ka kanuñoomaa fuloolu la futuwo baŋ, sako niŋ kewo ye domandiŋ soto. Wo siyaata le baake saayiŋ, aduŋ wo fanaa mu bataa doo le ti aniŋ kuu jawu baa futuwo kono. Kaatu moo fuloolu, mennu ye ñoo kanu, ñanta ñiŋ miira la ko, Alla taa koolaa, hadamadiŋ seetaanoo doroŋ ne si wolu talandi.

- - -

Mariyaama Baayo

SAAÑAŋ BUŋKILIŋ

Fula kulliyo

Kulliyo mu aada beŋo le ti Misilimeyaa kono. Ntolu la Fula aadoo to, niŋ musoo wuluuta, a ka tu buŋo le kono fo lookuŋ fula. Wo koolaa i si naa kulliyo ke. Kewo ka kuruwo le saŋ, a ye a janjandi musoolu niŋ kewolu aniŋ bitaŋolu teema, ka a la kulliyo fo ì ye, aniŋ saatee doolu.

Kewo le ka kullii joraŋolu saŋ aniŋ jiba dondikoo niŋ deenaani feŋolu. Jiboo baa le ka baa niŋ a tabirilaŋ joraŋolu samba naŋ, ka a tabi daasaamoo ti. Kewo ka taamisoo faa kulliidualaa le to, ka a ke kontoŋo ti. Niŋ moolu ye domoroo ke, ì niŋ suusaa niŋ miraŋ jaloolu ka tuluŋ ne fo suutoo, moolu ye janjaŋ.

Binta Sowu

Laaraŋ loo

Niŋ i be sunkutu laaraŋ loo ke la, kee baarimmusoolu, futuu ñaatonkoo aniŋ moo doolu le ka laaraŋo niŋ a joraŋolu samba musoo yaa. Niŋ ì futata musoo la moolu yaa, sila ñaatonkoo ye laaraŋo niŋ a joraŋolu yitandi musoo niŋ a la moolu la. Ì ka laaraŋo loo tantaŋ luwo le kono ka feŋ jamaa landi a kaŋ, ka kunnee londi a bala. Musoo niŋ moolu bee kontaanita. Ì ka doŋo ke, ka jaloolu so kodoo la. Niŋ domoroo keta, moolu bee si duwaa ñoo kaŋ. Wo koolaa ì ye janjaŋ.

Ayisatu Sonko

Futuwo la aadoolu

Ntolu yaa, niŋ i be musoo ñini la, i ka musoo foloo le ñininkaa, fo a lafita ite kee la le baŋ, waraŋ fo a maŋ lafi. Niŋ a ko, a lafita i la le, i ka taa le, ò ye a fo i la alifaalu ye ko, ŋa musoo le je, n lafita a la sunna niŋ farilaa.

Saayiŋ kewo la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu yaa ka a fo ò ye ko, “Ñ na Laamini ko, a lafita ali la Faatu la, ka a futuu.” Musoo la alifaalu si a fo ko, “Yoo, taa, ŋà i la kumoo moyi le. Taa fo ñaato, ò niŋ ò doomaalu si sii, ŋà a kaaa. Niŋ m̀ pareeta, ali be a kalamuta la le.” Kewo la moolu si kiilaa murundi kotenke ka musoo la moolu ñininkaa ko, “Ali ye muŋ ne jaabi a kuwo to.” Musoo la moolu si a fo ò ye ko, “Ali bisimilaa. Ali kuruwo kii naŋ.” Musoo la moolu si ò la aada kuwolu fo kiilaa ye. Niŋ kewo la moolu ye wo aada kuwolu ke, wo koolaa ò si naa futuwo siti ò teema.

Banna Saane

Fula maañoobitoo

Aramisa luŋo wuraaroo, ò ka kee le foloo biti. Ì ka duwaa le ke, wo koolaa moolu ye naa doŋo ke. Kee baarimmusoolu ye naa moolu so aniŋ jaloolu, suusaa niŋ miraŋ jaloolu be tuluŋ kaŋ.

Maaño kee niŋ futuu ñaatonkoo niŋ kambaanoolu ye taa maaño musoo kamma. Aramisoo wuraaroo le, maaño kee niŋ doolu aniŋ futuu ñaatonkoo, ò si taa maaño la moolu yaa ka a fo ò ye ko, ò naata le ka maaño taa. Maaño baalu ka tuluŋ ne ka bo Aramisoo suutoo fo Arijumoo soomandaa. Ì ka maaño musu biti Arijumoo soomandaa ka a dandaŋ a keemaa yaa. Kee faamaa si ninsoo dii ka a faa musoo niŋ a la moolu ye. Niŋ ò ye ninsoo faa, ò ye tabiroo ke. Moolu ye domoroo ke, ò ka maaño la joraŋolu fintindi ka ò yitandi moolu la. Saayiŋ ò ka doo dii bitaŋolu niŋ baarimmusoolu la, joraŋolu aniŋ daarifaanoolu.

Sira Sowa

Futuubaŋo la sababoo

Saayiŋ jamaanoo futuubaŋo siyaata baake le. Jamaa-jamaa a ka bo kee niŋ a la moolu le la karoo la, kaatu niŋ a ye musoo futuu fo a niŋ musoo ye diŋolu soto, kewo ñiŋ si naa fisiriwalleeyaa baake a la musoo la, a ye taa doo ñini. Niŋ wo musu fuloolu maŋ naa beŋ koridaa kono, wo fanaa ka ke a sababoo le ti. Niŋ maaño naata, kee buka a daa ke musukeebaa la kuwo to, diŋolu ka tara toorariŋ koridaa kono.

Musukeebaa ñiŋ si naa jaakali ka dewuŋ. A buka a loŋ, a be meŋ ke la, a niŋ a la dimbaayaalu. A si naa ò bee samba a faamaa yaa. Niŋ wo keta, kee fanaŋ si faa a la musoo la. A ye leetaroo safee ka musoo kaŋo dii a la.

Soonaa Jaata

Futuubaŋo la kuwo

Moo-wo-moo mu futuulaa ti, a bee ñanta hakiloo soto la le puru saama kamma. Futuu nene maŋ baŋ diyaa kono, bari hakilimaayaa ñanta ke la jee le. A maŋ ñiiña futuuño fuloolu teema ka kuu koleŋo ke ñoo la waraŋ ka loo mansa ñaatiŋo la, niŋ diŋolu be ali teema. Futuwo mu kuu le ti ka bo Alla yaa, niŋ wo banta, feere te jee. Moo fula meŋ ye diŋolu soto, niŋ futuwo le banta, ò teemoo maŋ talaa duniyaa niŋ laakira. Kaatu niŋ diŋolu la kuu siita fo baa niŋ faa ye sii ka a fo. Wo to ò maŋ ñaŋ na ka kuu jawu ke ñoo la.

Ndeyi Saaŋaŋ

Fankantoo la kuwo

Moo-wo-moo ñanta le ka fankantoo soto futuwo kono. Moo si i kee la moolu muta, anij a baarimmusoolu niŋ teeroolu. Saayiŋ futuwo jamaa baa ka tara wolu le bulu, kaatu baarimmusoolu, teeroolu anij bitammusoolu ka musoo ke ì siinaa le ti.

Ì ka a fo le, i ye mara kewo niŋ a la musoo bee la buŋo kono. Kee hakilimaa doolu buka soŋ wo la, kaatu ì ka a loŋ ne ko, musoo maŋ ke joŋo ti. A bota koridaa le kono.

M baarimmusoo fanaŋ maŋ ñaŋ na a kee la alifaalu ke la a fulaŋo ti. Niŋ i ye keebaalu horoma, dindiŋolu be i fanaa horoma la le.

Faatu Siise

Maañoobitoo

Maañoo ka biti Aramisoo wulaaroo le la. Bitiroo koolaa alifaalu si naa ka duwaa, janniŋ ì ka a samba a kee yaa. Duwaa koolaa a la moolu si naa a samba a keemaa yaa. Arijuma luŋo soomandaa, kee si a buuñaa baa baa la waraŋ saajiyo. Buuñaroo koolaa, ì ka maanoo niŋ kaleeroo dii a la, anij daarifaanoolu anij a la sitifaani toomaalu bee.

Maamaa Kaañi

Futuwo la kuwo

Foloo-foloo, m be kuma saba le fo la futuwo la karoo la. Foloo mu futuu juunoo la mantooroo le ti. Fulanjaŋo mu kuuraŋo le ti, meŋ ka soto futuwo kono. Sabanjaŋo mu ñiŋ ne ti ko, ñ ñanta ñ na alifaalu la kumoo muta le le.

Niŋ ì ñanta ka musoo futuu, kewo niŋ a la moolu ka taa futuwo siti ì bitankundaa to. Jamaa-jamaa futuwo ka siti Dimaasoo la. Niŋ ì be taa kaŋ futuudulaa to, ì niŋ kuruwo le ka taa jee. Wo tumoo ka a tara, moolu bee be siiriŋ. Alimaamoo ye futuwo siti, a ye duwaa futuuñoomaa fuloolu teema, fo Alla si kayiroo sabatindi ì teema.

Ami Ba

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Folooto keebaalu le ka musoolu niilaa. I faamaa niŋ i binkimaa le ka ñoo moyi ka kiilaa kii ko, "Ñ lafita ali la Binta la puru ka a dii ñ na Buuba la." Binta buka a kalamuta, Buuba fanaa buka a kalamuta. Binta faa le ka futuu naafuloo bee ke, anij a la futuu joraŋ koteŋolu. Wo koolaa a si naa kee kiliŋ kumandi, a ye wo laa Binta kaŋ ka a samba alifaa kiliŋ yaa ka Binta yaamari futuwo la kuwolu la. Wo koolaa, ì ye naa Binta samba Buuba yaa. Bituŋ niŋ ì futata ì si a fo ko: "Binta, i keemaa fele", aduŋ "Buuba, i la musoo fele".

Binta si kumboo fo a ñaalu bee ye yiti, Buuba niŋ kontaani baa. Musoo ñiniña siifaa siyaata baake, ñiŋ doo mu Alimaani musoo le ti.

Jeyinaba Saane

Keetaa musoo

Musoo meŋ keemaa faata, a la kuwo mu hakilimaayaa le ti. Kaatu musoo buka a duwaa ko, "N kee ye faa, ŋa naa futuu a kotoo waraŋ a doomaa ye."

Niŋ Alla taata a ke, wo kuu siifaa taata soto. Ite kewo, meŋ be naa ñiŋ musoo keetaa la, i si ñiŋ loŋ ko, Alla kiitiita meŋ na, moo buka wo bayi noo. Musoo si a loŋ ko, m be bii kono, kunuŋ tambita, saama be naa. Kee hakilintaŋo le ka keetaa musoo kumbondi.

Mbaarika Boojaŋ

Kuluuroo mu futuwo la ñantoo le ti

Kuluuroo fanaŋ mu ñantoo le ti futuwo kono. Kuluuroo kuŋo bee ñanta ke la kee le la karoo la, kaatu bii diŋolu buka sila baalu la. Faa doolu buka i diŋolu kuluu biriŋ, ì ka ì dindiŋolu bula jee le fo ì ye keebaayaa. Nunto moolu bee le ka diŋo kuluu. Diŋ-wo-diŋ, niŋ i ye a je, a be kuu la, meŋ maŋ beteyaa, i si a buutee noo le. Bari saayiŋ, niŋ i ye wandi diŋo maa, a la alifaalu si i samba mansa yaa. Wo le ye a tinna diŋolu la maaña siyaata. Diŋ barakariŋ mu moo bee diŋo le ti. Moo si i diŋo kuluu, janniŋ mansa be a kuluu la i ye.

Kumba Maare

Futuujunoo la kuwo

Jamaa-jamaa alifaalu ka sila ñiŋ ne la ko ì diŋolu la konomaa. Wo le ye a tinna ì ka kee dii ì la juuna, sako Fuloolu. Saayiŋ dindiŋolu buka ì la alifaalu la kumoo moyi. Niŋ i ye a juubee fanaŋ, a maŋ jawuyaa baake. Kaatu saayiŋ saayaa be nuŋo niŋ ñaa le teema. Bari niŋ i ye diŋo soto, moolu buka ñina noo i la. Niŋ moolu ye a je, ì si a fo ko, tambilaa kaari diŋo le mu ñiŋ ti. Bari niŋ i faata, i maŋ diŋo soto, moolu hakiloolu buka bula i la baake. Mandinkoolu ka a fo wo le ye ko: "Pakayaa juu saayaa, Allamaa ñ bee tanka la wo la." Amiini.

Ñimma Boojaŋ

Mandinka kulliyo

Kulliyo la kuwolu ka kumaasi, kabiriŋ niŋ musoo wuluuta luŋo meŋ na, kaatu kankulaaroo ka kumaasi wo luŋo le la ka a fo moolu ye ko, "N na musoo wuluuta." Tili fula koolaa kewo niŋ a baadiŋolu si sii ka kulliyo la kuwolu katandi ñoo kaŋ, ka kuruwo kii bitaŋ kundaa, ka a yitandi ì la ko, ì be kulliyo le ke la.

Janniŋ kullii luŋo be sii la, kee baarimmusoolu le ka saafunoo niŋ musoo la jiba siisee samba, ka taa jiboo kontoŋ. Kewo si kodoo dii a baarimmusoolu la ka taa kullii joraŋolu saŋ, aniŋ jiboo la dondikoo. Niŋ kulliyo tuta tili fula, i si ñoo tuu ka a ke futoo ti. Wo saamoo le ì ka maanoo tuu aniŋ ka pankeetoo jani.

Kullii luŋo ì ka daasaamoo tabi, luntaŋolu si naa ka kiilaa kii alimaamoo yaa, aniŋ bitaŋ kundaa, ka a fo ì ye ko, kullii waatoo site. Musoo niŋ deenaanoo si finti aniŋ baarimmusu fula aniŋ timmutalaa.

Janniŋ i ka deenaanoo too fo, taamisoo foloo le ka faa. Wo koolaa ì si ì la daasaamoo talaa, moolu ye a domo. Kontoŋ tabilaalu si naa tabiroo ke. Niŋ moolu ye domoroo ke, ì ye naa tantaŋ luwo loo fo suutoo. Luwo si koo, moolu ye janjaŋ. Wo saamoo i si naa ka joŋolu bula bayoolu aniŋ kodoo la.

Jankee Foofana

Jeenoo la mantooro

Jeenoo maŋ beteyaa fereŋ, kaatu a ka kuuraŋ jamaalu le saabu moo la. Kuuraŋolu mennu be ko Eeds, seketoo, keesantoo aniŋ doo koteŋolu. Eeds mu kuuraŋ jawu baa le ti, kaatu a maŋ jaararoo soto. A labaŋo mu saayaa le ti. Seketoo ka musoo wuluraŋo le suki, a te diŋo soto noo la.

Saayiŋ musoolu lafita ŋaaŋaa le la. Ì ko, ì te bataa la. Niŋ ì maŋ bataa ka kodoo soto, i be i faŋo waafi la le ka kodoo soto. Wo si naa, kuuraŋo sii noo i la, meŋ te jaara noo la. Moo-wo-moo si soobeeyaa, a ye a ŋaa loo a la sotoo kaŋ puru i la sooma si beteyaa.

Mariyaama Ba

Musoo la futuubaara kendoo

Musoo ŋanta futuubaara kendoo meŋ ke la a la futuwo kono, wo mu ŋiŋ ne ti ko: A ŋanta a keemaa la yaamaroolu muta la le. Niŋ kewo ko, i kana taa daamento, i maŋ ŋaŋ na taa la jee. Musoo maŋ ŋaŋ na finti la, a maŋ sara a keemaa la. Kewo niŋ musoo bee le ŋanta ŋoo la yaamaroo muta la. Kaatu niŋ futuunoomaa fuloolu ye ŋoo muta, ì la buŋo kono ka diyaa le. Diŋ betoo si soto jee, aniŋ kayira jamaa. Niŋ ŋoomoyoo maŋ soto futuwo kono, kayiroo niŋ yiriwaa te soto noo la jee.

Ŋaara Faati

Diŋ buuroo

Saayiŋ jamaanoo diŋ buuroo siyaata dimbaayaa maraŋaa. Niŋ ì maŋ duŋ dir diŋo soto.

u buka soŋ, ì la musoolu ye duŋ o, musu doolu la harijee tariyaata ka

Musu doolu fanaŋ ka wuluwo loo ŋoo kaŋ ne puru kulliiŋansoo. Musoolu ŋanta a loŋ na le ko, ì si wuluwo jamfandi ŋoo la ì la jaatikendeyaa kamma la. Musoo te jaatikendeyaa soto noo la, aniŋ a diŋo, niŋ a la wuluwo buka jamfa ŋoo la. Diŋ buuroo bataa warata baake. Kuuraŋ meseŋolu ka siyaa a kono baake. Musoo ŋanta, a niŋ a kee ye sii, ì ye kaaa, ì be ì diŋolu jamfandi la ŋoo ma ŋaameŋ. Ì si a jee, musoo aniŋ a diŋolu bee si jaatikendeyaa soto noo.

Faatu Sonko

SIFOO

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

Niŋ i be musoo ñini la, i si lasili betoo ñini, a ye ke moo timmariŋo ti. Saama siniŋ, niŋ a dunta koridaa kono, a si koridaa sika noo aniŋ moolu si a ke noo kaŋ kilij ti. Alla be ali harijee la dimbaayaa mennu la, ì si ke moo barakarinjolu ti.

Moo ñanta kuluu la le. Niŋ i kuluuta, i dunta daa-wo-daa, moolu bee si lafi i la. Kuluuroo mu karaŋo le ti. Niŋ ye kuluuroo paasi, i ka ke mansa le ti, kaatu mansakewo karanta le, a ye luwaa loŋ ne. - - - A ye wuluulaalu la yaamaroo le muta.

Ayisatu Saane

Futuusitoo la kuwo

Niŋ kambaanoo niŋ sunkutoo ye ñoo kanu, ì si finti alifaalu kaŋ. Ì ye kuruudiŋ luulu saŋ, ì si silatiyo kii musoo la moolu kaŋ. Niŋ musoo la moolu sonta, ì si naa futuunaafuloo laa ì kaŋ. Ì ye naa ì la aadoo fo ì ye, faa la dondikoo aniŋ baa la faanoo. Wo koolaa futuusitoo si ke. Niŋ futuusitoo keta luŋo meŋ na, ì ka ì biti. Ntolu la Joolaa aadoo, ntolu buka laasiŋo dandaŋ. Ntolu la aadoo be wo le ñaama, ì ye ì biti faani koyoo la suutoo. Bituŋ moolu si naa ì dandaŋ, ì niŋ tantaŋo, ì be i doŋ na.

Faatu Joko Boojaŋ

Maañoobitoo

Ntolu la Mandinka aadoo, ñ ka maañoobitoo ke le. Ñ ka maañoobitoo tembendi niŋ Aramisa luŋo la. Niŋ tilibuloo siita, maaño la moolu ka a debe le. Ì ka tuluŋ fo niŋ deberoo banta. Niŋ wulaaroo siita, fitiroo niŋ saafoo teema, musukeebaalu ka maaño samba jonkoŋo to le, ì ye a sindi kuluŋ kutoo kaŋ, ì ye a kuu. Niŋ ì ye a baŋ, maaño ye a la feŋo ñiŋ duŋ, a ye siimaŋ. Wo koolaa ì si maaño samba luwo teema, ì ye a la alifaalu kumandi. Niŋ ì naata, ì si a fo a ye, a ñanta ka meŋ ke, niŋ a taata a keemaa yaa. Niŋ ì futata, maaño keemaa la moolu si siimaŋo dii ì la. Niŋ ì siimanta, ì si tuluŋ jee fo soomandaa. Niŋ fanoo keta, maaño keemaa ka a buuñaa beeyaŋo le la. Niŋ ì ye wo baŋ, ì si maaño kuuroo ke. Wo koolaa maaño baamaa si feŋolu dii a la, a ye a tabi. A fanan si a keemaa buuñaa wo la. A si a fo a ye ko, “M baariŋ kotoo.” Ì ka a fo wo le ye ko, ‘bulu fele tabiroo’.

Ñiŋ ne mu maañoobitoo ti ntolu la aadoo to.

Faatu Kante

Daajikoo

Musoo la daajikoo, i be wo le ñininkaa la fo i ye a loŋ. Bituŋ fanaa i si kambaanoo la kuwo ñininkaa kulloo kono, kaatu futuwo maŋ diyaa.

Daajika jawo, niŋ a dunta i la lasiloo kono, lasiloo ka taa le fo yelema woorowula. Niŋ wo bee tiñaata, wo mu maasiiba baa le ti, duniyaa aniŋ laakira. Moo maŋ wo duwaa. Wo le ye a tinna moo ñanta ka daajikoo ñininkaa, kaatu moolu ka futuu kodoo le ye. Niŋ kodoo banta, i ka talaa le. Bari daajikamaa, wo ka ke musilimoo le ti, aduŋ wo ka ke laakira miiralaa doron ne ti. Kodi futuulaalu ka tu duniyaa miiroo le la.

Jayi Jaata

Futuubajo la kuwo

Futuubajo mu kuu baa le ti. Ñiñ kacaa kono, kewo niñ musoo si a loñ, futuubajo mantooro mu meñ ti. Futuñoomaa fuloolu niñ ì la futuwo banta doron, niñ a ye a tara diñolu be ì teema, wuluulaa doolu te ì diñolu hati la fañ. Dindiñ doolu be i faño ye, ì te daajikoo la. Kuu-wo-kuu, ì si a ke noo le. Hani jeenoo, ì si a ke noo le, kaatu ì be ì fañ ne bulu.

Aduñ kewo ye a la musoo meñ bula, wo fanaa si daani noo kuwo bee la le. I be a je la, niñ kewo fanañ kuño mañ faa, a mañ a ñaakasi musoolu la, a be ke la tulunnaa le ti, aduñ ntolu bee ye a loñ ne, tuluño kotoo muñ ne ti.

- - -

Futuubajo mantooro be jii la musoolu le kañ, kaatu niñ kewo ye a la musoo bula, musoo buka kewo doo soto, sako niñ a ye a tara, a ye diñolu soto.

- - -

Ì baadiñolu futuubannaalu, futuubajo balafaa warata baake le.

Mamujaara Minte

N te si meñ fo noo futuwo la kuwo to,

wo le mu ñiñ ti ko, musoo niñ kewo si kacaa foloo. Niñ ì benta kañ na, musoo si a fo kewo ye ko, "I si kuruwo sañ, i ye funti n na alifaalu kañ. N ka ite le batu saayiñ."

Kewo si alifaalu juubee, a ye ì kii musoo la alifaalu kañ. Musoo la alifaalu si ì diño kili, ì ye a ñininkaa. Musoo si a fo a la alifaalu ye, "Ali ye n dii a la, m be soñ na le."

Musoo la alifaalu si a fo kewo la kiilaa ye ko,
"Ñiñ luñolu kono ali si naa, ñà futuwo siti ì teema."

Wo koolaa kewo si naa bitañ kundaa kontondiroo la. Luño meñ kewo be ì laa la musoo yaa, a niñ a teerimaa fula le ka naa. Musoo si tabiroo ke aniñ a kafuñoomaalu ye taa kewo yaa kacaa la fo a ye mee domandi, ì ye seyi. A baa doo ye naa a dandañ kewo yaa wo suutoo. Wo kamma la, niñ a ye sunkutu faanoo soto, kewo ka kontaani le. Ì si a je ko, kewo ye kodoo ke faani kaño to. Bituñ kewo si seyi a la moolu yaa.

Kewo la kafuñoolu niñ a baarimmusoolu niñ baadiñolu si naa ka musoo konton. Ì ka bayoo sañ, i ye a ke kunnee kono. Bituñ kewo si kuruwo sañ, a ye a kii bitañ kundaa to ko, "Ñ suulata ñ na maaño la le saayiñ."

Bituñ niñ luño meñ ì be musoo dandañ na kewo yaa, faalu si ì diño yaamari ko,
"Niñ i taata i kee yaa, i si i kee la alifaalu muta ko i ye i la alifaalu muta ñaameñ. I si kee la baarimmusoolu muta, i kee musoolu le mu. I si ì muta ko i kee doron ne mu."

Mariyaama Kante

Futuubaŋo la kuwo

M baadiŋolu, m bee ye a loŋ ne ko, futuwo kummaayaata le baake. Bari futuũaoo fuloolu ñanta ì hakiloolu tu la ñoo to le, kaatu ali futuu kutoo kanoo le ka tara jee. Saayiŋ niŋ kanoo taata fo a banta, siyo le ka naa tara ali teema. Wo ye a tara, kewo ye musoo daajikoo loŋ, musoo fanaŋ ye kewo daajikoo loŋ. Saayiŋ, muŋ ne ka tara ì teema, sabaaroo aniŋ muũaoo doronŋ.

Futuubaŋo, meŋ ka wo saabu, jamaa be jee. Ite musoo, niŋ i buka kewo la yaamaroo muta, a ka koleyaa le. Kaatu ko, kewo meŋ ye i sindi, niŋ a ko i ye ko, "a tu", nte la jeeroo to, i ñanta a tu la le. Bari niŋ i maŋ ate la kumoo moyi, a be i bu la le. Futuwo fele, a banta. Wo kamma la, m baadiŋ musoolu, ñ si ke sabarilaalu ti ñ na buŋolu kono.

Ami Boojaŋ

Laaraŋ loo

Laaraŋ loo mu kuu le ti ñiŋ bankoo kaŋ, aniŋ aada bambandiŋ baa. Bari bii jamaanoo, a mantoaroo warata baake le fondinkewolu kaŋ. Kaatu ì ñanta laaraŋo saŋ na le, eponsoo, kullaaraŋo aniŋ kunnee, meŋ ñanta faa la bayi kutoolu la. Ñiŋ koolaa kewo niŋ a baadiŋolu niŋ a kafuũaoolu bee le ka kafu ñoo kaŋ ka taa ñiŋ feŋolu dandaŋ musoo yaa. Ñiŋ luŋo ka ke tulunŋ baa le ti. Ì ka tabiri baa ke ka kodoo tiiña, ka i dorŋo. Wo le ye a tinna fondinkewolu sabata futuwo la, aniŋ sunkutoolu buka lafi kewo la, meŋ maŋ tara noo dookuwo la.

M baadiŋolu, ali ye a miira, ñ te ñiŋ aadoo tu la jee, nà daŋ futuunaafuloo doronŋ to. Ŋà musoo niŋ kewo dii ñoo la, niŋ ì ye ñoo kanu.

Binta P.P Boojaŋ

Laaraŋ loo la kuwo

M baadiŋolu, laaraŋ loo mu aadoo le ti. A ka ke, niŋ i ye i dimmusoo dii kewo la. Niŋ kewo ñiŋ ye a tara sunkutuyaa to, wo tumoo sunkutoo la moolu si naa aadoolu kaniŋ, komeŋ laaraŋ loo aniŋ sunkutu feŋolu.

Kewo baarimmusoolu si a fo ko, "Ñ ka taa musu kontonŋo le la." Ì si laaraŋo sika aniŋ sunkutu feŋolu a kaŋ, ka ì samba sunkutoo baalu yaa. A si a tara, sunkutu baalu ye a fo ì la kabiiloo moolu ye ko, "Ali be naa, n diŋo la sunkutu laaraŋo niŋ a la sunkutu feŋolu la dandaŋ na." Kabiiloo moolu si naa baa yaa, ì ye tabiri baalu ke. Wulaaroo kewo baarimmusoolu niŋ kewo kafuũaoolu si beŋ. Sunkutoo fanaa niŋ a mooũaoolu be siiriŋ. Niŋ kewo kafuũaoolu niŋ a baarimmusoolu futata, sunkutoo mooũaoolu si domoroolu dii kewo la moolu la. Wolu fanaa si ì la siloolu dantee ì bitaŋolu ye, ì ye ì la feŋolu dii ì la. Baa si kontaani, faa fanaa si kontaani. Ì ye duwaa ñoo ye.

- - -

Allamaa, m bee ke la laaraŋ sotolaa ti. Amiini.

Ami Kante

Jeenoo la kuwo

Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. Jeenoo mu kuu le ti, meɗɗilaamoo maɗ lafi a la. Kaatu bii jeenoo siyaata baake le, moolu maɗ sila kuu la. Niɗ ò maɗ ò ñaakaasi jeenoo la, a si ke noo, ò ye mantooroo soto a kono, meɗ be ko Eeds kuuraɗo, meɗ buka jaara noo.

Musoo meɗ maɗ ñaakaasi jeenoo la, a be ke la a ye mantooroo le ti. Sako sunkutundiɗo doolu be jee, ò be ò la karaɗo la, ò maɗ i ñaakaasi jeenoo la. Ì si konomaa noo le, ò la karaɗo si tiña noo le. Doolu be jee, ò buka ò diɗolu faamaa loɗ, kaatu ò buka a loɗ, meɗ ye ò konomaa. Doolu ka faa ò la wuluudulaa le to.

Umi Kante

Musuñinoo sunnaa niɗ farilaa kaɗ

Niɗ i be musoo ñini la sunnaa niɗ farilaa kaɗ, i ka kuruwo le saɗ, i ye a samba wuluulaa fuloolu kaɗ. I si naa futuwo ñiiñandi ali teema. I si naa kurundiɗ kemoo samba faalu kaɗ, i si naa futuwo siti ali teema. Ì si naa musoo dii i la. Niɗ i ye a tara sunkutuyaa to, i si naa aadoolu ke. I si naa bayoolu saɗ, aniɗ kunnee. I si kuruwo samba faalu kaɗ. I si naa i la musoo samba i yaa.

Niɗ ite musoo taata i keemaa yaa, i si i ñaa loo i sinkumbaa kaɗ. I ye i keemaa niɗ a faa horoma aniɗ i keemaa baarimmusoo. I si ò muta. Niɗ i ye i keemaa faa jaabi, i ye i faa le jaabi. Niɗ i ye keebaa jaabi, i ye i baa le jaabi. Niɗ i lafiita i la futuwo ye kummaayaa, i be i kee la moolu le muta la.

Faatu Buutee Kante

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo warata baake le, sako musoo ye, meɗ futuuta. Wo maɗ ñaɗ na taa la kee koteɗ nooma, a ñanta daɗ na a kee le to. Alla maɗ lafi wo la, wo kamma la hadamadiɗo maɗ ñaɗ na lafi la a la.

Kaatu niɗ i ye jeenoo ke daa-wo-daa, niɗ Alla maɗ mantaabeɗ i ye, niɗ i ye diɗo soto wo kono, wo mu haraamudiɗo le ti. A maɗ ke halaalidiɗo ti. Wo koolaa Alla si ite wuluulaa jani wo kaɗ, ka i dundi dimbaa kono. Sako ò be ñiɗ jamaanoo meɗ kono, kambaanoolu ka tu la sunkutundiɗolu konomandi la dorɗ.

Kadi Saane

Futuubaɗo la mantooroo

Futuubaɗo mu kuu le ti, meɗ i ye a loɗ ko, a ka ntolu baadiɗolu batandi baake. Kaatu foloo-foloo, niɗ kewo niɗ musoo la futuwo banta, kewo si taa musu doo ñini, a niɗ meɗ jikoo maɗ faa ñoo la. Musoo fanaɗ be wo le ñaama. Dindiɗolu, ò ye mennu fanaɗ soto, ò nene te ke la jika kiligi ti, aduɗ ò si ke suu fula diɗolu ti fanaɗ.

Ì baadiɗolu, futuubaɗo la koleyaa dikita musoolu le kaɗ baake. Kaatu bii-bii niɗ kewo ye musoo bula, a ka soɗ jawu baa le laa musoo kaɗ, meɗ si a tinna, kee kiligi te haañi la ka wo musoo ñiniɗ. Kewo fanaɗ be wo le ñaama. Wo to kewo niɗ musoo ñanta i muña la ñoo ye le, sako musoo. Wo le mu nte la yaamaroo ti, m be meɗ dii la ò baadiɗolu la.

Hawa Jaaju

ÑOOMI

ALIBADAAR

Musoo ñanta ñini la ñaamej

I niŋ musoo le ka kacaa foloo, niŋ a ye a la lafoo tandi i la. Kewo si taa ka kuwo tandi a la alifaalu la ko, a lafita kaari la dulaa kaari. Kewo la alifaalu si naa moo kii musoo la alifaalu kaŋ, ka a tandi ì la ko, ì lafita ì diŋo la.

Bituŋ musoo la alifaalu si ì diŋo kumandi ka a tandi a la ko, "Kewo ko, a lafita i la." Niŋ musoo ye a la lafoo yitandi, a la alifaalu si siloo dii kewo la alifaalu la. Kewo la alifaalu ka a futandi musoo la alifaalu la, wolu si naa futuu luŋo muta. I si naa futuwo siti musoo niŋ kewo teema.

Aji Jamme

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo la kuwolu siyaata aduŋ a la mantooro fanaa siyaata wo le ñaama. Futuubaŋo la sababoo, meŋ ka suŋ musoo la waraŋ kewo, niŋ Seetanoo dunta ì teema, itolu te i miira la kunuŋ na meŋ tambita. Musoo si a fo kewo ye, a kaŋo dii a la. Waraŋ kewo si a fo musoo ye ko, "Leetaroo fele, n yamfata i ye le." Waraŋ a ye a kelendi.

Kewo la alifaalu niŋ musoo la alifaalu si kuntu, sako niŋ futuubaŋo sababota kewo le la waraŋ musoo le la. Ì la alifaalu si tara kamfaariŋ ñoo kamma. Niŋ kewo niŋ musoo maŋ diŋo soto, tumandoo kewo si futuu, a pareeta waato meŋ na, bari musoo, tumandoo a si naa mee siiriŋ, waraŋ a si futuu dulaa to, a faŋo maŋ meŋ miira muumeeke.

Aduŋ niŋ a ye a tara, a ye diŋolu soto, wolu si naa tara musoo bulu waraŋ kewo bulu. Diŋo tarata daa-wo-daa ñiŋ moo fuloo bulu, a te niidiyaa soto noo la, ko niŋ a baa niŋ faa be ñoo kaŋ. Aduŋ tumandoo wo si diŋo la kuwolu nasindi yiriwaa la karoo la waraŋ jaatikendeyaa.

Manlafi Saaŋaŋ

BAKALAAR

Futuusitoo la aadoolu

Ka musoo parendi ka taa futuwo la, a tuta bitaŋolu le bulu. Bari puru ka paree musoo ye taa futuwo la, musoo la moolu le ka tabirilaŋ joraŋolu saŋ aniŋ feŋ meseŋ jamaalu, musoo be suula la mennu la. Niŋ wolu sotota fokabaŋ, bitaŋolu si kiilaa kii siiŋoolu niŋ baadiŋolu kaŋ ko, musoo be taa futuwo la a kee yaa. Bituŋ musoo la moolu si a parendi, a ye sii kafoo teema. Ì ye a kuŋo muura niŋ faani koyoo la, ka a yaamari ko, a ñanta a kee niŋ a la moolu, teerimaalu aniŋ siiŋoolu muta la ñaameŋ. Bituŋ wo koolaa, i si a dandaŋ a kee yaa. A si sii wo fanaŋ to, i ye a yaamari. Yaamaroolu koolaa, musoo kafuŋoolu si bori, ì ye taa loo bundaa to puru kee la moolu si feŋ dii ì la. Niŋ wo nte, musoo buka siloo soto ka duŋ. Bari niŋ kodoo joota musoolu yaa, mennu be looriŋ daa to doronŋ, a banta.

Ayisatu Jamme

Jeenoo la mantooroo

Mbaadiŋolu, ko n dalita a moyi la ñaameŋ, jeenoo maŋ beteyaa, aduŋ m̄ maŋ ñaŋ na sutiyaa la a la faŋ. Ntolu ye a koroosi, ka a je ko, hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ, meŋ keta jenelaa ti, wo si ñiŋ kuu saboo soto noo a kono le:

Foloo, i ka i yeloo le fayi kensenke ka foo a la. Fulanjaŋo, i ka foo i semboo fanaŋ na le, meŋ be i jaatoo kono. Sabanjaŋo ì si kuuraŋo soto noo a kono le. Aduŋ a ka makaamoo waraŋ londoo talaa le, ka a jindi duuma. Niŋ i keta jenelaa baa ti, fo i ye kuuraŋo soto a kono, ì si moo doo sawundi noo a la le, ka siyaa-siyaa laalaa. Aduŋ i buka horomoo niŋ buuñaa soto i ñoŋolu kono. Niŋ ñà a juubee, kuuraŋo meŋ ka soto jeenoo kono, a siyaata le aduŋ a tariyaata moo faa la le.

Feŋo meŋ duniyaa bee sonta le ko, a maŋ beteyaa, aduŋ nasiyoŋolu bee le ye a kuwo bayi. Ñiŋ diŋ fayoo niŋ deenaani faalu bee ka soto jeenoo le kono. Futuubaŋo niŋ kee soto baliyaa bee, jeenoo le ka a saabu. Ntolu la yaamaroo mu ñiŋ ne ti ko: Ali ñà jamfa a la, ñ kana sutiyaa a la, sako ka a ke.

Nafi Juuf niŋ Mariyaama Nduur

Fankantoo la kuwo

Mandinkoolu ko: *“Fankanta kurutoo, moonee buka a fara.”*

Niŋ ye a je, fankantoo beteyaata le, kaatu sooma meŋ be naa la, moo maŋ a loŋ. Bari i be a je la, niŋ fankantoo be i bulu, i te bataala, i la haajoo si jaara.

Wo to niŋ i ye siimaŋo soto, meŋ siyaata i la wo luŋ domoroo ti, a talaa i ye doo maabo. Niŋ i ye kodoo soto meŋ siyaata, i la tili kiliŋ haajoo ti, wo fanaŋ doo taa, ì ye a maabo kara la. Ka wo ke waati-niŋ-waati, kaatu soto buka ke luŋ-wo-luŋ ti.

Niŋ i ye a je faŋ mansa ka kodi maabori bankibuŋo soto, kaatu moolu mennu lafita fankanta kodoolu maabo la. Niŋ i ye a je i be maabori dulaa buŋolu loo la n ye, puru ñ si ñ na fankanta siimaŋolu maabo noo jee. Fankantoo mu konko bayiraŋo le ti aniŋ ka tanka fentaŋyaa la.

Mayi Sonko

Ñ si kayiroo sabatindi ñaamej

Kayiroo sabatindi, foloo-foloo mu ñoo kanoo le ti ñ dammaaluu teema, anij ka balafaa ñoo ye. Niñ ñà kayira kuu soto, ñà deñ a la, niñ ñà kayira tana soto, ñà deñ wo fanañ na, ka ñoo muta baa kilij faa kilij ti.

- - -
Musoolu mennu futuuta ñanta ì keemaaluu buuñaa la le.

Mabula Sejore

Musoo ñanta ñini la ñaamej

Musuñinoo, ñ na moofiñ aadoo la siloo la, wo ye a taarañ siloolu le soto, kewo ka meñ taa puru ka wo musoo ñij futuu.

Foloo-foloo, ñij moo fuloolu, kewo niñ musoo, ñ ñanta kacao la le ka a je ko, ñ ye ñoo yeloo kanu le aduñ fanañ i ye ñoo kanu le ka futuu ñoo ye. Wo koolaa kewo ñij si naa kuwo kacao a la wuluulaalu ye meñ mu kee ñij baamaa niñ a faamaa ti. Ñij kewo la alifaalu, sako a faamaa, wo le be kiilaa ñini la ka a kii musoo la alifaalu kañ futuwo la kuwo ñij to.

Kiilaa la kumoo be ke la ñij ti ko, "Ñ dinkee le ye i dimmusoo je a ko, a lafitaa a la sunnoo niñ fariloo kañ."

Niñ musoo la alifaalu ye siloo bula ñ ye doron, i si a je, kewo niñ a la alifaalu si a kuwo taama horomoo niñ buuñaa kono. Kewo ñij meñ lafitaa musoo la, a si a dati ka taa musoo yaa waati-ñij-waati, fo janniñ paree be ke la ka futuwo siti.

Ñij kuwo bee be dendij ñ na aadoo la karoo le la. Bari futuwo buka siti niñ futuunaafuloo mañ joo. Wo duñ tuta musoo la alifaalu la kanindiri faño ñij temboo le bulu. Bari niñ wo joota, kewo la musoo le mu a ti, ka bo wo luño la.

Doolu la futuunaafuloo ka ke beeyaño le ti, ñ buka kodoo kaniñ. Bari naani niñ taransoo, wo kodi maa le ka joo. Musoo ñij dammaa le ka wo naani niñ taransoo domo. Kuma labano mu ñij ne ti: Musoo ka ñini horomoo niñ buuñaa doron ne kono.

Pa Jawara

Futuunoolu la ñantoo

Niñ i ye a moyi, futuunoolu la ñantoolu, wo le mu ñij ti ko, kewo niñ musoo mennu be futuuriñ ñoo ye, i taata daa-wo-daa, ñ si ñ loodulaa loñ futuwo kono.

Muñ ne ñanta kewo ma? Kewo meñ ye musoo je fo a ye a futuu, a keta a la musoo ti. Foloo-foloo a ñanta a daañini la le, ka a feetoofata anij ka a la suula feñ doolu ke a ye. Kewo faño le ñanta tabiri feñ meseñolu sañ na, a si depansoo dii a la musoo la ka tabiroo ke, anij ka a yaamari kuu betoolu la.

Kuma la sutuyaa kamma la, kee ñanta ka musoo topatoo a ñaama. Musoo fanañ ñanta ka a keemaa la yaamaroo muta, ka soñ a ye tabiroo la, ka a la feñolu kuu, a ye seneyaa. Musoo ñanta le ka kewo baadiñolu niñ a siiñoolu muta ko a ye a keemaa muta ñaamej.

Mayi Saar

BAKINDIK

Laaraŋ loo

Laaraŋ loo mu feŋ ne ti, meŋ i ye a loŋ ko, a kummaayaata baake le ntolu Mandinkoolu la aadoo to. Niŋ kewo ye a la musoo ñini fo a pareeta, a la bitaŋ kundankoolu si a fo silatiyo ye ko, kewo ñanta laaraŋo le saŋ na a la musoo ye.

A ñanta ka laaraŋ siifaa meŋ saŋ a la musoo ye, kiilaa ñiŋ si wo fo kee ñiŋ ye. Bituŋ kewo si naa wo laaraŋo saŋ. Wo laaraŋo niŋ feŋolu mennu ñanta naa la ñoo la, wo le mu laarankaŋ faanoolu, matilaa, kullaaraŋolu, ridoolu aniŋ tapee.

Niŋ a ye wo bee saŋ fokabaŋ, a si naa a la silatiyo kii a bitaŋolu kaŋ ko, a be naa la musoo la laaraŋo loo la ñiŋ luŋ kaari. Musoo la alifaalu fanaŋ si kumoo futandi baadiŋolu la ko, ñiŋ luŋ kaari ì be naa ñ diŋo la laaraŋo loo la. Niŋ wo luŋo siita, kewo niŋ a la moolu si naa ka laaraŋo loo. Niŋ ì ye laaraŋo loo fo ì pareeta, ì bee si duwaa futuuñoomaa fuloolu ye, bituŋ ì si janjaŋ.

Ñaakaasi Jamme

Fankantoo la kuwo

Fankantoo beteyaata kaatu moo maŋ a loŋ meŋ be naa la sooma. Musoolu ñanta seneyaa la le, ì ye ì la dimbaayaa topatoo kendeke. Ŋà wuli, ŋà dookuwo ke fo ñ na baluwo si sooneeyaa.

Feŋ-wo-feŋ, fankantoo be jee le, moo buka a loŋ, meŋ be naa sooma. Niŋ i ye a soto, i ye moolu so, ite fanaa niŋ i foota sooma, moolu si i la juloo joo. Kaatu kabiriŋ i ye a soto nuŋ, i ka moolu deema le.

Alla ko, ŋà ñoo deemaa, ŋà ñoo maakoyi. Wo le ye a tinna Mandinkoolu ko:
"Fankanta kurutoo, moonee buka a fara".

Mariyaama Ba Jamme

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo mu feŋ ne ti, meŋ i ye a loŋ ko, Alla maŋ lafi a la, Kiilaa maŋ lafi a la, ñ na Misilimeyaa maŋ lafi a la, Kiristiyaanolu faŋolu maŋ lafi a la.

Jeenoo la mantooroo siyaata baake le. Foloo-foloo i kuŋo te faa la, aduŋ i te buuñaa soto la, aniŋ i si moo jamaa toora noo le. Niŋ i ye a je, n ko, i be moo jamaa toora la. I si kuuraŋo soto noo jee le, ka moo doo fanaŋ sawundi, wo fanaŋ ye doo sawundi. A fele mantooroo naata, kuuraŋ jawu baa be ñ fee bankoo kaŋ. A maŋ boori soto Alla taa koolaa. Jeenoo le ye wo saabu, kuwo meŋ i ye a loŋ ko, a ka ñ na jamaa talaa, meŋ be ko mansakundaa aniŋ ñ na koridaa moolu. Kaatu niŋ wo kuuraŋo ye meŋ muta, wo ka faa le. Wo bee mu jeenoo la mantooroo le ti.

Wo to ñ be ñ baadiŋ Kambiyankoolu yaamari la ñiŋ na ko, ŋà fata jeenoo la. I si a je, ŋà tanka jeenoo mantooroo la. Wo to Alla maa, ñ bee ke la yaamaroo mutalaa ti.

Roki Faane

Futuusitoo

Futuusitoo la aadoo mu ñiñ ne ti, ka i la kiilaa kii musoo la alifaalu kañ, ka kuruwo sañ anij faani fula. I ye ì samba jaameño to, i si alifaalu bendi ka futuwo siti. Bituñ kewolu si kuruwo samba musoolu ye. Musoolu fanañ si baalu kili ka a fo i ye ko, ì ye futuwo siti le. Bituñ jonjolu si naa. Niñ jonj fuloo naata, kiliñ-wo-kiliñ si faani kiliñ dii a la, ì ye a kankulaa saatee kono. Bituñ moolu bee si a fo ko, ì ye kaari la futuwo siti le. Wo le mu ntolu la aadoo ti futuusitoo la karoo la.

Faatu Kan

BUUÑAADUU

Laarañ loo

Foloo-foloo, niñ i ye musoo ñini, i ka aada kuwolu mennu ke, wo le mu ka laaraño sañ, matilaa, tapee, ridoo, patisonoo, laarankañ faani fula, ruji, dorooosoo, kuteesoo, woliisoo, kompileeti luulu, ceenoo, tulutotaa anij montoroo. I si beeyano sañ, anij feñ meseñolu ko meñ jaboo, poobaroo, kaani baa, jaatoo, menteñ lohote, laajoo, bineekaroo, patansee anij maanoo. Niñ i ye wo ke fo i pareeta, i si naa jaloolu kili. Baarimmusoolu si naa ka laaraño loo. Kewo si disikoo samba nañ, i ye tuluño ke, moolu ye i doñ fo fanoo ye ke. Nte ye wo le loñ Mandinka aadoo to.

Ami Jaata

JUFURE

Futuubaño la kuwo

M baadiñolu, ali i laamoyi, ali si ali tuloo loo. M bee ye a loñ ne ko, futuubaño mu mantoora kuwo le ti ñ na jamaanoo kañ. Jamaa-jamaa futuubaño, Seetaanoo le ka a saabu. Niñ a naata, musoo niñ kewo si waali fo a ye labañ futuubaño la. Kewo la alifaalu, niñ ì mañ lafi musoo la, wo si futuubaño saabu. Musu jamaa baa la futuubaño ka saabu ñiñ ne la.

Ayisatu Seedi

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Foloo-foloo, niñ i pareeta musoo ñini la, musoo meñ, i ye a kanu, i si a kumandi i niñ a fula buño kono. I ye i la kanoo yitandi a la. Niñ a fanañ ko, a la kanoo be ì kañ ne, bituñ i si silañaa-tonkoo ñini ka a kuwolu taamandi.

Niñ i ye silañaa-tonkoo soto, i si kuruwo sañ ka kiilaa kii alifaalu kañ. Niñ kiilaa taata, bituñ alifaalu si musoo kili ka a ñininkaa, fo i ye kaarifulaani kanu le bañ? Niñ musoo ko, "Haa", i si bunkono kuruwo talaa. Bituñ kuruwo si janjañ baadiñolu bee yaa ka a fo ko, kaari le lafi kaari diño la.

Wo to a kummaayaata le ka ñ na alifaalu la kumoo moyi, alifaa soobee.

Kadi Siise

Futuubaŋo la mantooro

M̄ bee ye a loŋ ko, futuubaŋo mu mantoora kuwo le ti ñ na jamaanoo kaŋ. Kitaaboo to futuwo daata le aniŋ futuubaŋo daata wo le ñaama. Jamaa-jamaa futuubaŋo ka suŋ Seetaanoo le la, meŋ mu musoo niŋ kewo la waaliyo ti, waraŋ bitammusoo niŋ bitankewo maŋ lafi musoo ñiŋ na.

- - -

Faatu Bada

Laaraŋ loo

Kewo ka laaraŋo saŋ, a ye a dii musoo la. Ì si a fo baadiŋolu aniŋ teeroolu ye. Musoo si a fo a la moolu ye ko, ì si ñiŋ luŋo muta. Niŋ luŋo siita, wo ka ke kibiri baa le ti. Laaraŋo dammaa buka saŋ, kunnee fanaa ka saŋ ne, aniŋ teepoo. Laaraŋ loo luŋo, doolu ye tantaŋo kili ka beeyaŋo faa aniŋ kuu doolu.

Maraj Njaayi

LAAMIN

Jeenoo la mantooro

M̄ baadiŋ fondinkewolu, ali ñà bori jeenoo la, kaatu kuuraŋo siyaata bankoo kaŋ baake le. Moo-wo-moo keta jeenelaa ti, i maarii labaŋo buka ñiiña. Moo ñanta maa kuu la le, hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ maŋ ñaŋ na maa la ko beeyaŋo. Niŋ moo-wo-moo keta jeeneelaa ti, i si kuuraŋ kesoo soto noo le, meŋ be ko Eeds kuuraŋo.

Eeds, ate mu kuuraŋo le ti, a silaŋo warata baake le. Kuuraŋ kesoo le mu, meŋ ka yeloo le nooma, kee niŋ musoo la futuwo kono. Eeds mu kuuraŋo le ti, niŋ a ye i muta, i buka baluu. Wo to ali ñà bori jeenoo la baake, kaatu kuu jawu baa le mu. Eeds kuuraŋo buka jaara noo, a ka soto kuuraŋ kesoo le to, meŋ ka sawuŋ futuwo waatoo la.

- - -

M̄ baadiŋolu, ñiŋ ne mu jeenoo la mantooro ti.

Jeyinaba Jaata

Futuubaŋo la kuwo

Moolu, m̄ bee ye ñiŋ loŋ ne ko, futuubaŋo la kuwo siyaata le, bari futuwo ñanta baŋ na daliiloo le kaŋ. Wo to kanumaa fuloolu ñanta futuu la ñoo ye le, niŋ ì la alifaalu kaŋo benta. Niŋ wo maŋ ke, futuwo be baŋ na le.

Ñiŋ jamaanoo, kewolu niŋ musoolu maŋ futuubaŋo muta feŋ ti, aduŋ wo maŋ ñaŋ na ke la. Futuubaŋo, kuu jamaa le be a nooma, biriŋ dindiŋo la karoo la. Aniŋ a ka baadiŋyaa kuntu moo fuloolu teema. Wo si a tinna fitinoo si wuli ì dammaaluu teema.

Dindiŋolu mennu sotota futuwo kono, wolu si foo faa la kanoo la, waraŋ niŋ kewo le mu, ì si foo baa la kanoo la. Kaatu faa be ì taa la le ka taa i dii a baa la, wo si a saabu, a te karaŋo noo la, waraŋ a ye ke bandiyo ti saatee to. Musoolu niŋ kewolu, ali ì miira, janniŋ ali be futuu la.

Mariyaama Sawo

Fantankoo

Ka i fanj tankandi, anij i la dimbaayaa, anij ka i la wuluwo jamfandi ñoo la, i si a je, i si semboo soto noo, wuluwo si sooneeyaa. Niñ wuluulaa mañ semboo soto, wuluwo ka koleyaa a la le. Wo le ka faaroo samba nañ anij opeeroo, wo duñ mu bataa le ti.

Seyinabu Fayi

Musoo ñanta ñini la ñaadii le?

M̂ bee ye a loñ ne ko, futuwo kummaayaata hadamadiño la baluwo kono le niñ a siita futuwo waatoo la. Kewo be musoo juubee la, ate ye meñ kanu. Kewo si musoo kacandi ko, a lafitaa a la, ka a ñini musoo ti. Niñ musoo sonta, kewo si taa a la alifaalu kañ ka a yitandi ò la ko, ate ye musoo le je, a lafitaa ka meñ futuu. Ì si kiilaa kii musoo la moolu kañ ko, ò diño le lafitaa ò diñmusoo la ka a futuu.

Musoo la alifaalu be kibaaroo ñiñ fo la musoo ye ko, kee kaari le lafitaa a la ka a ñini musoo ti. Niñ a duuñata, ò si kiilaa murundi kewo la moolu kañ ko, kuwo tuta itolu le bulu saayiñ.

Kewo la moolu si ò la kiilaa kii musoo yaa kotenke, a niñ kuruwo, ò ka a fo meñ ye ko bunkono kuruwo. Niñ kiilaa be muruñ na, ò si ò la futuunaafuloo fo a ye a niñ luño, meñ ò be futuwo ñiñ siti la. Niñ wo futuusiti luño siita, kewo la alifaalu si kuruu jamaa sañ anij futuunaafuloo ka a dii alifaa doolu la. Wolu si taa ka a maabee futuusiti dulaa to. Ì ka futuwo siti naani niñ taransoo le la. Jamaa-jamaa Alansari sali koolaa jaameño to, ò ka futuwo siti wo le to. Moolu mennu maabeeta, ò si duwaa fo Alla si kayiroo niñ yiriwaa ke ò la futuwo to. Kewo ye musoo soto, musoo fanaj ye kewo soto.

Ramatullayi Sawo

MADEMBAKUNDAA

Musu ñiniñaa ñiimaa

Niñ i ye musoo je, aduñ i lafitaa a la, i si a kumandi ka a ñininkaa ko, "N lafitaa i la sunna niñ farilaa."

Niñ a sonta, bituñ i si taa jiki moo kendoo kañ, jamaa laata meñ na. I ye a kumoo fo a ye. Niñ a ko "yoo", a be a siloo taama noo la le. I si kuruudiñ luulu sañ foloo, kiilaa ye wo samba musoo la wululaalu kañ, ka siloo dantee a la. Niñ wolu ye a muta, ò si a fo ñiñ kiilaa ye, "Taa fo niñ kabiiloo siita a kuwo la. Niñ a keta ñaa-wo-ñaa ma, i be a moyi la." Bituñ niñ a meeta domandiñ, kiilaa si muru jee, ka ò maamandi. Niñ ò ye siloo bula, ò si a fo, i be kuruwo nankamoo meñ sañ na, i la futuunaafuloo, anij aada doolu, kewo ñanta mennu ke la. Niñ kuwolu bee timmata, i si keebaalu kumandi ka futuwo siti. Ñiñ ne mu keeñaa ñiimaa ti, musoo ñanta ñini la ñaameñ.

Binta Jiiba

Futuubaŋo la kuwo

Futuubaŋo sababoo ka ke ñiŋ ne ti ko, kewo niŋ musoo le ka a saabu ñooma. Bituŋ musoo si taa ì yaa. Niŋ a taata, kewo la moolu si kiilaa kii musoo la moolu yaa ko, "Ñ na musoo niŋ a keemaa teema, Seetaani dunta jee." Kewo la kiilaa si kumaasi daanaroo la ka waaliyo baŋ, meŋ be ì teema. Bari saratoolu le be laariŋ, meŋ ka futuubaŋo saabu. Kewo niŋ musoo la ñoomoyibaliyaa le ka wo saabu. Futuwo duŋ ka siti isilaamoo le kaŋ. Wo duŋ maŋ ke caakaani kuu ti. Niŋ ne ye a saabu fo futuubaŋo maŋ feeyaa wo ñaama.

Faatumata Nduuru

Futuubaŋo

Futuubaŋo mu kuu le ti, meŋ ye a loŋ ko, Alla maŋ lafi a la, bari hani wo, a daata le sariyaŋo to le. Futuwo ye saritoolu le soto, niŋ a be baŋ na.

Foloo-foloo niŋ musoo ye a kaŋo daani, wo ye a tara tana maŋ ke, kewo ñiŋ ñanta ka a dii a la.

Fulanjaŋo, niŋ i keemaa taamata, i maŋ a taadulaa loŋ fo sanji naani, i maŋ a kibaaroo moyi, aniŋ i maŋ feŋ-wo-feŋ moyi a la kuwo to, wo to mansa le ñanta futuwo baŋ na.

Sabanjaŋo, niŋ i keemaa ye i bula, sariyaŋo ye futuwo haraamundi ali teema le.

Adama Sowu

Musuñinoo

Niŋ i ye musoo je, i lafiita meŋ na, i ye taa ye a fo i la alifaalu ye. Ì la alifaalu ye taa musoo la alifaalu yaa, ì ye a fo musoo faalu ye ko, ì lafiita ì la kaari le la. Niŋ diŋ kaari la alifaalu dakoora, kewo fanaa la alifaalu si naa kuruwo kii musoo la alifaalu yaa. Niŋ ì ye futuwo siti fo ì pareeta, ì ye a fo musoo ye ko, "Ŋà ì nii le." Bituŋ ì ye naa a fo kewo ñiŋ ye ko, "I ye musoo soto ñiŋ luŋo meŋ tambita. Ŋà futuwo siti le fokabaŋ, saayiŋ i la musoo le be jee."

Bituŋ kewo fanaa si naa, musoo ye feŋolu mennu daani, ka wolu topatoo.

Musu Soli

Ñ na futuwo la parendiroo

Ñ na futuwo la parendiroo, a mu feŋ kummaa baa le ti aadoolu la karoo la:

Foloo-foloo, i ye musoo meŋ ñini, fo i ye a futuusiti, i pareeta. Musoo ye feŋolu mennu daani, i ka wolu bee topatoo le fokabaŋ, i si naa paree ka i la musoo kaniŋ.

Fulanjaŋo, niŋ i pareeta, i ka kiilaa kii i bitaŋolu ye ka luŋo muta. Ntolu Fuloolu, ñ ka Aramisoo le muta. Bituŋ i la alifaalu ye moo kendoo juubee ka a kii bitaŋolu kaŋ ka a fo ì ye ko, "Ñiŋ Aramisa naalaa, meŋ be a kaŋ, m̀ be naa la ka luŋo tomboŋ waraŋ ka luŋo parendi, ka futuwo siti". Niŋ wo luŋo siita, i ye kuruwo saŋ, i ye alifaa kendoolu tomboŋ ka taa luŋo juubee, i be musoo biti la meŋ na. Niŋ wo luŋo siita, i ka maani bootoolu, tuloolu, jaboolu aniŋ ninsituuraa le saŋ, aniŋ feŋ meser jamaa, ka maaño bitoo parendi. Bituŋ baadiŋolu be daa-wo-daa, i si futa jee, ka ì kalamutandi luŋo ñiŋ na. Niŋ luŋo siita, baadiŋo be daa-wo-daa, a niŋ feŋ ne ka naa. Doolu niŋ maano, doolu niŋ tuloo niŋ feŋ meser jamaa, ka maaño bitoo kidimandi.

Safi Jallo

Naafikiyaa la kuwo

Foloo-foloo i si i keemaa buuñaa, anij kewo la alifaalu fanaa. I si mooyaa moolu fee, anij i ye i ñaakaasi naafikoolu la. Kaatu nij i mañ i ñaakaasi naafikoolu la, i maarii la futuwo si tiiñaa noo le. Naafikoo mu feñ ne ti, meñ ye a loñ ko, a si feñ tiñaa noo le, meñ tambita futuwo la. Naafikoo mañ kori ka i nij i keemaa fayi ñoo kañ, a ye a fañ bondi jee. Bituñ ate nij doolu ye taa sii ka ì la kuwo fo i kooma.

Bituñ ite maarii niyo ye tara kuyaariñ doronj. Wo tumoo naafikoo ye ali dundi ñoo to. Ali ñà fata naafikoolu ma. Nij a ye a tara, kewo la semboo warata musoo ti, kewo si musoo buutee noo le, waraṅ a si musoo bula noo le fañ.

Ì baadiñolu, ali ñà ñ hakiloo tu naafikoolu to baake. A si koridaa, saatee waraṅ bankoo dundi noo ñoo to le waati kilij.

Hawa Ba

Laaraṅ loo

Ntolu Mandinkoolu la aadoo to, i ka musoo le ñini fokabañ, i ye naa wo la laaraṅ loo. Nij i ye laaraṅ sañ fo i pareeta, i ye naa luño muta ka a samba musoo yaa. Bituñ i ye kibaaroo kii musoo ñij baamaa nij a faamaa ye ko, “Ñij luñ kaari, ñ be naa laaraṅ loo la.”

Bituñ musoo ñij baamaa si kibaaroo futandi baadiñolu la anij siiñoolu la ko, Ñij luñ kaari, ñ bitaṅolu be naa laaraṅ loo la.”

Nij laaraṅ ka taa, anij feñ mesen jamaa le ka taa ñoo la, ko meñ karibaanijiyo, laaraṅ kañ faanoolu, tapee anij feñ mesen jamaa. Wo luño ka ke luñ duuriñ baa le ti. Nij feñolu futata, sanawoolu le ka laaraṅ ñij poosee. Nij ì pareeta, alifaalu ye naa duwaa, fo futuwo, Alla si barakoo ke jee. Bituñ nij ì domorita, keebaalu ye janjañ. Musoo ñij fanañ si naa ka a la teerimaalu anij a la kafuñoolu seewondi. Doolu ka baakotoṅo le faa. Ì ka radiyo mala ka ì doṅ fo suutoo duutalaa, i si naa janjañ.

Ndeyi Seedi

Jeenoo mu junoboo le ti

Jeenelaa nij junuboo doronj ne mu waati-wo-waati. Kaatu i ye a ke luño meñ na, malayikoolu ka a safee le, kaatu Alla mañ lafi a la. Bari bii jamaanoo, jeenoo siyaata baake le. Bari m mañ a loñ, fo dindiñolu le ka a ke, fo alifaalu le mu bañ. Bari nte fee, alifaalu le ka a ke. Kaatu nij i diño be funti la, i si a ñininkaa, a ka taa mintoo le. Bari saayiñ, wo bee mañ soto kotenke. Kawandilaalu be a fo la luñ-wo-luñ, bari hani saayiñ moolu mañ a muta.

Nte fee, dookuubaliyaa le ye jeenoo saabu. Kaatu nij i mañ kontoṅo soto waraṅ siimaño, fo i si jeenoo ke doronj. M be moolu bee yaamari la, ñà jeenoo bula.

Saajo Seeni

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo siyaata baake le saayiṅ niṅ duniyaa kono. Foloo-foloo Alla maṅ lafi a la. Diinoo fanaṅ maṅ lafi a la. Wo to jeenoo mu feṅ ne ti, meṅ ye a loṅ ko, a haaraamuta baake le. Aduṅ moo-wo-moo ka a ke, dukaree, i si a bula.

Kuuraṅ jamaa ka soto futuwo la karoo la, jeenoo le ka a saabu. Wo le ye a tinna Alla ka ṅiṅ kuuraṅ jawolu kii, meṅ duniyaa bee ka a fo radiyoolu, lopitaanoolu, bendulaalu aniṅ karambuṅolu to. Eeds kuuraṅ, jeenoo le ka a saabu. ṅiṅ Eeds kuuraṅ ka moo nankamoo meṅ faa ṅiṅ duniyaa kono, aniṅ a ka moolu mennu muta, haa, a siyaata baake le! Aduṅ a silaṅ warata baake fanaa. Wo to ṁ baadiṅolu, ali ṅà ṅ hakiloo tu jeenoo la kuwo to baake.

Jeenelaa baa, a buka kayiroo soto noo, kaatu a maarii ka siti le. A buka a faṅ nafaa noo, aniṅ a ye feṅ-wo-feṅ soto, a si a dii musoolu la. Mansakundaa ṅanta ka wuli, ka katakuwolu bee ke, fo jeenoo si talaa noo ṅaameṅ, ṅ na ṅiṅ banku diimaa kaṅ.

Kumba Ba

Musoo ṅanta ṅini la ṅaadii le?

ṅ na aadoo to musoo ṅanta ṅini la ṅaameṅ, wo le mu, niṅ kewo ye musoo je, a lafiṅ meṅ na, a niṅ musoo ka kacaa le fo ṅ ye dakoori. Niṅ a ye a tara, musoo lafiṅ, a be a fo a la alifaalu ye ko, "ṅa kee doo le je. A ko, a lafiṅ n futuu la le."

Ntolu la aadoo to, niṅ musoo niṅ kewo kacaata fo ṅ pareeta, ṅ ka taa musoo la alifaalu le yaa. Niṅ alifaalu sonta, ṅ be siloo yitandi la, ṅ be taa la ṅaameṅ. Niṅ wo bota a la, ṅ si naa buṅ kono kuruwo talaa. Wo koolaa ṅ si naa luṅo muta, futuwo be siti la luṅo meṅ na. Niṅ futuusiti luṅo siita, alifaalu ye beṅ dulaa to, ṅ ye duwaa ke.

ṅiṅ ne mu sila betoo ti musoo ṅanta ka ṅini ṅaameṅ. Bari niṅ i maṅ taa ṅiṅ siloo la, i si bataa soto noo i la futuwo kono waati-wo-waati. Kaatu niṅ i ye a ke i la alifaalu kooma, wo futuu siifaa ka jutunnayaa le samba naṅ futuwo kono. Ali te ṅoo horoma la, aniṅ diṅ betoo te soto noo la wo futuu siifaa kono. A te moo nafaa noo la. Wo kamma la moolu si a kata ka i la alifaalu la kumoo muta niṅ i be kuu-wo-kuu ke la, sako futuwo la kuwolu.

Faatu Jallo

Musuṅinoo la kuwo

Niṅ i ye musoo je, i lafiṅ a la, i si kuruudiṅ luulu saṅ. I ye a dii moo la, a ye taa musoo la alifaalu yaa, a ye a fo ye ko, "Kaari le ye n kii, a ko, a lafiṅ ali dimmaa le la."

Alifaalu si a fo ko, "Yoo, ṁ be a kacaa la le." Niṅ wo kiilaa ye waati bo, a si muru musoo la alifaalu kaṅ kotenke. A si a fo ṅ ye ko, "N naata ali maamandi le."

Niṅ ṅ ko, "Yoo, ṅà a kacaa le, a ko 'yoo'." Silaṅ ali si a ṅini saayiṅ. Kiilaa si a fo a la moolu ye ko, "Ali la aadoolu mu muṅ ne ti?" Bituṅ musoo ṅiṅ ye naa feṅolu daani, a lafiṅ mennu la, meṅ be ko radiyo, laaraṅ, taabuloo, alimooroo aniṅ feṅ meser jamaa. Niṅ kewo ye ṅiṅ feṅolu bee ke, a la alifaa si naa moo kendoo juubee ka ṅiṅ feṅolu samba musoo ye. Niṅ ṅiṅ feṅolu futata, baadiṅolu si naa aniṅ musoo la kafuṅoolu. ṅ ka bakaasoolu juubee, kewo ye mennu saṅ a la musoo ye. Wo luṅo ka ke kontaani luṅ baa le ti.

Niṅ feṅolu bee pareeta, bituṅ i si naa luṅo muta ka futuwo siti. Niṅ futuwo sitita, saayiṅ i la musoo le be jee.

Salimina Hayidara

Futuubajo la kuwo

Futuubajo ka suŋ niŋ Alla la lañinoo le la, waraŋ a ka suŋ futuulaa fuloolu le la.

Niŋ moolu be futuurinŋ, i ñanta ka ñoo horoma, aniŋ ka ñoo buuñaa fanfaŋ. Niŋ horomoo niŋ buuñaa te futuwo meŋ kono, a futuwo buka barakoo soto.

Futuwo fanaa si baŋ noo le, niŋ naafikoolu dunta futuulaa fuloolu teema. Wo munta le ko, ka taa kewo yaa waraŋ musoo yaa ka wuliyaa kumoolu fo ì teema. Niŋ kewo waraŋ musoo maŋ taa niŋ a hakiloo la doronŋ, ì teemoo waraŋ ì la futuwo si baŋ.

Futuwo si baŋ noo fanaa niŋ musoo maŋ a la musuyaa timmandi, waraŋ kewo maŋ a la keeyaa timmandi. Wo ka munta le ko, niŋ musoo maŋ lafi kewo baadiŋolu la, waraŋ a buka a kee la kumoolu moyi, waraŋ a buka soŋ tabiroo ke la, aniŋ kuu doolu. Kewo fanaa, niŋ a buka soŋ ka feetoofatoo saŋ a la musoo ye, waraŋ a buka a daañini. Ninnu bee si futuwo baŋ noo le.

Bari m̀ be ñiŋ jamaanoo meŋ kono saayiŋ, futuu jamaa ka baŋ, haadumoo le ka wo saabu. Niŋ musoo lafinna feŋolu siyaata, aduŋ a keemaa buloo maŋ a koo beŋ, futuwo si baŋ noo le. Kaatu saayiŋ musoolu la lafinna feŋolu siyaata baake le, aduŋ semboolu maŋ kaañaŋ. Wo to, ali ñà taa niŋ ù hakiloo la, ñà futuwo muta.

Ayisatu Sowu

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Buuñaa, niŋ wo be dulaa to, kuu jamaa le ka sooneeyaa. Wo to musuñinoo la aadoo to, kewo la alifaalu si moo kii, wo le mu kuruu foloo ti. Wo koolaa kewo ñiŋ si taa musoo yaa, a si a la mooñoolu kumandi, ì ye taa kewo kontonŋ. Wo koolaa a si a kee daani, a lafita meŋ na, meŋ be ko laaraŋo, radiyo, taabuloo aniŋ feŋ jamaa. Wo koolaa kewo la alifaalu si futuusitoo daani. Ñiŋ keta aadoo le ti ko, niŋ futuwo sitita, kewo la moolu aniŋ kewo ñiŋ si taa musoo yaa kontondiroo la.

Wo koolaa, moo jamaa fanaa ka taa ì la musoolu yaa saliwaatoolu kono, meŋ keta banna saloo, aniŋ sunkari saloo ti. Janniŋ ì be musoo naati la, ì ñanta ka salibayoo kuntu a ye waatiwo-waati. Wo koolaa, ite kewo ñanta ka woliisoo saŋ i la musoo ye, i ye feŋ jamaa ke jee. Wolu ka munta le ko montoroo, bayoo, karibaanijiyo, bala tuloo aniŋ feŋ mesenŋ jamaa. Kewo la baarimmusoolu ye ñiŋ feŋolu samba musoo la moolu yaa. Wo luŋo ka ke kontaani luŋ baa le ti. Niŋ ì ye feŋolu samba musoo ye, musoo baamaa ka a siiñoolu kumandi ka naa feŋolu juubee. Bituŋ ì si duwaa futuulaa fuloolu ye. Musoo fanaa ye a la kafumoolu kumandi ka naa feŋolu juubee. Bituŋ niŋ ì naata, ì ye radiyo yele ka ì donŋ fo waati jaŋ. Bituŋ i ye seyi i yaa.

Saajo Jallo

NEEMAKUNKU

Musoo ka ñini ñaadii le

Nte ko, kewo ñanta ñiñ kuu saboo ñini la le, janniñ a ka musoo ñini. Foloo-foloo, a ñanta alifaa kendoo ñini la le, wo koolaa a si karañ kendoo ñini warañ meeci kendoo. Aduñ i si sabati dulaa kendoo fanañ ñini. Wo koolaa, i si naa duñ musoo la ñiniña to.

Niñ i dunta musoo fañ to, foloo-foloo a si ke musoo ti, i niñ meñ ye ñoo kanu baake. Fulanjaño, a si ke musoo ti, meñ daajikoo ñiiñaata. Sabanjaño, a si ke musoo ti, meñ siyo mañ dasa sanji tañ niñ seyi la. N na daliiloo fele.

Meñ ye a tinna n ko, a ñanta alifaa kendoo ñini la le, a fele: Niñ a mañ alifaa kendoo soto, i te musu kendoo soto noo la, fo niñ i benta a fee. Niñ futuwo ye koleyaa kuwo soto, alifaa le ñanta a tilindi la.

Meñ ye a tinna n ko, a ñanta karañ kendoo soto la le, a fele: Niñ a mañ sabati dulaa kendoo soto, wo to a la musoo si a bula noo le, kaatu niñ musoo baadiñolu naata a juubee, i be jutu la a la le.

Naaninjaño, meñ ye a tinna n ko, i ñanta musoo le ñini la, i niñ meñ ye ñoo kanu baake, a fele: Niñ a mañ ke musoo ti, i niñ meñ ye ñoo kanu, ì si a loñ ko, jikoo le ye a tinna ì sonta ñoo ye. Bari niñ wo jikoo mañ je, futuwo be tiña la le.

Meñ ye a tinna n ko, a ñanta ke la musoo le ti, meñ daajikoo ñiiñaata, a fele: Niñ a daajikoo mañ ñiiña, aniy ì la alifaalu te ñoo moyi la, aduñ wo nte futuwo la diyaa ti.

Meñ ye a tinna n ko, a ñanta ke la musoo le ti, meñ siyo te dasa la sanji tañ niñ seyi la, a fele: Niñ a mañ sanji tañ niñ seyi soto, a si bataa kuu jamaa soto noo a la wuluwo waatoo la, aduñ jamaa la diñolu ka kasaara wo bataa kono. Hani fo musoolu fañ, jamaa baa le ka faa wo bataa kono. Wo to ñ ñanta ñà ñ hakiloo tu musu dindiñ futuwo la baake, sako Joolaalu niñ Fuloolu.

Abdullayi Joof

Futuwo la aadoolu

Wo le mu ñinti ko, futuusitoo ñanta ke la le, janniñ ì kaño be loo la musoo to. Bari a mañ ñañ na ke la kibiri baa ti, kaatu semboolu mañ kaañañ. Fuwaaroolu be jee, fankamaalu be jee le fanañ. Faa la dendikoo be jee aniy baa la dendikoo fanañ be jee le. Wolu bee be aadoolu kono le. Laarañ loo fanañ be aadoolu kono le, bari a ñanta ke la laarañ ne ti, meñ te fuwaaroolu batandi la. Kaatu kodoo meñ be i bulu, niñ i ye wo bee taa, i ye a ke depansoo ti, niñ musoo naata, a ye a tara kodoo banta, futuwo te diyaa la. Kaatu niñ depansi kaniño siita, kodoo mañ soto, waaliyo be naa le.

Kulliyo fanaa be aadoolu doolu kono le, bari niñ i be a ke la, i si a kaañandi. I si a je ko, i te doolu toora la.

Faatu B. Joof

Fankantoo la kuwo

Ñ ñanta le ñà ì faŋ tanka, kaatu saayiŋ baluwo koleyaata ntolu sunkutoolu niŋ kambaanoolu teema baake le, aduŋ kuuraŋolu fanaa siyaata. Ntola le be ke la saama alifaalu ti, bari ñ te ke noo la saama alifaa kendoolu ti, fo niŋ ña ñ na baluwo koroosi, ñà bula bii alifaalu la kumoolu nooma, fo ñ si tanka ñiŋ duniyaa koleyaa kuwolu ma. Aniŋ fanaŋ, niŋ meŋ te i muña noo la jeeno la, wo to i si i faŋ tanka niŋ kondomoo la, aniŋ i kuu keeño.

Nte ye niŋ kumoo le soto.

Naakadi Saane

Futuubaŋo la sababoo

Saayiŋ, futuubaŋo siyaata baake le, aduŋ jamaa-jamaa a buka ke daliiloo kaŋ. Kaatu niŋ i ye nunto dindiŋolu loŋ, i be a loŋ na ko, ì niŋ saayiŋ dindiŋolu maŋ ke kiliŋ ti. Bari nunto dindiŋolu ka ì la alifaalu la kumoo moyi le. Niŋ alifaa ye a laa daameŋ, i ka a tu wo le to. Bari niŋ i ye a koroosi baake fanaŋ, baalu le ka i diŋolu la futuwolu tiña. Kaatu baalu lafita ka mara i keemaalu la. Wo koolaa i ye mara i diŋolu la fanaŋ, aduŋ kewolu te soŋ na wo la. Wo le ye ñiŋ futuubaŋolu bee saabu.

Mayimuna Juuf

Musuñinoo la kuwo

Foloo-foloo, ite kewo ñanta foloo la alifaalu le yaa. Niŋ wolu sonta ko, i si wo musoo ñini noo le, i si naa wo musoo faŋo kaŋ. Niŋ a sonta, i si naa futa a la alifaalu yaa. Niŋ i futata, niŋ ì sonta, wo to i si muru i faŋo la alifaalu kaŋ ka a fo ì ye ko, musoo sonta le aduŋ a la alifaalu fanaŋ sonta le. Saayiŋ i si a tu i la alifaalu bulu. I be a je la le ko, i la alifaalu le be a bee taama la fo ì ye i la musoo laa i bulu. I be a je la le ko, niŋ kuu mesendiŋolu keta futuwo kono, alifaalu le be a bee taama la.

Jeyinaba Juuf

Jeenoo la mantoaroo

Ì baadiŋ sunkutoolu, ì be ali yaamari la, ñ ñanta jamfa la kewo la ñaameŋ, janniŋ ì be futuu la. Niŋ i futuuta fanaŋ, i ñanta i keemaa la yaamaroo le muta la waatoo meŋ futuwo be diyaariŋ, kaatu futuwo kummaayaata baake le. Moo-wo-moo ñanta niidiyaa soto la futuwo kono le, bari ali ñà a kata ñ niŋ ñ keemañoolu ye ñoo moyi futuwo kono. Niŋ ali ye ñoo moyi futuwo kono, ali diŋolu ka barakoo soto le.

Mariyaama Minte

Ñ si kayiroo sabatindi ñaameŋ

Futuu ñoomaa fuloolu si kayiroo sabatindi ñaameŋ, a koleyaata, a maŋ koleyaa. Tooña, sabatindoo maŋ ke kuu feemaa ti. Foloo-foloo, futuu ñoomaa fuloolu ñanta tooña le sabatindi la. Wo koolaa ì si naa sabari ñoo ye aniŋ ka muña ñoo ye fanaŋ. Kaatu niŋ tooña be jee, sabaroo fanaŋ be jee. Aduŋ muño te jee doroŋ, kayiroo te sabati la. Bari niŋ tooña be jee, muño fanaŋ be jee. Aduŋ sabaroo te jee doroŋ, kayiroo te sabati la. Bari wo ñaama fanaa, niŋ sabaroo niŋ muño fanaŋ be jee, tooña maŋ tara jee, a futuwo te laban na kayiroo kono.

Faatu A. Juuf

Jeenoo la mantooroo

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, jeenoo maŋ beteyaa, sako ntolu jamaani laban̄ sunkutoolu anin̄ kambaanoolu. N̄ ñanta ñà ñ hakiloo tu baake! Jeenoo la mantooroo mu ñin̄ ne ti ko, nin̄ i ka jeenoo ke, i ka kuuran̄ baa le soto jee, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds. Wolu bee mu ate wo mantoora kilin̄ ne ti. Sako ñ na bii jamaanoo la, sunkutoolu anin̄ kambaanoolu, ì ka i fankanta kondomoo le la saayin̄. Ì ko nin̄ ì ka i munafan̄ kondomoo la, ì buka Eeds kuuran̄ soto, bari ì ka jeenedin̄ soto le. Wo to m̐ baadiŋolu, m̐ bee ñanta ñ hakiloo tu la baake jeenoo la kuwo to le. Kaatu jeenedin̄ wuluwo siyaata ñ na ñin̄ bankoo kaŋ baake, anin̄ ñin̄ kuuran̄ baa, i ka a fo meŋ ye ko Eeds, wo fanan̄ be siyaarin̄ ñin̄ bankoo kaŋ ne.

Wo to m̐ baadiŋ sunkutoolu, ali ñà ñ na alifaalu la kumoo muta. Ŋà fata kambaanin̄din̄olu la, kaatu kambaanoolu le ka m̐ bula wo mantooroo kono.

Majuula Tuure

Futuuban̄o

M̐ baadiŋolu, m̐ bee ye a loŋ ne ko, futuuban̄o siyaata baake ñin̄ jamaanoo kono. Bari saritoolu le be a bala. Wo saritoolu, kewo doolu si musoo laahidi kuwo doolu la, nin̄ a taata, a te wolu tara la jee. Wo si futuuban̄o saabu noo le.

Musu-wo-musu, nin̄ i taata futuwo la, ñ ñanta kewo la wuluulaalu buuñaa la le, ka ì horoma. Nin̄ i ye wo ke, i be a je la ko, futuwo be taa la ñaato le. Bari nin̄ i maŋ wo ke, fo i ye i niyo kuyandi waati-wo-waati, i be a je la, nin̄ kewo kamfaata. Ali si duŋ ñoo la, meŋ si a tinna, fo ali la futuwo ye ban̄.

Mariyaama Tuure

Futuun̄oolu la ñantoolu

Futuwo kono ñantoolu le be jee, mennu kummaayaata baake, aduŋ futuun̄oomaa fuloolu bee ñanta ke la kantarilaa le ti ñin̄ ñantoolu to. Kewo ñanta a la ñantoolu loŋ na, a ye ì kanta. Musoo fanan̄ ye a la ñantoolu kanta. Nin̄ wo keta, kamber̄o nin̄ kayiroo si soto koridaa kono.

Kewo la ñantoolu kono ñinnu mu doolu le ti. Foloo-foloo daañinoo, kewo le la ñantoo mu ka daañinoo sotondi dimbaayaa ye koridaa kono. Bari a maŋ ke musoo la dunoo ti ka taa daañinoo ñini, a ye a tara kewo be siirin̄, a maŋ tara feŋ na. Aduŋ nin̄ ñà a juubee, wo be siyaarin̄ baake le, wo le faŋo ye a tinna bii, bataa be wararin̄ musoolu kaŋ. Ñantoolu fulanjan̄o, wo le mu feetoofatoo ti. Feetoofatoo fanan̄ mu kewo la dunoo le ti. Kewo ñanta feetoofatoo ñini la musoo ye le, anin̄ dimbaayaa bee, bari nin̄ i ye wo fanan̄ juubee bii, musoolu le be wo dunoo taa kaŋ kewolu ti.

Bari ñantoolu doo fanan̄ be jee, wolu mu musoolu le la dunoo ti. Wolu kono kilin̄ mu dindin̄ topatoo le ti. Musoolu la dunoo le mu ka dindin̄olu topatoo suwo kono nin̄ kewolu taata dookuwo la. Wo kamma la, musoolu maŋ ñan̄ na a fo la ko, i nin̄ kewolu bee le kaañanta diŋo to, aduŋ wo to nin̄ kewo bota nan̄ dookuwo la, a ñanta ka musoo maakoyi dindin̄ topatoo la, hani nin̄ a be bataarin̄ waatoo meŋ na. Tooñaa, kewo fanan̄ ñanta ka dindin̄ topatoo, bari wo ñanta ke la nin̄ a ye a ñaa soto waatoo meŋ na. Aduŋ kuu doolu fanaalu be wo le ñaama, mennu be ko tabiroo, jiibiyo, kuuroo anin̄ wo ñon̄ jamaa. Wo to nin̄ moo-wo-moo ye a la loodulaa taa dimbaayaa kono, kamber̄o nin̄ kayiroo be soto la le.

Faatu Demba

Jeenoo la jawuyaa

Jeenoo la mantooroo de, a siyaata baake le aduŋ a jawuyaata fanaŋ. Bayiri niŋ i ye a juubee, a la duniyaa mantooroo le siyaata, bari a la laakira mantooroo le siyaata fanaa. Wo to jeenoo muumee bee le jawuyaata.

Bari nte ko, niŋ jeenelaa bee ye a loŋ, meŋ mu ñiŋ kuuraŋo ti, ì ka a fo meŋ ye ko Eeds, aniŋ maloo, meŋ be jeenoo to. Wo bee mu domandiŋo le ti Alla la karoo la. Mantooroo meŋ be jee, niŋ i ye a laa hadamadiŋ-wo-hadamadiŋ kaŋ, wo la duniyaa maŋ diyaa, aduŋ a la laakira si jawuyaa a bee ti.

Faatu Caare

Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti

Ì baadiŋolu, futuubaŋo siyaata ñ na ñiŋ jamaanoo kono baake le. Futuubaŋo mu kuu jawu baa le ti ñ na diinoo kono, aadoolu aniŋ ñ na baadiŋyaa kono. Futuubaŋo ye baadiŋyaa jamaa le lanjuuru. Ì baadiŋolu, ali ñà ñoo ñininkaa, muŋ ne ye futuubaŋo siyandi ñ na ñiŋ jamaanoo kono?

Foloo, dindiŋolu mennu maŋ sii futuuwo la, ì ka wolu dammaaluu le futundi ñoo ye kaatu ko, hani ì la sanjoo ye a sii, ì hakiloo buka a sii. Wo le ye ñiŋ yitandi ko, ì ka futuu le, a ye a tara, ì maŋ sii futuuwo la. Wo to alifaalu le ñanta jiibeeroo ke la wo kuwo to, kaatu Mandinkoolu ko: "Keebaa siitoo ye meŋ je dindiŋo lootoo buka wo je."

Fulanjaŋo, ñ na ñiŋ jamaanoo moolu buka ñoo kanu Alla kamma, ì buka ñoo kanu diinoo niŋ daajikoo kamma. Ì ka ñoo kanu kodoo doron ne kamma ka futuu ñoo ye. Bituŋ niŋ m bumbaayoo banta, kanoo si baŋ, futuuwo ye naa baŋ, kaatu ko a keta kodoo meŋ kamma, wo banta le.

Sabanjaŋo, ñ na ñiŋ jamaanoo moolu ka futuu le, ì buka soŋ na ì dahaa la tuluŋo niŋ kuu kuruŋ kee la. Niŋ i be wo la, i futuuño bota a kalama doron, futuuwo si baŋ waraŋ a ye lanjuuru.

Naaninjaŋo, alifaalu le faŋo ka wo ke, ì ñaa ka tara ì diŋolu kaŋ ne, ì niŋ kambaanoolu ka taa, ì buka feŋ fo. Niŋ ì diŋolu ye konoo taa, ì ka a fo ko, "Ì be ñ diŋo futuu la le diyaa kuyaa, kaatu ite le ye a konomaa. Bituŋ i si futuuwo siti konoo kaŋ katabaake." Ì ko, ì ka a ke suturoo le kono. Ì maŋ a loŋ, wo suturoo danta duniyaa jaŋ ne aduŋ a futuuwo buka labaŋ.

Luulunjaŋo, moo bee ye a loŋ ne ko, moo te waafi noo la, aduŋ a maŋ ñaŋ na waafi la. Bari saayiŋ, alifaalu ka ì diŋolu waafi le, niŋ i ye ì diŋo ñini, ì ka a dii i la le, wo koolaa ì ka a fo ko, "Ñ na aadoo mu laaraŋo, alimooroo, tapee, ridoolu, kumpileeti woorowula, kinindiŋ taboo, siisee woorowula, soosi taboo, siisee saba..." Saayiŋ niŋ i ye wo bee ke, niŋ i ko, wo musoo ye ñiŋ ke, a maŋ soŋ, i be a kelendi la le. Nte ye ñiŋ kodi jamaa bondi ite kunna, niŋ n ko i ye ñiŋ ke, i ka balaŋ. Dukaree alifaalu, ali kana ali diŋolu waafi, wo ka futuubaŋo le saabu. Futuunaafuloo dooyaata ñaameŋ, futuuwo ka baraka wo le ñaama.

Aliwu Jiite

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroolu mu jamaa le ti, aduŋ ì jawuyaata fanaŋ. Bari janniŋ m be a la mantooroolu konti la, n si jeenoo siifaalu konti foloo. Jeenoo, nte la miiroo to, a ye siifaa saba le soto. Wolu le mu moo fuloo mennu maŋ futuu foloo, moo fula mennu bee be futuuriŋ, aniŋ moo fuloo meŋ niŋ doo be futuuriŋ aniŋ doo maŋ tara futuuriŋ.

Niŋ i ye a la foloo juubee, meŋ mu moo futuubaloolu teema ti, ko meŋ ɲà meŋ muta kuniŋo niŋ ɲaañaaraŋo ti bii. Kambaani jamaa ye a muta ko, niŋ i maŋ musoo soto, i ñanta sunkutoo soto la le. Sunkutu jamaa fanaŋ ye a muta ko, niŋ ì maŋ kambaanoo soto, moolu te ì muta la moo kunindiŋo ti. Wolu ye a tinna a keta kuu ti, meŋ siyaata jamaanoo kaŋ bii, aduŋ a la mantooroolu fanaa siyaata wo le ñaama.

Wo mantooroolu kono foloo mu karaŋ tiña le ti. Misaali fee, niŋ sunkutoolu, mennu be karaŋo la karambuŋo to, ì ye diŋo soto, fo ì si karambuŋo bula fo janniŋ dindiŋo be suusuwo bula la. Wo doolu buka muruŋ karaŋo la kotenke. Aduŋ jamaa-jamaa a maari ka ke moo le ti, meŋ hakiloo diyaata, a la karaŋo koolaa a si dookuwo ke, meŋ si bankoo bee nafaa. Bari jeenoo mantooroo ye moolu fondi wo nafaa laa la. Jeenoo ka moo la karaŋo tiiña ñiŋ siloo fanaa la le ko, kambaanoolu mennu hakiloo diyaata, niŋ i ye i daa duŋ jeene kuwo kono, jamaalu be jee, i la karaŋo ka taa kooma le. Ñiŋ mu kuu le ti, moo jamaa la koroosiroo futata meŋ to. Jeenoo mantooroo fele, a ye ñ na moo hakili diimaalu tiiña.

Nii tenkumbaliyaa mu mantooroo fulanjaŋo le ti, moo si meŋ soto jeenoo to. Misaali fee, niŋ i ye jeenoo ke, niŋ i mu moo le ti, meŋ ka i miira fo i si i faŋ ñininkaa ñiŋ kuwolu doolu la.

- Fo ñiŋ sunkutoo meŋ, n niŋ a ye jeenoo ke, a be konoo soto la le baŋ? Niŋ a ye konoo soto, m be ke la ñaadii le?
- Fo m be futuu kuuraŋo soto la le baŋ, sako kuuraŋo meŋ be ko Eeds?
- Fo moolu be a loŋ na le baŋ?

Bari niŋ Alla ye meŋ deema fo i ye i faŋo jamfandi noo a la, i si dahaa ñiŋ mantooroolu bee la.

Niŋ i ye a la siifaa doo fanaa juubee, meŋ mu moo doo, meŋ futuuta aniŋ futuu baloo. Jamaa-jamaa kee futuuriŋo niŋ musoo meŋ maŋ futuu. A la mantooroo si ke noo ñiŋ ti le ko, i si kuuraŋo samba noo i la dimbaayaa kono le. Niŋ i la kuwo waañaarita, i si maloo dundi i la dimbaayaa kono fo fawu, i faŋo te buuña soto la. Moolu te i muta la moo tilindiŋo ti fo fawu. Niŋ i ye a la siifaa sabanjaŋo juubee, moo fuloo meŋ be futuuriŋ wo fanaa la mantooroo mu ñiŋ ne ti ko, a si kuuraŋo janjandi noo katabaake. Aduŋ a si futuu ñoomaalu la futuwo tiiña noo le, a si soboo dundi noo futuwo ñoomaalu teema le.

Jeenoo ka a tinna le, moo ye a la dimbayaa bali kodoo la, a ye taa aduŋ jeenoo kunna. Jeenoo ka a tinna le fondinkewolu, mennu be wula, ì buka feŋ ke noo ì la moolu ye kooma. Jeenoo ka a tinna le, moolu ka paree ka i konoo bo, meŋ ka ke doolu la saayaa ti. Doolu si kuuraŋo soto jee. Jeenoo ka a tinna le, moolu ka i diŋolu fayi, waraŋ ì ka a faa. Jeenoo le ka a tinna, moo doolu ka ì la kodoo tiña feŋolu kunna, mennu be ko heesaloo aniŋ a ñoŋolu. Jeenoo la mantooroo siyaata le. Niŋ n ko, m be ì konti la, nte ì baŋ noo la.

Laamini Demba

Musoo ñanta ñini la ñaameŋ

Musoo ñiniña ko, ɗà a tara ù na alifaalu la ñaameŋ. Wo le mu, alifaalu le ka musoo ñini ò dinkewo ye. Ite faŋo buka a kalamuta niŋ alifaalu be kuwolu taama kaŋ. Aduŋ niŋ alifaalu be tombondiroo ke la, ò ka kuu jamaalu le koroosi, wolu kono musoo daajikoo, a bota koridaa meŋ kono, a la lasiloo, aniŋ a harijee be ñaameŋ. Wo le mu, fo i mu harijeemaa le ti baŋ, waraŋ fo i maŋ ke harijeemaa ti. Alifaalu ka a la jiidoo keeña fanaa juubee. Wo le mu, fo musoo bota daameŋ, wo moolu la jiidoo ka sooneeyaa le baŋ.

Bari niŋ i ye a juubee, bii moolu buka bula ñiŋ siloolu nooma. Wo kamma la futuu buka beteyaa, kaatu kewolu niŋ musoolu ka ñoo je le, ò maŋ ñoo daajikoo loŋ, ò ye futuu ñoo ye. Wo le ka naa jutunnayaa samba naŋ futuwo kono. Wo kamma la, futuwo ka labarŋ janjarŋ na le.

Baabaa Maane

SAAME

Futuu juunoo la mantooro

Nte si mennu fo noo, wo le mu ñiŋ ti ko, niŋ sunkutoo futuuta juuna, niŋ a konomaata, a si bataa soto noo, meŋ be a toora la baake. A si kuuraŋolu soto noo, mennu ka soto kewo niŋ musoo teema.

Kuu doo fanaŋ be jee. Ì ko, dindiŋo ñanta alifaalu la kumoo muta. Haa, tooña le mu. Bari alifaalu fanaŋ maŋ ñaŋ na dindiŋolu dundi la dulaa to, meŋ i ye a loŋ ko, a si bataa soto jee.

Sunkura Jaara

Futuu juunoo

Futuwo te ke la noo, niŋ musu-wo-musu maŋ sanji taŋ niŋ seyi soto waraŋ sanji muwaŋ. Futuu juunoo la koleyaa mu ñiŋ ne ti: Niŋ a maŋ meŋ, a be bataa la a wuluu dulaa to. A si ke noo faŋ, a ye faa a la wuluu waatoo kono, waraŋ a diŋo ñiŋ si faa. Wo to futuu juunoo maŋ ñaŋ na ke la.

Ndanka Keyita

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musoo ñanta ñini la siloo le la, meŋ mu buuña niŋ horomoo aniŋ ñookanoo ti. Niŋ i be musoo meŋ ñini la, ali si ñoo kanu. Niŋ ali maŋ ñoo kanu, wo futuwo ti taa noo ñaato. Niŋ ali ye ñoo kanu, wo futuwo ka diyaa le, a ka taa ñaato fanaa. Fulanjaŋo, ali si saritoolu nooma, saritoolu meŋ be futuwo kono. Ko meŋ futuu juunoo la kuwo, ali si wo loŋ, kaatu niŋ ali maŋ wo loŋ, wo fanaŋ ka mantooro le saabu futuwo kono. Wolu bee mu musoo ñini siloo le ti.

Jaama Tuure

SIKA

Jeenoo la mantooroo

M baadiŋolu, m̄ bee ye a loŋ ko, muŋ be jeenoo la mantooroo to. A warata baake le! Niŋ ŋa a juubee, jeenoo mu kuu le ti, meŋ jawuyaata baake le. A maŋ nafaa soto, fo junuboo, meŋ warata. Wo le ye a tinna Alla faŋo maŋ lafi a la diinoo kono. Bari bii moolu maŋ wo loŋ ì faŋ ye, ì be jeenoo la doronŋ. Doolu ye a ke fo ì ye konoo soto. A fele, ì dunta maasiboo baa kono. Doolu ye a ke kodiŋiniraŋo le ti. Kodoo la Seetaanoo semboo warata hadamadiŋo kaŋ baake-baake le.

M̄ baadiŋolu, ali ŋà fantanka kuuraŋ jawoolu la. Jeenoo ye kuuraŋo siyandi baake. Eeds kuuraŋo niŋ koleera kuuraŋo be moolu faa kaŋ ne, jeenoo be siyaariŋ daameŋ. Niŋ ŋà m̄ faŋ tanka jeenoo la, wo to ŋà m faŋ tanta kuuraŋ jamaa le la.

M̄ baadiŋolu, ali ŋà m faŋ yaamari niŋ yaamari kendoo la: ŋà fata jeenoo la! Alla maŋ lafi a la, wo to m̄ fanaa kana lafi a la.

Allamaa, Alla ye m̄ bee tanka jeenoo la maasiboo la.

Kadi Sonko

Futuwo la kuwo

Foloo-foloo, m̄ bee ye a loŋ ne ko, futuwo kummaayaata le kewo niŋ musoo bee kaŋ, kaatu ì bee niŋ ì loodulaa le mu. Kee niŋ musoo bee, ì ye ñantoolu soto le, ì ñanta ka meŋ ke. Kewo le ñanta ka musoo daaŋini, ka a feetoofata, ka musoo la kuwo bee topatoo. Musoo fanaa si kee la ñantoolu dii a la, a ye a la yaamaroo muta. Bari saayiŋ ñ ko, "fifitii-fifitii", wo to futuwo te ke noo la.

Fulanjaŋo, naafuloo meŋ ka ke futuwo kunto, a siyaata baake le. Wo kamma la, fuwaarolu ka bataa le. Niŋ ì si lafi musoo la, ì te a soto noo la. Musoo si lafi kewo la, a te a soto noo la. Futuubaliyaa siyaata feŋ te, fo naafuloo.

Futuubaliyaa siyaata ñ na ñiŋ jamaanoo kaŋ. Tuluŋo siyaata, kuuraŋo siyaata, sako ì ka a fo meŋ ye ko Eeds. Eeds jankari kesoo, a ka sawuŋ jeenoo le kono. Ñ kana feeyaa ke, kaatu Alla faŋo ko, ali futuu. Wo to a kummaayaata baake le ka Alla la yaamaaroo muta. Alikuraanoo niŋ Bayibuloo bee le ye futuwo kummaayandi. Saayiŋ moo-wo-moo lafi ka futuu, kewo waraŋ musoo, ali taa lopitaanoo to ka wisiteeroo ke, janniŋ ali be futuu la ñoo ye.

Kitimu Daraame

SITANUNKU

Futuubaŋo la kuwo

M̄ baadiŋ Kambiyankoolu, m̄ bee ye a loŋ ne ko, futuubaŋo maŋ beteyaa, sako niŋ i dimbaayaata jee. Wo to ali maŋ ñaŋ na kuu ke la ñoo la, meŋ si a tinna, futuubaŋo be soto la jee, fo niŋ a bota Alla bala.

Bari Alikuraanoo faŋo ye futuusitoo fo le ko, kewo siyo, musoo siyo. Wo to moolu bee ñanta a loŋ na le ko, futuubaŋo maŋ beteyaa. M̄ baadiŋolu, ali bee ye a loŋ ne ko, futuwo ka siti laareesi le. Wo to futuwo ñanta ke la horomoo niŋ buuñaa le kono aniŋ suturoo.

Aduŋ kewolu niŋ musoolu, m̄ bee si a loŋ ko, futuubaŋo mantooro foloo-foloo ka laa i la dimbaayaa le kaŋ. Kaatu niŋ futuubaŋo keta, a si ke dimbaayaa te topotooro soto la ko ì lafita a la ñaameŋ. Alitolu faŋo le ye wo saabu. Ñiŋ ne ye a tinna futuubaŋo maŋ beteyaa, aduŋ kewolu niŋ musoolu, ali si ì miira ko, fo a beteyaata le baŋ waraŋ fo a maŋ beteyaa. Niŋ i ye musoo bula, a niŋ dimbaayaalu bee taata a yaa, wo maŋ beteyaa kewolu niŋ musoolu teema. Wo ka a tinna, i la dimbaayaa ye kuluu moo doolu buloo kono.

Faatu Maroŋ

Musoo ñanta ñini la ñaadii le

Musu ñinoo Mandinka aadoo kono, a ye siifaa fula le soto, doo mu sunkutoo le ti, doo mu foromusoo ti. Sunkutoo mu musoo le ti, meŋ nene maŋ futuu. Foromusoo mu musoo le ti, meŋ nene futuuta, bari a maŋ tara futuwo kono saayiŋ.

Mandinka aadoo kono, futuwo ka ke alifaalu niŋ musoolu le la soŋo kaŋ. Nunto kewo la alifaalu le ka kiilaa kii sunkutoo la alifaalu kaŋ. Niŋ ñiŋ kara fuloolu kacaata fo ì sonta, ì si futuwo siti. Jamaa-jamaa a si a tara, kewo niŋ musoo maŋ ñoo je, waraŋ ì maŋ kacaa puru ka ì la kanoo yitandi ñoo la. Bari saayiŋ falindiroo kamma la, musu ñinoo ka kumaasi kewo niŋ musoo la kacaa le la. Niŋ ì ye ì la kanoo yitandi ñoo la, ì si naa kumoo fintindi ì la alifaalu kaŋ. Kewo la alifaalu si kiilaa kii musoo la alifaalu kaŋ, ì ye kacaa, ì si aadoolu yitandi, aniŋ futuwo la sariti koteŋolu. Niŋ kewo la alifaalu ye wolu timmandi, ì si naa futuwo siti.

Foromusoo diiñaa niŋ sunkutoo diiñaa fatata le, kabiriŋ jamaani foloo la ka naa tuku bii la. Foromusoo buka futuu siti noo, a ye a tara, a niŋ kewo maŋ kacaa puru ka futuu.

Nunto alifaalu ka sunkutoo forisee noo le ka a futundi, bari saayiŋ falindiroo niŋ hadamadiŋolu la ñantoolu kamma la, forisewo banta futuwo kono le. Jamaa-jamaa sunkutoo ka futuu siti Aramisoo le la, bari Arijumoo niŋ Dimaasoo fanaŋ muŋ luŋ darajaariŋo le ti, kabiriŋ sunkutoolu to ka taa fo foromusoolu to.

Laalobaa N. F. Jamme

TUBAKOLON

Futuusitoo anij laaraŋ loo

Futuwo la aada doolu be kerij, ì naata ke bataa kuu baa le ti, sako ñij saayij jamaanoo la. Hani ì be kerij nuŋ, ì maŋ ke ko bii. Niŋ ñà a juubee, kunuŋ futuusiti kodoo maŋ siyaa. Bari bii moolu ka wuli jamaa le dundi a kunna. Kaatu ì ye kuu doolu le dundi a kono, mennu maŋ ke ntolu la aadoolu ti.

Laaraŋ loo fanaa be aadoolu le kono, mennu ka bataa saabu moolu ma, sako mennu buloo maŋ ì koo beŋ. Niŋ ñij laaraŋo be loo la, wo fanaa ka ke laaraŋ daa jawu le ti, komeŋ boksi beedoo waraŋ tooni beedi. Ñij laaraŋo fanaa niŋ laaraŋ faanoolu, teepoo niŋ kullaaraŋolu le ka taa. Aduŋ dulaa doolu to, niŋ laaraŋo be loo la, ì ka a fo le ko laaraŋ siŋ-wo-laaraŋ siŋ kodinankamu le be ke la jee, doolu ka a fo dalasi taŋ luulu waraŋ dalasi muwaŋ niŋ luulu. Kullaaraŋo fanaa, feŋ ne ka ke a koto.

Ñinnu niŋ kuu doolu, wolu le ye a tinna, bii fondinkewolu buka ì kuŋo tiliŋ futuwo la.

Dembo Jaata

Jeenoo la mantooroo

Jeenoo la mantooroo, kuu jawu baa le mu hadamadiŋo la karoo la. A ka moo la baluwo talaa le ka a la jaatikendeyaa naasi. Jeenoo mu kuu le ti, meŋ i ye a loŋ ko, a ka kuuraŋo janjandi le. M baadiŋolu, jeenoo le ka a tinna, moolu buka ñaŋ ì moo to. Ñij niŋ kuu doolu le ye a tinna, jeenoo maŋ beteyaa.

Bakari Kamara

Musoo ñanta ñini la ñaameŋ

Musoo ñanta ñini la ñaameŋ, wo le mu, i niŋ musoo le ka kacao, fo ali ye paree. I si naa finti a la moolu kaŋ ka i la lafoo yitandi ì la. Niŋ wolu niŋ musoo sonta, wo kuwo buka koleyaa. Ì ka ì la aadoolu le fo i ye. Niŋ i be a noo la doron, i ye futuusitoo luŋo laa, niŋ a site, i ye futuwo siti.

Yusufa Daabo

Futuwo la aadoolu

Niŋ i ye musoo futuu siti, a la aada foloo mu ñij ne ti, ka a la laaraŋo loo, ka teepoo saŋ anij kunnee. Niŋ wo bota a la, niŋ Alla naata a harijee diŋo la, i ye wo fanaŋ kullii a ñaama. Wolu bee be futuwo la aadoo le kono. Futuwo aadoolu buka tu jee, kaatu feŋ-wo-feŋ tuta ñinnu kono, a si i la futuwo baŋ noo le, kaatu moolu ka ñoo koroosi le.

Wo le ye a kummaayandi baake ko, aada-wo-aada, a ñanta ke la a faŋ ye le ñij aadoolu ka futuwo diyandi le. Kee-wo-kee, janniŋ i ka futuwo miira, i ñanta paree la ka aadoolu bee ke, i si naa futuwo miira.

Alaji Buuba Damfa

Futuubajo la kuwo

Ñ na ñiñ jamaanoo kañ saayiñ, moolu ye futuwo muta feeyaraño le ti. Musoolu ka a fo le ko, laarañ loo, radiyo aniñ feñ jamaa, kewo mañ meñ soto, wolu le ka naa futuubajo saabu. Kaatu doolu si naa a fo ko, musoo baamaa ye ko, "Kana soñ, i diño ye taa." Niñ wo fanaa balanta diño la taa la, wo jamaa le ka futuwo bano saabu ñiñ jamaanoo kañ. Ñ ñanta ñ fañ kanta la moo jawoolu la maasiiboo to le.

Usumani Baaji

Jeenoo la mantooroo

N lafita jeenoo la mantooroo le kacaa la. Foloo-foloo jeenoo duniyaa yankankatoo aniñ laakira yankankatoo le be jee. Ñiñ yankankatoolu koolaa, a si kuuraño sii noo moo la le, kuurañolu mennu ka munta ko keesantoo aniñ seketoo. Wolu bee be jeenoo la mantooroolu le kono. Wo to ntolu futuulaalu ñanta ñ fañ kanta la le baake aniñ mennu mañ futuu. M bee si ke fankantala ti.

Kumba Saañan

Futuubajo la mantooroo

Futuwo la kuwo to, bii futuu jamaa be jee, a la mantooroo sotoo ka saabu fuwaareyaa le la. Kaatu i keemaa mañ feñ soto, bari i ko, a ye asobii sañ i ye aniñ samatoo. Tumandoo wo si kaañan dalasi keme naani fee. Maani bootoo - dalasi keme wooro -, kullii asobii, laarañ loo asobii, dindiño la karambuñ joo fanaa...

Bituñ diyaamoo si wuli koridaa kono. I te ñoo moyi noo la kotenke. A si futuubajo saabu noo le. Niñ futuwo banta, a si ke noo, dindiñolu te kuluwo soto la. I te moo nafaa la sako i fañolu.

Tumani Kamara

Jeenoo la kuwo

M be diyaamu la jeenoo la kuwo to. Jeenoo mu kuu jawu baa le ti. A la tooroo warata duniyaa kono, kaatu moolu mañ soñ yaamaroo la jeenoo la kuwo to. Yaamaroo bota ñaatonka baa naani bulu: Jabuura Dawuda, Tawuraata Musa, Linjili Eesa, Furukanu Muhammadu Sallaahu Alehim. Wolu bee le diyaamuta jeenoo la kuwo la, aduñ i ye i la kiilaariyaa futandi moolu ma. Bari moolu mañ soñ i la kumoo la. Annabiyomoo meñ labanta, a ye ñiñ ne fo moolu ye. A ko, jeenoo de, kuuraño aniñ fuwaareyaa, wo le ka a keetaa.

Lañ Demba

Futuubajo la mantooroo

M be diyaamu la futuubajo la kuwo le to, a ka mantooroo meñ ke futuuñoomaa fuloolu la. Foloo-foloo a ka alitolu baadimmaa fuloolu walindi le. Mantooroo fulanjaño ka ke dindiñolu la kuwo le ti. I faamaa ka doolu samba, i baamaa ka doolu samba le. Niñ wolu taata, i buka kuluu noo jika kiliñ na. Wo ka tiñaaroo le ke. I buka balafaa soto noo ñoo ye. I buka dahaa noo, muñ kamma la dimbaayaa mañ tara ñoo kañ.

Futuubajo la mantooroo, a ka ñinnu le kafu ñoo ma ka a laa futuuñoomaa fuloolu teema. Lannatambo le ka a saabu i dammaaluu teema fo a ka naa ke waaliyo ti.

Foodee Siise

Futuubango la kuwo

Futuubango, saritoolu be a bala. Wo saritoolu le mu musu buloo kaloo ti:
"Billayi, wallayi, tallayi, ŋa i bula le." Wo to futuwo haraamuta ali teema.

Bari ka a fo ko ali keleta waraŋ ali sonkata, wo maŋ futuwo baŋ ali teema, bari ali kuyaata le doronj. Niŋ wo sonkoo keta ali teema, ali si muru noo ñoo kaŋ waati-wo-waati. Bari niŋ i ye ñiŋ kali saboo ke, niŋ ali lafita ñoo la, futuwo maŋ daa ali teema. Niŋ kee doo ye i la bula musoo futuu, aduŋ musoo ñiŋ niŋ wo kee talaata, futuwo si daa ali teema, i si naa a futuu.

Antoni Balde

FOOÑI

JAKOYI BINTAŊ

Futuwo la kuwo

Nte laata le ko, futuwo mu feŋ ne ti, meŋ kummaayaata baake hadamadiŋo ye. Kaatu kabiriŋ Alla ye kewo daa, wo kuwo ye a kontani baake le. A kumata ko, a maŋ ñiiñaa ñiŋ ye tara teŋ, a dammaa, m batu, ŋa a maakoyilaa fanaŋ parendi a ye. Alla naata ka kewo siinondi baake. A ye a kara kulu kiliŋo bondi ka musoo daa ka ke kewo la kafuñoo ti. Wo le ye a tinna musoo maŋ daa ka ke kewo la joŋo ti, bari kewo la maakoyirilaa, aniŋ ka kewo yiriwandi.

Wo kamma la, futuwo ñanta ka buuñaa baake-baake, kanoo kono aniŋ fammajiyo, aniŋ horomoo. Futuwo maŋ ke fitinoo ti, a maŋ ke mansakeeyaa ti, bari ka ñoo maakoyi, ka ñoo buuñaa, ka muñoo soto ñoo ye, kaatu kanoo mu muñoo le ti, aniŋ mooyaa.

Salifu Baaji

<i>Tundoo</i>	<i>Saatewo</i>	<i>Safeerilaa</i>	
	Banjunu	Malaŋ Tamba, Boori Bojaŋ, Laamin Saane, Jibirili Baaji James L. S. Sambu, Mamadu Ba, Suleyimani Baasi, Umaru Tuure, Mustafa Maroŋ	2.
Kaanifiŋ	Fajaara	Yaayaa Siise, Bakari Caamu, Omaru Kamara, Samba Mbaaloo	6.
Kombo	Birikaama Darsilaami	Tiida Baaji, Mariyaama Keyita	7.
	Birikaama Daruhayiru	Hawa Sambu, Nene Jallo, Ņimmandiŋ Siise, Faatu Ndawu, Kadi Saaŋaŋ, Ņimma Sonko, Yamundawu Maane, Ņimma Kamara	8.
	Birikaama Jiida	Faatu Maane, Aja Deem, Seinabu Deem, Wuye Jiiba	9.
	Birikaama Santo Su	Ayisatu Kujaabi, Doobali Jamme, Jole Caamu, Ayisatu Jamme, Sali Jaara, Hawa Saane, Yaama Jamme, Jeneba Tamba, Sali Maane, Mama Saaŋaŋ	11.
	Busumbaala	Ndeyi Kamara, Ami Jamme, Mooses Mendi, Habibu Ba, Hadi Koli, Faatu Njayi, Jeyinaba Baaji, Ulimata Jaata, Mari Jaata, Seyinabu Jaata, Mariyaama Faal, Naabaa Seedikan, Faatu Baroo, Kadimama Jaata, Ayisatu Boojaŋ, Naakeebaa Seedikan, Arabiyatu Jaata, Jeyinaba Sambu	13.
	Darsilaami	Kabiiroo Daabo	19.
	Dimbaayaa	Adama Koli, Mamadu Laamini Saaŋaŋ, Basiiru Jaaju, Sanundiŋ Tamba	19.
	Jambanjeli	Mansata Baayo, Faatu Daabo, Mariyaama Maane, Ma Jamme, Bintu Kamara, Sali Boojaŋ, Mariyaama Siise, Mariyaama Jamme, Sali Maane, Faatu Baaji, Boojaŋ Daabo, Noomi Baayo	20.
	Jambur	Abu Maroŋ	24.
	Kembujeyi Madiina	Mayibo Caamu, Mayimuna Samba, Ņimma Ndawu Jaaju	25.
	Kiti	Yaayaa Jaaju, Laamin Daafe, Mansata Kamara, Dade Jallo, Faatu Diba, Faabakari Dembo Boojaŋ, Mariyaama Koli, Wuudee Mareena, Faatu Saajo, Kadi Tarawali, Adama Kujaabi, Faatu Jaata, Yaafayi Tuure, Abu Suwaane, Musukeebaa Suwaane, Sita Baroo, Faatu Saaŋaŋ, Kadi L. Tuure, Kalifa Baaji, Sanu Boojaŋ, Sona Saaŋaŋ, Juju Saaŋaŋ, Laamin Boyi Sambu	26.
	Madiina Payipulayini	Jaara Njayi, Sire Boojaŋ, Nfanli Saane, Mariaama Jamme, Ramatullayi Jallo, Bintu Kante, Mariyaama Jaaju, Meeriyani Mendi, Suukunda Komesi	32.
	Peñem	Kawusu Saaŋaŋ, Adama Jiiba, Sana Saaŋaŋ	35.

<i>Tundoo</i>	<i>Saatewo</i>	<i>Safeerilaa</i>	<i>Leera.</i>
Kombo	Saañan	Faatu Caamu, Liisa Faati, Jaatu Caamu, Faatu Kante, Araa Jaaju, Mayi Saañan, Jankee Jaata, Jalika Jaban, Mariyaama Baayo	36.
	Saañan Bunkilin	Binta Sowu, Ayisatu Sonko, Banna Saane, Sira Sowu, Soonaa Jaata, Ndeyi Saañan, Faatu Siise, Mama Kaañi, Ami Ba, Jeyinaba Saane, Mbaarika Boojan, Kumba Maare, Ñimma Boojan, Janke Fofana, Mariyaama Ba, Ñaara Faati, Faatu Sonko	38.
	Sifoo	Ayisatu Saane, Faatu Joko Boojan, Faatu Kante, Jayi Jaata, Mamu Jaara Minte, Mariyaama Kante, Ami Boojan, Binta P. P. Boojan, Ami Kante, Umi Kante, Faatu Buutee Kante, Kadi Saane, Hawa Jaaju	43.
Ñoomi	Alibadaar	Aji Jamme, Manlafi Saañan	47.
	Bakalaar	Ayisatu Jamme, Nafi Juuf, Mariyaama Nduur, Mayi Sonko, Mabula Seŋore, Pa Jawara, Mayi Sarr	48.
	Bakindik	Ñaakasi Jamme, Mariyaama Ba Jamme, Roki Faane, Faatu Kan	50.
	Buuñaaduu	Ami Jaata	51.
	Jufure	Ayisatu Seedi, Kadi Siise, Faatu Bada, Maran Njaji	51.
	Laamin	Jeyinaba Jaata, Mariyaama Sawo, Seyinabu Fayi, Ramatullayi Sawo	52.
	Madembakunda	Binta Jiiba, Faatumata Nduur, Adama Sowu, Musu Soli, Safi Jallo, Hawa Ba, Ndeyi Seedi, Saajo Seeni, Kumba Ba, Faatu Jallo, Salimina Hayidara, Ayisatu Sowu, Saajo Jallo	53.
	Neemakunku	Abudullayi Juuf, Faatu B. Juuf, Naakadi Saane, Mayimuna Juuf, Jeyinaba Juuf, Mariyaama Minte, Faatu A. Juuf, Majula Tuure, Mariyaama Tuure, Faatu Demba, Faatu Caare, Aliwu Jiite, Laamin Demba, Baba Maane	58.
	Saame	Sunkura Jaara, Ndanke Keyita, Jaama Tuure	63.
	Sika	Kadi Sonko, Kitimu Daraame	64.
	Sitanunku	Faatu Maron, Laalobaa N. F. Jamme	65.
Tubakolon	Dembo Jaata, Bakari Kamara, Yusufa Daabo, Alaji Buuba Damfa, Usumani Baaji, Kumba Saañan, Tuman Kamara, Lan Demba, Foodee Siise, Antoni Balde	66.	
Fooñi	Jakoyi Binta	Salifu Baaji	68.